

flacăra

ANUL XXVII - NR. 8 (1185) 23 FEBRUARIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

SCRISOAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

adresată celor ce l-au felicitat cu prilejul celei de-a 60-a aniversări a zilei de naștere și a împlinirii a peste 45 de ani de activitate revoluționară

Cu prilejul împlinirii a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de activitate revoluționară neîntreruptă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit un mare număr de telegrame și scrisori de felicitare din întreaga țară. Însuflețiți de puternice sentimente de stimă și respect față de cel care, în fruntea partidului și statului, conduce cu fermitate și înțelepciune destinele României socialiste, acțiști de partid și de stat, organe și organizații de partid județene, municipale, orașenești și comunale, organizații de masă și obștești, ministere și instituții centrale

de stat, oameni ai muncii din întreaga țară — muncitori, țărani, intelectuali, tineri și vîrstnici, bărbați și femei, români, maghiari, germani, sirbi și de alte naționalități — au ținut să adreseze tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu ocazia acestui moment sărbătoresc, călduroase urări de sănătate, fericire, viață îndelungată și putere de muncă, noi și tot mai mari realizări în activitatea de înaltă răspundere consacrată progresului și înfloririi patriei, bunăstării și prosperității întregii națiuni.

Tuturor celor ce i-au scris cu această ocazie, tovarășul Nicolae Ceaușescu le adresează următoarea scrisoare de mulțumire :

„Doresc să exprim pe această cale cele mai calde mulțumiri activiștilor de partid și de stat, organizațiilor de partid și obștești, instituțiilor de stat, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, care m-au felicitat și mi-au adresat urări cu prilejul celei de-a 60-a aniversări a zilei mele de naștere și a împlinirii a peste 45 de ani de activitate revoluționară.

Apreciez aceste manifestări ca o expresie a dragostei și încrederii întregului nostru popor în Partidul Comunist Român — în rindurile căruia am crescut și m-am dezvoltat ca militant revoluționar și al cărui soldat credincios am fost, sint și voi fi toată viața — ca o nouă și puternică afirmare a hotărîrii oamenilor muncii din patria noastră de a acționa neabătut, în strînsă unitate, pentru înfăptuirea exemplară a politicii interne și externe a partidului și statului, pentru transpunerea cu succes în viață a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea, a luminosului Program de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

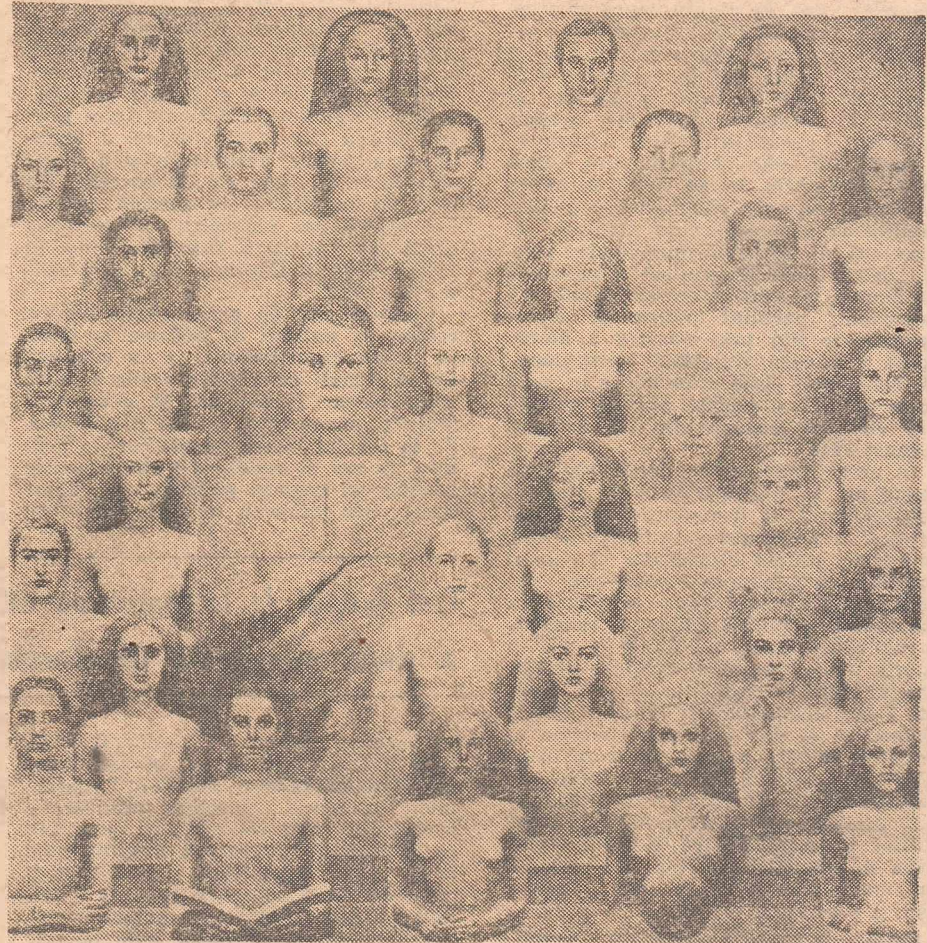
Folosesc acest prilej pentru a ura celor care m-au felicitat, întregului nostru popor noi și tot mai mari succese în activitatea viitoare, multe satisfacții și bucurii în muncă și în viață, multă sănătate și fericire”.

Nicolae Ceaușescu

ROMÂNIA '78 LA SCARA 40 X 10

Vasta și complexa operă de înnoire a întregii vieți politice, economice și sociale inaugurată atât de ferm și clarvăzător de cel de-al IX-lea Congres al partidului avea să se materializeze în scurt timp într-o succesiune de măsuri vizînd nu numai revoluționarea concepției pe care s-au întemeiat diferite domenii de activitate, ci însuși cadrul organizatoric de desfășurare a acestora atât la scara întregii țări cît și a unităților de bază. Mutațiile produse în sfera dezvoltării forțelor și relațiilor de producție, a repartizării lor geografice, în

structura populației, noile dimensiuni ale localităților, implicit apariția necesității de a pune în valoare și o anumită experiență istorică, puneau la ordinea zilei problema reorganizării administrativ-teritoriale. „Principiile de bază adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 5-6 octombrie 1967, cu privire la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României și sistematizarea localităților rurale” au fost supuse dezbaterii Conferinței Naționale a partidului, înscriindu-se printre hotărîrile de primă importanță, istorice, ale

SABIN BĂLAȘA — Amfiteatru

STUDENȚII

A vorbi despre ceea ce reprezintă astăzi studenții în structurile sociale și profesionale ale României socialiste înseamnă a deschide paleta unor largi semnificații și responsabilități. Aflat la vîrsta majoră a formației profesionale, studentul reprezintă o mare investiție pentru viitor. O investiție economică, socială și morală. Pentru că, prin largă sa cuprindere, școala superioară contribuie nu numai la regenerarea continuă a corpului de specialiști de care dispune societatea, ci avansează propriile sale resurse actuale în vederea unui spor viitor de competență, dăruire și responsabilitate pe care este chemat să-l realizeze specialistul cu calificarea cea mai înaltă. Iată de ce studentul este chemat să fie, mai mult decît un simplu beneficiar al valorilor culturale, un factor potențial de propulsie în procesul dezvoltării economico-sociale a țării. Dînd substanță materială unei concepții înnoitoare, originale, despre menirea învățămîntului, promovată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, școala noastră superioară se află într-un accentuat proces de integrare armonioasă cu cercetarea științifică și activitatea productivă. Este procesul de esență revoluționară, la împlinirea căruia studenții sînt chemați să participe activ, în toate structurile de decizie și acțiune, ca o reală entitate socială și profesională, ca membri ai unei organizații de largă cuprindere, investită de partid cu multiple răspunderi politice. Iată de ce ruta universitară a studentului nu este și nu poate fi doar un segment de viață oarecare, pasager și linear. Ea este lupta cu timpul, travaliul intens, utilizare superioară și efi-

(Continuare în pagina 9)

acestui înalt forum al comuniștilor români, aceste măsuri fiind unanim aprobate cu căldură și susținute de cetățenii patriei noastre, români, maghiari, germani, sirbi și de alte naționalități. Avînd la bază una din liniile directoare ale politicii partidului nostru, definitorie pentru conceptul progresului multilateral al țării — dezvoltarea armonioasă și echilibrată a tuturor zonelor prin repartizarea judicioasă și echitabilă a forțelor de producție pe întregul teritoriu — măsurile fundamentale de conducerea partidului și statului din

(Continuare în pagina 14)

ION VELCEA ■

ACTUALITATEA

● Cel de-al 10 000-lea strung din familia „Saro” a părăsit porțile întreprinderii de specialitate din Tirgoviște. Primul strung realizat de amintita întreprindere a plecat spre beneficiar în urmă cu cinci ani ● Pe ecrane un nou film românesc : „Urgia”. Scenariul este semnat de Fl. N. Năstase, iar regia aparține cuplului Iosif Demian-Andrei Blaier. Din distribuție : Gheor-

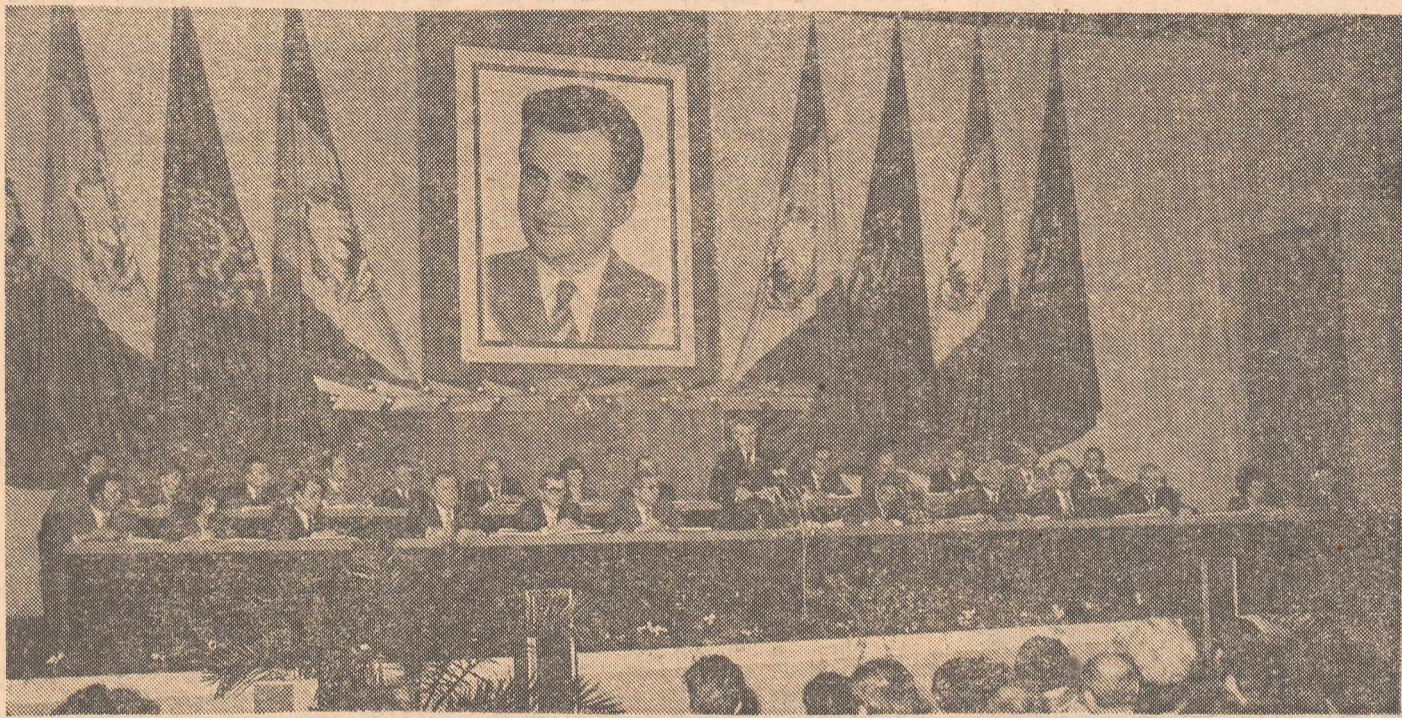
ghe Cozorici, Luiza Orosz, Ica Matache, Nicolae Praidă, Dana Dogaru. Pentru iubitorii muzicii populare, o surpriză : cîntă Sofia Vicoveanca ● „Din creația tehnico-științifică a pionierilor” este titlul unei excepționale culegeri ce numără 450 de pagini, cuprînzînd 181 de lucrări selecționate din creația a peste 48 000 de copii din întreaga țară. Lucrările, cu aplicabilitate în procesul de învățămînt, în diferite domenii ale activității industriale și agricole, în aeromodellism etc., constituie o adevărată panoramă a inteligenței tehnice a micilor creatori ● Reșița, Galați, Herculane, Lupeni — iată cîteva dintre localitățile care vor găzdui în acest an festivaluri

ale cineaștilor amatori, manifestări care fac parte din cea de-a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României”. Proiecțiile abordează o tematică bogată, de la filmele de ficțiune la cele turistice și de folclor ● „Medalia de aur” și „Placheta de aur” sînt cele două înalte distincții pe care pictorii arădeni Sever și Doina Săsmăran le-au obținut în Italia, la o recentă expoziție internațională organizată la Casalmaggiore, orașul Parma ● În curînd minerii de la Moldova Nouă vor beneficia de o centrală telefonică cu 1 000 de linii ● La Craiova și la Băile Harghita s-au desfășurat finalele la șah, tenis de masă și sanie din cadrul ediției de iarnă a Daciadei. Printre cîștigători : Roxana Adoamnei (Prahova), Gabriel Gidea (Dolj) și Aurelia Urzică (Harghita).

ACULIN CAZACU ■

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Să punem la baza dezvoltării noastre, ca indicatori de bază, producția netă, valoarea adăugată — adică ceea ce se produce nou în societate!”

Primul muncitor al țării la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București

Precum se știe din presa cotidiană, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, a participat joi, 16 februarie, la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București. Faptul subliniază din nou una din caracteristicile fundamentale ale stilului de lucru al secretarului general al partidului: contactul nemijlocit cu masele, cu realitățile concrete ale vieții, în toate domeniile sale. Prin reprezentanții lor la adunare, cei 8 000 de oameni ai muncii din această mare întreprindere bucureșteană — rod al gândirii și inițiativei tovarășului Nicolae Ceaușescu, una din marile realizări tehnice ale ultimului deceniu — s-au angajat în fața secretarului general al partidului că vor face totul pentru a îndeplini cu cinste sarcinile de plan, implicit acele noi obiective ce le revin din programul de creștere suplimentară a producției, stabilit de Conferința Națională a Partidului Comunist Român. Adunarea a dat expresie adâncii democrației socialiste, afirmării autoconducerii muncitorești, întăririi rolului conducător al clasei muncitoare în întreaga societate, preocupărilor stringente la ordinea zilei în întreaga noastră economie de a asigura o nouă calitate în activitatea productivă, de a spori pe toate căile eficiența acestora, condiție hotărâtoare pentru înscrierea României printre țările cu o dezvoltare medie.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președinte al Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, rostită joi, 16 februarie, la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București, este pentru toți un exemplu magistral de analiză științifică complexă nu numai a rezultatelor și perspectivelor acestei mari unități de producție, ci a întregii noastre activități economice. Ca un rezultat deosebit s-a remarcat faptul că în primii doi ani ai cincinalului, oamenii muncii din patria noastră au realizat o producție in-

dustrială suplimentară de circa 38 miliarde lei. Acest plus de hărnicie reprezentă, totodată, unul din argumentele-premisă ale îndeplinirii hotărîrilor Conferinței Naționale de a se realiza în acest cincinal o producție industrială suplimentară de 100—120 miliarde lei. Știm cu toții că acest plus de producție va conduce în mod direct la ridicarea bunăstării și fericirii noastre, la întărirea continuă a independenței și suveranității patriei noastre socialiste. Faptul că la propunerea secretarului general al partidului s-a luat măsura, de pe acum în aplicare, ca veniturile reale ale oamenilor muncii să crească în acest cincinal de la 20 la sută, cât se prevăzuse inițial, la circa 32 la sută, demonstrează cu putere, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, că tot ceea ce se realizează în țara noastră, esența politicii partidului, a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, o constituie ridicarea continuă a bunăstării poporului, creșterea gradului său de civilizație, ridicarea națiunii noastre pe culmi tot mai înalte de progres. Deci, dacă ridicarea bunăstării și fericirii noastre stă în forța minții și brațelor noastre, tot nouă ne revine obligația fundamentală de a munci mai mult, mai bine.

Cum trebuie să muncim în prezent și în viitor, desprindem cu claritate, noi toți, din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu. În ce-i privește în mod direct pe cei 8 000 de oameni ai muncii care lucrează în I.M.G.B., datoria lor fundamentală este de a-și transforma uzina și pe ei înșiși în cea mai modernă și puternică întreprindere constructoare de mașini grele din țară. Problema care se pune în fața colectivului acestei unități, ca de altfel în fața fiecăruia dintre noi, este aceea de a depune oriunde ne aflăm o muncă eficientă, o muncă aducătoare de beneficii, care să ne dea posibilitatea să ne bucurăm pe măsura sporului de efort de beneficiile create în fiecare întreprindere. Pentru a ajunge aici, secretarul general al partidului a recomandat conducerii I.M.G.B. să ia măsuri urgente pentru pregătirea forței de muncă necesare astfel ca, pînă la sfîrșitul anului, să se poată asigura muncitori pe toate mașinile și în toate schim-

burile, cât și forța de muncă pentru noile capacități ce vor intra în producție; să se reducă cheltuielile de producție, consumul de metal, să crească veniturile realizate prin exportul producției. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția adunării generale, organ conducător al întreprinderii, că trebuie să analizeze mult mai exigent și amănunțit aceste probleme și să ceară conducerii întreprinderii, consiliului de conducere, ministerului să acționeze pentru lichidarea stărilor de lucruri negative, pentru îmbunătățirea generală a activității, pentru creșterea eficienței economice a întreprinderii în raport cu eforturile pe care statul nostru le face pentru dotarea și dezvoltarea ei, pentru ca să devină cu adevărat o întreprindere model care să facă cinste industriei românești, proprietății ei colective.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu subliniază faptul că, în mod deosebit, trebuie să trecem la o nouă calitate în întreaga activitate de producție și de conducere: prin introducerea cât mai rapidă în producție a rezultatelor cercetării, a progresului tehnic, a tehnologiilor moderne, a altor măsuri de creștere a productivității muncii. Dar pentru a realiza o calitate nouă a lucrurilor trebuie mai ales să dobîndim o nouă calitate a conștiințelor, să asigurăm o calitate nouă a oamenilor, a acelor care produc mașini și utilaje. Pentru îndeplinirea acestei sarcini fundamentale consiliile oamenilor muncii trebuie să acționeze în direcția ridicării continue a nivelului profesional și tehnic al tuturor oamenilor muncii, pentru ca oamenii muncii să-și însușească cele mai înaintate cunoștințe profesionale, tehnico-științifice. „Trebuie să punem un mai mare accent — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — pe transformarea calitativă a omului, pe lărgirea orizontului său de pregătire și cunoaștere, precum și pe îndeminarea sa practică. Nu numai aici, în această uzină, dar în nici o unitate, în nici un domeniu de activitate nu vom putea realiza în bune condiții ceea ce ne propunem, dacă fiecare la locul său de muncă nu se va strădui să învețe continuu, să-și imbo-

gătească cunoștințele, să lucreze mereu mai bine, pentru a asigura progresul neîntrerupt al patriei noastre”. Vînzînd deci aceste interese colective majore, progresul patriei, propășirea ei spre binele nostru și al celor ce vin după noi, pregătirea fiecăruia dintre noi nu mai rămîne, credem, o opțiune facultativă a fiecăruia, un fel de a te mulțumi cu „cît am”, în pregătire, ci devine o obligație fundamentală a existenței fiecăruia. Pentru că, în fond, de totdeauna, valoarea unui om, strălucirea sa este dată de totalitatea cunoștințelor sale, așa cum valoarea unui popor se judecă și după fondul său total de calitate, după cum aplică în practică, își valorifică aceste calități în munca sa pașnică de propășire a patriei. Îndemnul secretarului general al partidului de a asigura o calitate nouă a oamenilor include în sine nu numai grija pentru om, pentru a-l ridica deasupra felului său de a fi la un moment dat, ci exprimă acea dragoste nemărginită pentru oameni, în genere, definitorie pentru întreaga sa viață. Secretarul general al partidului pledează aici pentru o calitate politică, o calitate profesională nouă, pentru ca omul să devină un gînditor modern, asigurîndu-și astfel triumful asupra unei moșteniri industriale limitate.

În cuvîntare tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit, de asemenea, la perfecționarea conducerii și dezvoltarea democrației muncitorești — ca factori primordial ai edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, la rolul tot mai important al consiliilor oamenilor muncii, organe ale adevăraților proprietari, producători și beneficiari — în gospodărirea și conducerea colectivă a fiecărei unități. În același timp a reliefat rolul important, în viața unităților economico-sociale, a adunărilor generale, eficiente foruri de conducere colectivă, de dezbateri a problemelor fundamentale ale fiecărei unități, ale dezvoltării noastre generale. „Adunările generale, sublinia secretarul general, lucrează tot mai bine, își îndeplinesc la un nivel tot mai înalt misiunea de a hotărî asupra dezvoltării activității economico-sociale, iar aceasta constituie baza democrației noastre muncitorești — superioară oricărui alt tip de democrație”. Această realitate impune însă perfecționarea mecanismului conducerii economice și financiare, care se mai face încă prizmatic. Acest mecanism vechi trebuie înlocuit cu unul nou care să țină seama de cerințele progresului rapid al forțelor de producție, de formele conducerii moderne ale activității economico-financiare, de cadrul democratic al autoconducerii și autoconducerii întreprinderilor, așa încît fiecare întreprindere nu numai să subziste, să funcționeze pe baza propriilor sale venituri, ci, totodată, să-și aducă o contribuție importantă la creșterea venitului național. În aceasta constă siguranța-reușitei în economie, aceasta este cheia de boltă a oricărei activități. De aici pornesc de altfel și aici își vor găsi rezolvare toate cerințele vieții noastre, implicit aceea care se referă la calitatea vieții fiecăruia dintre noi. Fiecare unitate economică va răspunde de întreaga sa activitate, va dispune de un buget de venituri și cheltuieli, se va autofinanța, iar indicele esențial în planificare și retribuție va fi producția netă. Astfel, întreprinderile vor fi stimulate să obțină beneficii, vor avea posibilitatea ca o cotă din beneficiile realizate să revină oamenilor muncii din întreprinderile respective. „Totmal în aceasta, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, se exprimă principiul socialist de repartiție! Pornind de la o anumită organizare socială, de la anumite principii de retribuție, se va asigura posibilitatea ca veniturile fiecăruia să fie stabilite în raport de munca prestată și contribuția adusă la dezvoltarea generală. Astfel, se va aplica mai just concepția socialismului științific, se va asigura o mai mare interesare a oamenilor muncii în buna desfășurare a activității.”

Aceste principii, acest nou mod de lucru gîndit de secretarul general al partidului, imprimă întregii noastre vieți economico-sociale un nou și multilateral impuls, ne determină pe noi toți să ne reinnoim legămîntul de a sluji cu o tot mai ridicată competență și eficiență, cu abnegație, cu devotament revoluționar, partidul, patria și poporul.

N. GRIGORE ■

De la scaunul confortabil al tractoristului la berbecul motorizat din jungla braziliană

Tot despre calitate este vorba!

Ce spuneți despre un tractorist care își face meseria bărbătească într-o cabină cu aer condiționat, așezat într-un scaun extraconfortabil, modelat după trupul său ca un costum de comandă și manipulând cei 360 CP ai gigantului pe roți cu ușurința cu care se ambreiază un Fiat-600? Totul pare dacă nu științifico-fantastic, cel puțin o realizare la scara anului 2000. Și totuși, nu! Pentru tractoare a bătut ora confortului, a celui confort menit să asigure mărirea productivității muncii prin tot mai bune condiții de lucru și de apărare a sănătății omului de la volan. Tocmai această nouă realitate se identifică în mare măsură, în 1978, cu noțiunea de calitate. „Cu asta te lauzi în prospecte, restul — viteză, consum, numărul vitezelor și toate celelalte — se subînțelege”, ne spune inginerul Victor Thomae, șeful Atelierului de proiectare tractoare (modernizări) al întreprinderii „Tractorul”-Brașov. El este unul din acei specialiști ai lumii tractoarelor care, pe plan profesional și prin inclinație, privește tot timpul spre viitor.

condiții de lucru mult îmbunătățite pentru tractorist.

— În prezent există în lume firme serioase, de mare reputație, care nu fabrică nimic altceva decât scaune pentru tractoare și autocamioane. Firește, nu scaune obișnuite, ci ergonomice. Pe această linie se axează și numeroase eforturi ale serviciului de proiectări de tractoare al întreprinderii noastre, în strânsă colaborare cu Institutul de cercetări și proiectări automobile-tractoare, cu alte institute și diverse politehnici din țară.

— Totuși, înainte de a vorbi despre ergonomie, ce puteți spune despre celălalt capitol important al calității la care v-ați referit: durabilitatea?

— Ne situăm la nivel mondial. Singur faptul că vindem anual mii de tractoare chiar într-o țară cu vechi tradiții în acest domeniu, S.U.A., este grăitor. Desigur, în tehnică apar mereu probleme noi și nici tractoarele noastre nu se vor menține la cota atinsă dacă ne vom culca pe lauri. Trebuie să fim pe fază. Sintem!

ropeană știința despre fiabilitate și-a făcut apariția abia de vreo zece ani. Totul este atât de nou, încât la tractoare, bunăoară, nici până azi nu s-a introdus un indicator general de fiabilitate (ca la rachete sau la transistori). Dealtfel, problema se complică prin aceea că, din motive evidente, în acest caz nu rentează să faci teste, să iei, de exemplu, 50 de tractoare și să le pui pe bancul de probă. O soluție practică este ca ele să fie urmărite în exploatare, și aici intervine ca element indispensabil calculatorul electronic, al cărui rol ne este explicat de inginerul Doina Nicolescu, șefa serviciului Fiabilitate de la „Tractorul”.

Fiecare tractor livrat de întreprindere în țară sau în străinătate este înscris, dacă ne putem astfel exprima, în memoria calculatorului. Acolo se păstrează seria de șasiu, seria de motor și codul de asamblare, care, prin doar câteva cifre, descriu întreaga instalație a tractorului respectiv: tipul de motor, radiatorul, ambreiajul, cutia de viteze, instalația hidraulică, trusa de piese de rezervă, scaunul de rezervă, farul incorporat etc., etc. Figurează și data livrării și numele beneficiarului, la export adăugându-se data vânzării efective.

Cea mai neînsemnată defecțiune survenită în cursul perioadei de garanție este comunicată la „Tractorul”, iar informația respectivă se înscrie și ea în fișa aflată în memoria calculatorului. (Firește, independent de aceasta, defecțiunea este remediată prin Service sau pe alte căi.) Apoi intervine Maiestatea Sa Statistica Matematică, instrument de bază al fiabilității. Astfel, tot timpul, tractoarele noi rămân sub supravegherea calculatorului. În minimum de timp, poate de ordinul minutelor, se obțin situații exacte la zi, se întocmesc și analize periodice, iar în funcție de data fabricației, de frecvența și importanța defecțiunilor, de numărul orelor de funcționare etc. se apreciază oportunitatea de a se trece la verificări pe fluxul de fabricație sau la reanalizarea proiectului de concepție și a tehnologiei de execuție. Or, fapt îmbucurător, analizele extrem de complete și mereu reînnoite ale fiabilității produselor noastre — subliniază tovarășa Nicolescu — au înverdat doar defecțiuni aleatorii și de importanță mică.

Acest certificat de calitate obținut grație calculatorului electronic apare cu atât mai valoros cu cât, orice s-ar zice, mașina nu poate fi suspectată de părtinire.

Calitatea — o cursă contracronometru

N-am vrea să dăm o imagine idilică asupra calității tractoarelor românești, imagine care, între altele, ar contrasta puternic cu însăși menirea serviciului Fiabilitate. Pe drept cuvânt spunea Doina Nicolescu: „Ochiul meu e format pentru rele!” Mai exact, pentru prevenirea rezelor. Ele apar, ici și colo, și sunt remediate, iar în majorita-

tea cazurilor sunt prevenite. Că așa stau lucrurile o dovedește și aprecierea de care se bucură tractoarele românești pe piața mondială, în care criteriul suprem este tocmai calitatea.

În sprijinul acestei afirmații nu vom recurge la cifre, mai potrivite pentru o publicație de specialitate, ci la experiența pur umană a doi ingineri care au cutreierat lumea cu tractoarele noastre. Ei sînt Mihai Sprințenatu, șeful Service-ului de la Centrala industrială de tractoare și mașini agricole, și Virgil Olteanu, șeful comisiei de recepție a produselor de export.

Să vă povestească ei despre tractoarele noastre în Africa ecuatorială, defrișând jungla nepătrunsă, împingând în față dispozitivele care culcau fire de iarbă mai groase decât degetul și tracând mașinile de tocat vegetația luxuriantă. Totuși se desfășura contracronometru, acțiunea fiind urmărită, studiată și cronometrată de cadre universitare și specialiști britanici de înaltă calificare de la institute de încercări de tractoare și mașini agricole, consilieri pe bază de contract ai guvernelor statelor africane respective. Se notau timpul de lucru, consumul de motorină, de ulei, de piese etc., iar certIFICATELE DE CALITATE pentru respectivul tip de tractor românesc se elibera, în unele cazuri, după luni de observații pe teren.

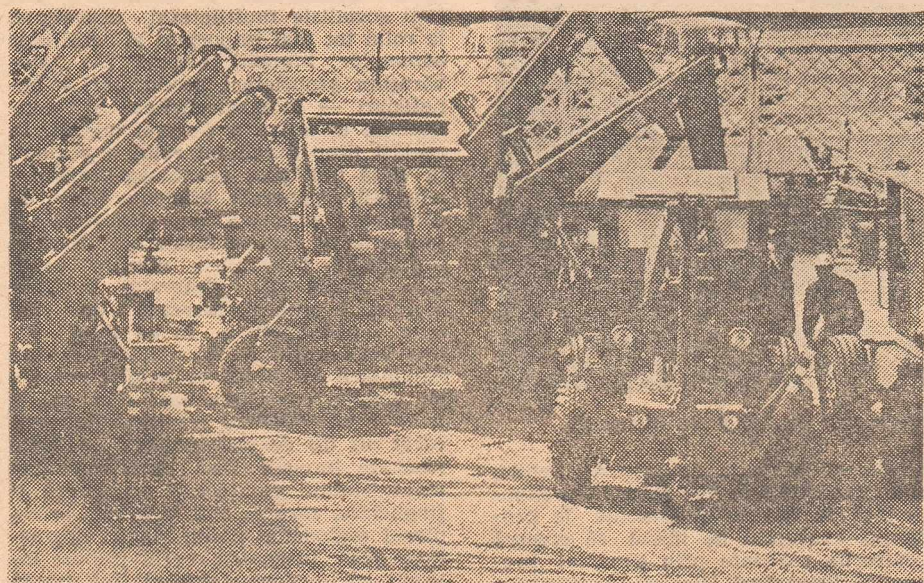
La încercări similare au fost supuse tractoarele noastre și în condiții climatice total diferite, în pustiurile africane, sau în America Latină, din Mexic și din deșertul Atacama până spre Țara de Foc, la exploatarea forestiere de lângă faimoasa Punta Arenas, binecunoscută marinarilor, ca și admiratorilor lui Jules Verne, Radu Tudoran și... serialului „Linia maritimă Onedin”.

Să vă povestească inginerul Olteanu despre odiseea tractoarelor noastre în jungla braziliană.

— Ne aflăm cam la 400 km depărtare de Belo Horizonte, într-o pădure atât de deasă încât pentru defrișare se folosea așa-numitul sistem berbec: tractorul pe șenile echipat cu lame și scarifcator se repezea cu lama în arbore lovindu-l strașnic, apoi se depărta și iar se năpustea, și tot așa pînă de rădăcina copacului. Am văzut în acea pădure tractoare străine de marcă renumită, zăcînd părăsite, ca fiare vechi, fiindcă nu putuseră face față. Apă nu prea era, mai mult băltoace verzui, iar lichidul milos înfunda radiatoarele, crengile noduroase agățau furtunurile de la țevile hidraulice, sub frunzișișunau șerpi cu clopoței și scorpionii otrăvitori. Au rezistat. Oamenii și tractoarele.

S-ar părea că ne-am depărtat mult de subiect: calitatea tractoarelor. Porniți de la cabina ergonomică, iată-ne pierduți undeva în jungla braziliană. Și totuși, tot despre calitate este vorba. A tractoarelor românești și a oamenilor care le-au făcut.

LIONEL NIȚESCU ■

Pentru a ne convinge cât de apropiat este acest viitor el ne-a povestit o istorioară amuzantă, dar cu tîlc.

La o întreprindere agricolă de stat s-a experimentat un tractor românesc pe șenile acționat prin servocomenzi hidraulice, care ușurează considerabil efortul fizic la conducere. Ambreiajul, bunăoară, se realiza cu același efort — sau, dacă preferați, cu aceeași lipsă de efort — ca la un autoturism. Și ce s-a întâmplat? Tractoriștii au stricat comenzile, deoarece, obișnuți cu vechiul sistem, nu simțeau motorul dacă nu se opiteau. Este aci și o problemă de psihologie: uneori, cînd se sparg anumite tipare, pe plan psihologic depunem eforturi și pentru a trece de la greu la ușor. Firește, aceste dificultăți la unitatea respectivă au fost repede depășite, după o scurtă perioadă de acomodare, noile servocomenzi fiind deplin mulțumire. Pînă la urmă oamenii s-au obișnuit cu binele...

Scaunul? Nimic mai complicat!

Așadar, ce înseamnă calitatea tractoarelor în 1978? Pentru a răspunde, să privim puțin spre trecutul apropiat.

Limita de viteză — arată inginerul Thomae — a fost atinsă, și nu are rost să se tindă la mărirea ei, deoarece, pur și simplu, lucrările agricole, realizate în bune condițiuni, nu o reclamă. Dealtfel, este semnificativ faptul că unele țări au stabilit prin lege limita superioară la 25 km/h, pentru a se preveni accidentele.

S-au făcut unele încercări de mărire a randamentului și productivității prin construcții sofisticate, de exemplu prin cutii de viteze cuplabile sub sarcină, acționări hidraulice etc., dar a „prins” doar ridicătorul hidraulic cu control automat al forței de tracțiune și al adîncimii de lucru. S-au realizat și alte progrese, mai puțin spectaculoase, de pildă prin sporirea numărului vitezelor pînă la 20, dar în momentul de față — subliniază interlocutorul nostru — calitate înseamnă, în special, durabilitate și

Pe planul calității, la ordinea zilei rămîne însă perfecționarea cabinei și în primul rînd a scaunului.

Tractorul nu are suspensie, doar cauciucuri, deci toate denivelările de teren se transmit direct la conducător. O bună protecție o oferă un scaun confortabil, care poate fi împins, tras, ridicat, coborît, cu spătar reglabil după conformația tractoristului, fiindcă, după cum bine se știe, nu există om-standard. „Să fim cinstiți — recunosc specialiștii. Înainte, scaunul era o covată în toată regula”.

Firește, cu un scaun... nu se face primăvară. Ceea ce se cere este și crearea unui microclimat favorabil în cabină. Actualmente, specialiștii noștri studiază intens problemele legate de reducerea zgomotului sub 80—85 decibel și climatizarea cabinelor la tractoare mari, de 180 CP și 360 CP. Agricultură cu aer condiționat...

Fiabilitatea: de la racheta cosmică la tractor

Bineînțeles, în această scurtă trecere în revistă nu am evocat decât câteva din liniile de cercetare menite să ridice tot mai mult, în 1978 și în anii ce vor veni, stacheta calității tractoarelor românești. Aceste preocupări au însă un caracter permanent și ele vizează întreg lanțul de producție.

Să consemnăm, în acest context, aportul calculatorului electronic, grație căruia a devenit posibil azi ca la întreprinderea brașoveană să se urmărească, înăuntrul termenului de garanție, comportarea tuturor tractoarelor care părăsesc poarta uzinei. Cu aceasta intrăm în domeniul foarte nou, pe plan mondial, al fiabilității, care studiază un aspect central al calității produselor industriale, și anume siguranța în funcționare. Cît de pretențioase și în același timp cît de eficiente, de indispensabile au devenit aceste tehnici o învederează și faptul că ele au fost folosite pentru prima oară la urmărirea comportării rachetelor. În industria eu-

Cartea de citire

O carte de citire e vatra strămoșească,
În care dorm de veacuri strămoșii în morminte,
Citind, tot nu mă satur de slova românească
În care-s încrustate aducerile-aminte...

Din Sarmizegetusa ajunge pînă la mine
Emoția întregă a Daciei ferice,
Cu slovele de singe din vale de Rovine,
Și din Vaslui, din Putna un clopot vorbe zice.

Și-au scris mereu viața cu fapte vitejești
Strămoșii mei de veacuri, cei păstrători de vatră,
Ei sînt Călugărenii și zid la Mărășești,
Eroi ciopliți de vremuri în amintiri și-n piatră.

O carte de citire e vatra strămoșească
În care dorm de veacuri străbunii în morminte
Ce-aduc pînă la mine, prin slova-i românească,
Indemnuri și temeuri, aducerile-aminte.

PETRE GORUN ■

Pe platforma petrochimică Brazi:

Constructorul și beneficiarul sînt hotărîți să recupereze întîrzierile și să onoreze scadența investițiilor

Nu mai este, credem, necesar să insistăm asupra importanței realizării integrale a investițiilor, în orice întreprindere, știut fiind că aceasta constituie o necesitate hotărîitoare în opera de dezvoltare ritmică a economiei noastre. Unele unități ale Ministerului Industriei Chimice nu și-au realizat, integral, investițiile, în cursul anului de curînd încheiat. Cu intenția de a purta o discuție, cu factorii de răspundere de pe o puternică platformă petrochimică, ne-am deplasat la Brazi și Ploiești, confruntînd opiniile unor cadre de conducere din Centrala industrială de rafinare și petrochimie Brazi și Ploiești și de la T.C.I. Ploiești.

Primul interlocutor, dr. ing. Paul Mănescu, directorul tehnic al centralei.

— Desigur, ne spune acesta încercînd să enumere cauzele situației în care ne aflăm, așa putea să le ordoneze într-o succesiune favorabilă nouă, beneficiarilor, lăsînd la urmă partea de responsabilitate care ne revine. Voi proceda exact invers, precizînd ce anume n-am făcut noi, cei de aici. Carențele muncii noastre s-au concretizat într-o insuficiență urmărirea a unor lucrări, în scăderea de sub control a operativității și ritmicității importului, în neactivizarea proiectării, neurmărirea, pe șantier, a fiecărei operații executate, cu extinderea preocupării noastre pînă la furnizorii interni astfel încît să-i determinăm să respecte termenele stabilite. În general, slăbiciuni în ceea ce noi numim „pregătirea realizării unei investiții”. Cred însă că marile neajunsuri provin totuși, de pe urma întîrzierilor înregistrate la proiectare, cu toate că cele mai multe lucrări de acest fel se execută în chiar institutelor ministerului nostru. Furnizorii externi sînt, uneori, nepunctuali, îndeosebi la capitolul utilajelor de montaj, iar trustul de construcții, cu care colaborăm, își justifică, în mare parte, întîrzierile pe baza neprimirii, la timp, a proiectelor. În principiu, trebuie să le dăm dreptate, deși știm că există și alte cauze subiective, ca și în cazul nostru. Vă spun toate acestea pentru că am fost întîrziat, deși știu că cei care răspund de realizarea investițiilor sîntem noi, beneficiarii și nu constructorul, situație din care decurge

totmai „pachetul” nostru de obligații vizînd organizarea perfectă a muncii, urmărirea ei, pe toate planurile.

— Unde sînt scurtcircuite termenii de execuție?

— Și la noi și la constructor. În ceea ce ne privește, n-am predat, la timp, unele proiecte și utilaje și acum ne vedem nevoiți să-l „înghesuim” pe constructor pentru a recupera întîrzierile.

— Presupun că aveți un „sistem de semnalizare”, cînd apar decalaje între planificare și situația de fapt. Funcționează?

La întrebare avea să răspundă secretarul comitetului de partid Mircea Izbășoiu, participant la discuție.

— Oamenii de pe platformă constituie un veritabil sistem de prevenire a întîrzierilor, a primejdiei de a nu ne încadra în plan. Astfel, la instalația de cauciuc, aflată în construcție, acești oameni și-au manifestat inițiativa preluînd conducerea inventarierii tuturor execuțiilor, controlul diverselor instalații pentru a vedea cum s-au respectat ele în raport cu proiectele primite, încercînd să dezbătuie posibilele erori, acțiune care va grăbi punerea în funcțiune a instalației prin reducerea unui interval de timp, acordat ulterior, verificărilor și pe care muncitorii, tehnicienii și inginerii le fac dinaintea. La fel s-au petrecut lucrurile și la sferile de depozitare a izopentanului, sector în care oamenii muncii ne-au atras atenția asupra unor rămăneri în urmă, care ar fi dus la întîrzierea intrării în fluxul tehnologic. Astfel, depozitul respectiv a fost terminat la vreme.

La Trustul de construcții industriale Ploiești interlocutor ne-a fost ing. Eugen Ivanov, director adjunct, care ne-a prezentat lucrurile de la început, în spiritul aceleiași sincerități a „beneficiarului, adică autocritic.

— Rămăneri în urmă sînt atît la Brazi cît și la Teleajen. Ba, prima investiție, este chiar mai deficitară decît cealaltă, din anumite puncte de vedere, cum ar fi realizarea sarcinilor de plan, pe acest an. În privința punerii în funcțiune, ambele au de rezolvat probleme importante, dar și șanse de a se încadra în termene. Desigur, aceste aprecieri ne pri-

vesc direct și trebuie înțeles că sîntem împreună răspunzători pentru restanțe.

— De ce?

Sînt convins că despre unele aspecte v-au vorbit tovarășii de la centrală. Mă voi referi la cele specifice trustului nostru. Pe noi, cel mai mult ne împiedică să realizăm volumul de lucrări fluctuația de cadre. Dacă unele întreprinderi se laudă cu media de vîrstă a muncitorilor lor, noi nu avem motive. Media oscilează în jur de 40 de ani. Urmărim să îmbunătățim condițiile și am început prin construirea a patru cămine de 1500 de locuri pe platforma Teleajen, inclusiv a unui dispensar medical care să vegheze la îngrijirea sănătății oamenilor. Specificul muncii, într-un loc cum este Teleajenul, și chiar Brazi, rezidă în aceea că lucrăm printre instalații aflate în stare de funcțiune. Din cauza aceasta nu putem săpa decît manual. De multe ori, dăm peste conducte, cabluri, estacade, etc. și trebuie să ne oprim, pînă se fac modificările necesare. La intrarea în șantier, regulamentul impune, pe bună dreptate, să se elibereze așa, numitele „permise de foc”, adică să indice acele locuri unde se poate lucra fără pericol de incendiu sau explozie. Formalitățile sînt greoaie, uneori așteptăm și cite 2-3 ore. Vă dați seama ce „goluri” de producție apar?

— Nu v-ați referit deloc la proiectare, sau o includeți în categoria greutăților obiective?

— Nici vorbă de așa ceva! Dar, poate în plus decît ceea ce am spus cel din centrală, voi adăuga observația noastră cea mai importantă: proiectanții, din grabă, din comoditate, nu pot ști precis, recurg la soluții vechi, pe care le-au mai practicat. Ce vreau să zic? În loc să folosească panouri prefabricate, încheieturi, stîlpi etc. cu structuri moderne recurg la cele devenite tradiționale, fapt care ne îngreunează munca. În loc să primim elemente gata confecționate, ne apucăm să le facem în șantier. Asta înseamnă beton fabricat pe loc, tencuieți, zidărie etc. toate solicitînd un mare buget de timp.

Afirm, fără teamă de a putea fi contrazis, că proiectanții au rămas, la acest capitol, cu 10-15 ani în

urmă cînd productivitatea nu atinsese coeficienții actuali și nu se impunea, ca acum, un mare grad de prefabricare. De altfel, în această privință, există indicații foarte precise ca în șantier să nu se mai facă decît asamblări și nu producție de materiale de construcții (struc-turi, cadre de rezistență, închideri etc.). La ceilalți, în afara constructorilor, poate apărea oricînd un „dar” prin care să se justifice unele nerealizări. La noi practic, acest „dar” nu trebuie să fie invocat. De aceea, o spun cu tristețe, trustul nostru, care a fost cîndva fruntaș pe minister, deține acum o poziție periferică. Ne vom strădui să revenim printre cei mai buni. Vom reuși dacă vom acționa în vederea influențării proiectării astfel încît ea să înregistreze o schimbare de optică, în privința soluțiilor date, impunînd nou, așa cum ni se și cere.

— Aveți o propunere constructivă în ceea ce vă privește?

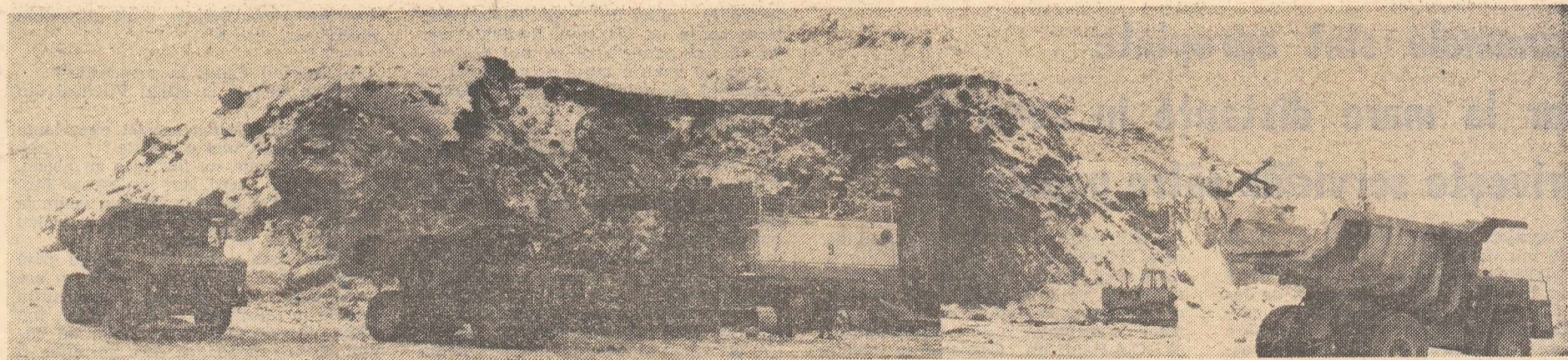
— Da. Ne-am planificat cîteva acțiuni, de mai lungă durată, în vederea creșterii productivității muncii, am apelat și la ministerul nostru arătînd ce greutăți avem și cum ne poate ajuta, am îmbunătățit colaborarea cu beneficiarul, am reorganizat sectorul de pregătire, pe colective de specialiști, și am centralizat pregătirea în trust, astfel că orice idee bună, ivită în șantier, poate fi repede generalizată. Ne-am propus să ne ținem scîl de proiectanți, încă din faza notei de comandă, astfel ca soluțiile lor să vină în întîmpinarea sarcinilor de producție, pe care le avem. Facem totul pentru a recupera întîrzierile.

Din nou, la centrală unde, atît directorul tehnic, dr. ing. Paul Mănescu, cît și secretarul comitetului de partid, Mircea Izbășoiu, sînt întrebări dacă există posibilitatea depășirii actualului impas.

Dr. ing. Paul Mănescu: Sînt optimist deoarece ne-am organizat mult mai bine, decît anul trecut. În plus, cu sprijinul comitetului de partid, am format comandamente săptămînale, la care participă toți cei interesați, dezbătînd problemele nesoluționate. La nivel de minister, comandamentul se intrunește lunar. Am început să urmărim procesele de construcție pe calculator după sistemul SIMOND, și pe sistemul CLUMOND, la nivelul ministerului. Ambele sînt românești. Vom aplica același mod de lucru în curînd, și în ceea ce privește planul de investiții.

Mircea Izbășoiu: Nu e vorba numai de optimism ci de faptul că sîntem hotărîți, întregul nostru colectiv, să ne înscriem în prevederile planificate, recuperînd rămănerile în urmă, de la investiții. Totul depinde de o muncă asiduă, fără greș și fără menajamente, care să asigure punerea în funcțiune a obiectivelor noi. De aceea, am repartizat o parte din sarcinile comitetului de partid pe centrală, comitetelor din secții și am inițiat întîlniri regulate de lucru cu comitetul de partid al constructorului pentru a ne stătu și a găsi soluțiile cele mai bune. Trebuie să se înțeleagă că investițiile constituie o problemă a tuturor.

MANOLE CĂRȚAN ■

La Călimani, la cota 1700, echipa maistrului Andrei Petrea excavează 1200 de metri cubi pe schimb

CUM SE STRĂMUTĂ UN MUNTE

Din Vatra Dornei m-am urcat în autobuzul care duce muncitorii la exploatarea minieră Călimani. În mașină, oameni de la munte, tăcuți și dirji.

— A venit toată lumea?

Șoferul face apelul dintr-o privire, apoi se aude o voce:

— Hai Fane că e tîrziu!

Autobuzul se pune în mișcare greu, strînut de gerul de afară și de zăpada căzută peste noapte. Prin florile de gheață de pe geam zăresc brazii falnici ca niște baci tăcuți, pe care cureaua de drum îi ocolește cuminte, pe buză de hău. Indicațiile, cărți de vizită în fapt de ziua, mă anunță că trecem prin sate cu nume de legendă: Sar, Gura Haitii, Șarul Dornei. Nici n-am știut cînd am parcurs 40 de kilometri. Într-o

vîlcea cu nămeți cît un stat de om, care nu de mult era împărăția urșilor și cerbilor, se ridică o mică așezare cu blocuri la roșu, cu magazine și cu oameni grăbiți.

— Acolo unde acoperișul e ca al operei din Sydney este cantina noastră, îmi spune cineva, iar blocul ăsta acum l-am terminat. E pentru nefamiliști.

Pe lîngă noi trec mașini uriașe, de 27 de tone, iar șoferii, oameni veseli, ne salută claesonînd. Plec cu inginerul șef Gheorghe Brenta în exploatare. Tevelul nostru pare o jucărie ridiculă pe lîngă camioanele de pe șosea.

— Vedeți, muntele din fața noastră este Călimanul, cu vîrfurile Negoii, de peste 1900 m, pe care va trebui să-l re-

tezăm ca să dăm de sulf, îmi explică inginerul șef. Exploatarea se va desfășura de la cota 1400 la 1900 m, ceea ce înseamnă peste 20 milioane de metri cubi de steril. Tot Negoii va fi mutat la 2 km de aici. La ora actuală se lucrează între cotele 1600-1800 și s-au descoperit peste 8 milioane de metri cubi.

În fața mea se desfășoară întreaga exploatare, un vîrf de munte săpat în trepte, ca un templu aztec. De departe, excavatoarele păreau harnici balauri puși să muște pămîntul.

— Ce reprezintă exploatarea pentru economia noastră?

— Foarte mult. Pentru industria chimică este o materie primă foarte căutată.

— Observ că toate utilajele din această exploatare sînt de mari dimensiuni: excavatoare de 4 metri cubi, basculante de 27 și 50 de tone...

— E și normal, doar mutăm un munte. Să știți că și oamenii trebuie să fie pe măsura utilajelor.

— Nou veniții nu se sperie?

— Cei care vin să muncească rămîn, iar marea majoritate sînt oameni ai locului, munteni de prin împrejurimi.

— Navetiști?

— Nu toți. O mare parte din ei locuiesc în Căliman. Am construit blocuri, cantine, magazine, avem 1000 de locuri pentru nefamiliști și 500 în blocuri cu apartamente de două și trei camere, cu încălzire centrală și cu tot confortul.

Am vizitat un asemenea apartament. Mi s-a părut deosebit de cald. Poate căldura oamenilor, poate efortul lor de a muta muntele, această muncă uriașă îmi încălzea sufletul, în cea împărăție a urșilor și cerbilor.

VIOREL LĂZĂRESCU ■

Un muncitor despre colegii săi

Fără îndoială, nu toți cititorii acestor rânduri știu ce înseamnă o matriță, la ce folosește ea. Dar în industrie, indiferent de profilul ei, nu se poate vorbi de produse finite fără a se ține seama de acele scule, dispozitive și verificatoare, SDV-uri, care sînt tocmai sufletul produselor de serie, al produselor-tip.

Voi încerca să vorbesc despre secția de matrițerie a unității a doua „Electrofar” din Capitală, despre oamenii ei, muncitori cu înalt simț de răspundere față de munca lor care înseamnă, pentru economia națională, lămpi cu vaporii de mercur, încercătoare de tensiune, lămpi de semnalizare pentru stațiile electrice ș.a.m.d. Întîlnite peste tot, în magazine, birouri, fabrici, pe străzile orașelor, lămpile acestea aduc în lumea civilizației noastre confortul necesar, îmblînzesc ochiul cu o lumină diafană, alb-verzuie, uniformă, fiecare tub fluorescent primind un strop de suflet solar, dar purtînd în interiorul său nu doar argonul ori heliul ci și căldura atîtor inimi.

Așadar, voi vorbi despre aceste matrițe, despre oamenii care le execută, ei înșiși niște matrițe fără greș ale înaltei

conștiințe muncitorești, în stare să dea viață materiei dar să și formeze oameni.

Plecînd de la proiectare, matrița trece prin mîinile fiecărui dintre noi, începînd cu debitarea, unde se face pregătirea, avîndu-se în vedere ca fiecare reper în parte să aibă materialul corespunzător atît dimensional cit și calitativ. Apoi, printr-o întregă filieră de execuție: strung - raboteză - freză - rectificat-ajustaj etc. Cum o matriță reprezintă o valoare nu numai prin ea însăși ci mai ales prin produsele de serie de multe milioane de bucăți-piese componente ale produsului finit, execuția acesteia trebuie să fie și chiar este ireproșabilă. Un ochi obosit, graba ori neatenția, pot duce la rebutarea unei game largi de reperi și, în consecință, la irosirea de materiale, risipă de timp și de bani, la neîndeplinirea sarcinilor de plan. Asemenea greșeli la noi nu s-au produs niciodată, fiindcă există o colaborare strînsă între compartimente, în cadrul căreia toți, fără excepție, sînt și executanți și controlori. Strungari, frezori și matrițeri cu multă experiență, cu înaltă calificare, între care amintesc de Gheorghe Nițescu, Nicolae Smeu,

— Matrița de tole E-47 are unele reperi pe care Marin Barbu și Gheorghe Gustoiu le descifrează împreună.

— Autorul acestor rânduri, alături de matrițerul Alexandru Tudor — primul semnatar al certificatului de maturizare a secției — discută cu colegul lor matrițer Nicolae Nicolae despre proiectul unei noi matrițe pentru mase plastice.

Ștefan Irimia, Marin Barbu, Alexandru Tudor execută frecvent matrițe primite cîndva din import, pentru care, dacă ar fi să le procurăm tot pe această cale, s-ar cheltui sume mari în valută. Nu întîmplător se spune că secția matrițerie este sufletul întreprinderii — atît pentru faptul că întreaga producție a fabricii noastre trece prin laboratorul de gîndire al oamenilor de aici, dar și pentru că aceștia, iubitori de frumos, artiști în meseria lor, sînt asemeni sculptorilor care dăluiesc, cu migală, ore și zile întregi, metalul. Nu întîmplător, de la matrițerie sînt mulți membri ai cenaclului literar muncitoresc „Lumina”, mulți alții sînt seraliști la licee industriale, toți muncitori de bază ai secției, deși unii sînt foarte tineri. Printre ei, Nicolae Vasile, Ionel Tiron, Nicolae Drăgănoiu, Ștefan Oancea, Gheorghe Gustoiu ș.a.

Îmi amintesc acum de o matriță primită din import. Această sculă trebuia să formeze o piesă de mare precizie la tubul cinescopic. Procurarea ei ne-ar fi costat un milion de lei valută. În discuția purtată pe marginea acestei probleme, se crease un climat de scepticism, pe considerentul că execuția ei cerea o mare artă, materiale speciale și multă experiență profesională. S-au găsit totuși cîțiva inimoși care au în-

drăznit și, bineînțeles, lucrînd de multe ori a doua, a treia oară unele piese, făcînd eforturi deosebite, muncînd peste program, s-a ajuns în final la executarea sculei. A fost certificatul nostru de maturizare, semnat de frezorii Ion Trică și Nicolae Smeu, rectificatorul Ștefan Irimia și matrițerul Alexandru Tudor. Alteori s-au executat utilaje pentru secțiile direct productive, utilaje care s-au dovedit a nu fi cu nimic mai prejos de originalele importate. Este potrivit să amintesc cel puțin de strungul de sudat tub cinescopic, la care s-a cerut multă pricepere și răbdare. A fost un examen greu, trecut cu nota zece de către întregul colectiv, din care s-au evidențiat în mod deosebit, Iulian Dănescu, Nicolae Costache și mulți alții.

Cînd în nopțile lungi de iarnă ori în albastrele nopți de vară, treci, cititorule, pe sub ghirlandele de lumină, te întîlnești cu chipurile noastre, multiplicare în sute și mii de raze, găsești dragostea noastră arzînd continuu în fiecare tub fluorescent ieșit pe poarta fabricii — munca noastră zilnică prin care ne apropiem de oameni.

GEORGE BERA ARĂDEANU ■
rabator, întreprinderea de cinescoape București

Cantonul... fermecat

O femeie, mamă a doi copii minori, ne cheamă la Tecuci: „ajutați-mă, ne scrie, măcar pentru copiii care sînt sufletul meu”. Iată despre ce este vorba: fiind de vreo trei ori condamnat pentru tulburarea ordinii publice, alcoolice, soțul Valericăi Agheorghesi, muncitoare la Secția L6 C.F.R. Tecuci, venea beat la locul ei de muncă și provoca și aici scandal. Îi puneă pe umeri abateri închisute, pe care, după ce se mai limpezise la minte, le retracta, motivînd că face totul din gelozie. Spre a liniști treburile, conducerea secției nu l-a pus la punct pe turbulent, ci a mutat-o pe V.A. la 50 de kilometri distanță de casă și de copii, fără consimțămîntul acesteia, fără a verifica în prealabil să vadă cît de vinovată este V. A.

„M-am rugat de toți să mă aducă înapoi, dovedind prin rezultatul a două anchete (una efectuată, ulterior mutării, de către inspectorul de personal, alta efectuată de activiști ai consiliului popular), că nu sînt vinovată. Nimeni din conducerea secției nu m-a ascultat. M-am adresat presei și, în urma acestor sesizări, conducerea Diviziei linii Galați mă transferă din nou la Tecuci, la un alt sector, dar, evident, împotriva voinței conducerii secției care s-a simțit lezată că m-am adresat altor organe”.

Normal și înțelept ar fi fost ca totul să se termine aici. Dar, nu. Șeful secției, inginerul Aristide Isofache, face raport la Divizie și V.A. este mutată din nou, în alt sector. „Șeful sectorului PAZĂ mi-a spus însă că nu are nevoie de mine, astfel că n-am rămas prea mult aici”. Alte rapoarte, alte decizii, alte referate la Divizie. În cele din urmă, după ce V.A. este mutată de vreo patru ori, ajunge la Districtul Doaga, pe funcția de manipulant de materiale...

Împreună cu un activist al Comitetului municipal de partid Tecuci, stăm

de vorbă cu șeful secției, inginerul A. Isofache:

— De verificat, eu n-am verificat dacă e vinovată sau nu; dar a verificat inspectorul principal de personal Ionel Leonte. La început a întocmit un dosar, pe urmă a schimbat declarațiile și toate au rămas baltă.

— Cum adică a schimbat declarațiile?

— Da, mi-a spus că soțul lui Agheorghesi a retractat declarația inițială... Îl căutam pe Ionel Leonte, inspector principal de personal. Iată ce ne declară: „Valerică Agheorghesi a fost adusă la secție la intervenția inginerii Elena Isofache, soția șefului, care lucrează aici, la noi După ce a scris pe la ziar însă, a intrat în dizgrație. A fost mutată de colo-colo, poate va pleca. Femeia aceasta este însă nevinovată. Eu am făcut anchetă și m-am convins de nevinovăția ei. Și, hai să zic că eu am greșit. Dar au greșit și tovarășii de la consiliul popular? Că nici ei n-au găsit-o vinovată”.

— Cum ați eliberat o decizie atunci?

— La început m-a chemat șeful secției, tovarășul Isofache, și mi-a zis: „îi faci o decizie și o mutăm la Ciorăști, să încheiem discuțiile”. Am zis că nu e legal. El mi-a zis „făci decizia asta!” Eu am făcut-o. Pe urmă a început jocul.

— Ce fel de joc?

— Jocul de-a mutatul din post în post: de la Ciorăști am adus-o și la cererea ei, dar și pentru că în locul dinsei trebuia să se angajeze soția unui impiegat, Tudorin. De la PAZĂ a trebuit să plece, pentru că șeful de acolo, fiind influențat de niște femei, a început să-i facă mizerie. Fiind un post liber la Doaga, am hotărît să o mutăm acolo. Și acolo știți ce s-a întîmplat.

— Nu știm.

— Vreo două luni de zile treburile au mers foarte bine. Dar se pare că acei care s-au simțit lezați n-au ier-

tat-o încă. Pentru că, într-o zi, vine la mine soția șefului de district de la Doaga și, nici mai mult, nici mai puțin, îmi impune să o mut pe V.A. și de acolo. De ce, femeie? îi zic eu. Pentru că, îmi răspunde dînsa, eu nu mai pot să o suport. Ce face? o întreb. Face curățenie în birou, spală pe jos, are prosop curat, a schimbat hîrtia din geamuri și prin toate astea vrea să-mi ademenească soțul.

— Spuneți-mi ce poți să-i răspunzi unei astfel de femei? Cît este ignoranță și cît este răutate în tot ce spune? Eu am sfătuit-o să-și vadă de copii și de soț și să o lase pe Agheorghesi să-și vadă de treabă, să nu o mai pîndească pe la toate colțurile.

Dar nu, soția cantonierului de la Doaga, deși nu este angajată secției, a dovedit că nu se lasă cu una, cu două. A invocat tot felul de motive, pînă și faptul că cineva îi face farmede, a smuls din nou un referat de la conducerea secției, a mers cu el la Galați, la Divizie, și a pledat pentru scoaterea Valericăi și de la Doaga. Și în ideea că își apără soțul de un eventual rapt, și-a pus mîinile în solduri, s-a așezat în pragul biroului din canton, cantonul fiind, desigur, al căilor ferate, și nu a mai lăsat-o pe Agheorghesi să intre în birou, să-și presteze obligațiunile de serviciu.

Cantonierul de la Doaga, Haralambie Bînzar, a început astfel, obligat de soția lui, Dochîța Bînzar, să o descoperi pe persoana care-i face farmede. „Pentru că am găsit, zice Dochîța Bînzar foarte convinsă, cenușă, cîlți înnoptați, păcură și alte din astea. Și de cînd le-am găsit în pragul casei, nu mai am liniște, nu mă mai înțeleg cu soțul”.

Haralambie, cantonierul, plin de superstiție, încercat de spaima farmedelor, îl roagă pe muncitorul Toader Chiriac să stea la pîndă: „Am stat de mai multe ori, zice nea Chiriac, dar n-am văzut nimic. Numai într-o noapte, ploua, am observat un om tre-

cînd prin fața porții tovarășului șef. M-am luat după dînsul, era un manevrant de cale, Corduneanu, și mi-a zis că nu e el. În rest nimic”.

— Mi-a spus și mie Haralambie că cineva îi face vrăji, ne mărturiseste șeful secției, A. Isofache; și că el pleacă de la Doaga că soția lui e geloasă și nu mai are liniște. Doaga e un district destul de important în siguranța circulației.

— Și dumneavoastră ce măsuri ați luat?

— I-am schimbat poarta, pentru că se plîngea că nu are poartă bună, și înțelegînd că e obosit, i-am dat concediu.

— Ați dezbătut în vreo adunare aceste aspecte legate de persistența unor mentalități înapoiate, ca și de reaua voință a altora manifestată în acest caz?

— N-am discutat. Dimpotrivă, ingineria Elena Isofache, care în lipsa soțului-prelua o bună parte din atribuțiile acestuia, de șef, o îndeamnă pe Dochîța Bînzar să caute sprijin în rugăciune. N-am fi crezut că în conștiința unui cadru de conducere, trecut prin facultate, capabil să cultive în conștiința angajaților concepția noastră despre lume și viață încăpătreață reminescențe mistice, dacă n-am avea în mină chiar o scrisoare a ingineriei E. Isofache, în care acestea sînt invocate cu insistență.

Într-adevăr, nu se mai poate. Am fost la Regionala C.F.R. Galați, am stat de vorbă cu cîțiva tovarășii din conducere. Unii cunoșteau situația, alții nu o cunoșteau. Tocmai atunci, din motive care nu interesează în cazul discutat, șeful Diviziei linii Galați fusese schimbat. Am adus starea de fapte de la Tecuci la cunoștința noului șef al Diviziei, inginerul Maftai Gabriel. Ni s-a promis că situația se va rezolva. Sperăm însă că acest lucru să se producă cît mai curînd.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

EI SE LUMINEAZĂ LA SERAL

A vorbi despre seraliști — chiar și numai prin constatările ocazionale de un raid pe această temă în două orașe, Focșani și Birlad — nu poate fi o problemă lăaturalnică. Cine sînt? Cum învață? De ce învață? Ce cred despre ei înșiși? Ce cred alții despre ei? Care este prețul acestei forme de învățămînt, calitatea și eficiența, randamentul ei social?

Că avem mulți seraliști poate fi deci o constatare la îndemîna oricui. La întreprinderea de confecții din Focșani, chiar dacă ei nu sînt foarte cunoscuți Cătălinei Schilo, care se ocupă, în cadrul serviciului personal, chiar de problemele de învățămînt, inginerul Radu Ocheanu, director tehnic, deci om în grija căruia stă în primul rînd bunul mers al tuturor proceselor de producție ale fabricii, se dovedește un bun cunoscător al problemei. „I-am ajutat, în măsura posibilităților, pe toți. Ceea ce a depins de noi credem că am făcut. Am creat de exemplu o formațiune de lucru, de 45 de muncitoare, care lucrează numai în schimbul întii. Multe fete de acolo sînt seraliste”.

Una dintre ele, Maria Baciu, 20 ani, de fel din comuna Movilița, din Vrancea, lucrează în cadrul acestei brigăzi din secția 4 timp de opt ore, pe parcursul cărora, în fiecare zi, de la 6 pînă la ora 14,30, face tivuri la rochii. La orele 17 începe cursurile la seral. A absolvit, în 1974, o școală profesională și imediat după aceea s-a înscris la liceu pentru că, îmi spune, vrea după aceea să urmeze o școală tehnică. Stă cu chirie, împreună cu o soră a ei, elevă în anul 3 la Liceul industrial textil, de la care, mărturisește, nu a cerut niciodată sprijin la învățatură pentru simplul motiv că ea este în anul 4 și-apoi, zice, îi place să muncească și să rezolve totul singură. O costă această ambiție cel puțin două ore zilnic de studiu individual, fiindcă vine acasă pe la orele 21,30, pînă la 22 mănîncă și după aceea se apucă de învățat pînă pe la 12 noaptea, în ciuda rugămintilor mamei sale de a nu se mai osteni atît, pentru a nu-și strica ochii. Cu toate acestea, după părerea ei, învață slab, avînd medii de 6 și 7. Pentru astăzi, îmi spune, are la franceză biografia lui Paul (?) Baudelaire iar la română George Călinescu, mai precis romanul „Felix și Otilia”. Tot George Călinescu ar fi scris, după părerea ei, și „Joc secund”. Condrea Viorica, maistru, care urmărește curioasă discuția noastră, ne-o recomandă ca pe o fată bună, harnică și cuminte, dar despre felul cum învață, recunoaște, nu știe nimic și e de acord că ar fi trebuit să știe. Nici Ioana Atodirescu, tot maistru, șefa secției 4, nu știe cum învață cele două subalterne ale sale, Elena Diaconu și Maria Spătaru, deși despre ele, ca muncitoare, are numai cuvinte frumoase. Prima dintre ele, după cum ne spune singură, a fost o elevă de frunte la școala generală din comuna Răcoasa, tot din Vrancea, dar n-a putut urma cursurile la zi ale liceului. Acum este în anul doi la liceul teoretic, unde învață binișor, nu bine, fiindcă media generală pe primul trimestru a fost de 6,50 și putea fi, mai mare fiindcă profesorii sînt foarte buni, după părerea sa — „dacă am învăța noi după cum ne explică dînsii, am avea șanse sigure să reușim la facultăți” — iar condiții are destul de bune, locuind în oraș, la o rudă, unde se bucură de liniște și de înțelegere.

Alături de aceste fete venite de prin satele Vrancei pentru a munci și a învăța în capitala județului, se cade să dăm și exemplul Georgetei Orlanda, de fel chiar din acest oraș, unde părinții săi au casă iar ea are, se înțelege, toate condițiile pentru a învăța. 27 de ani. Pregătitoare-lansatoare în cadrul serviciului organizarea producției și a muncii unde lucrează ca dactilografă. Este în anul întii, la seral, la liceul economic.

— Este de înțeles că statul, creînd posibilitate atîtor oameni de a-și continua studiile liceale la seral, face niște eforturi — ne spunea Ilie Geantă, inspector general adjunct al Inspectoratului școlar județean Vrancea. Săliile de clasă, să zicem. Sau profesorii. Efortul acesta se face, bineînțeles, cu gîndul profund generos și democratic de a deschide oamenilor calea către învățatură și cultură. Noi ne zbatem ca totul să fie bine, ca forma aceasta de învățămînt, seralul, să nu fie numai un act de bunăvoință socială, ci un mijloc de a avea cît mai mulți buni profesioniști și oameni cu un orizont intelectual cît mai larg și cuprinzător. Și sînt mulți cei care vor să ajungă astfel. În Foc-

șani, de exemplu, numai la Liceul „Unirea” avem 31 de clase la cursul seral, și avem aproape încă tot pe atîtea la liceele industriale de mecanică, de prelucrarea lemnului, de construcții, de confecții. În total avem 1866 de elevi înscrisi în această formă de învățămînt, și nici pentru ei, nici pentru noi, nici pentru întreprinderile unde ei lucrează, seralul nu este o cale mai simplă de a obține o diplomă de bacalaureat. Cînd eram profesor la Odobesti, l-am avut ca elev la seral pe actualul meu coleg, Voicu Alexandru, profesor de matematică la Liceul industrial nr. 5, cu profil agro-industrial. Iată, așadar, ce elevi pot fi la seral. Apoi, este adevărat că sînt și unii, puțini la număr care terminînd liceul își schimbă atitudinea față de munca pe care au avut-o, că vor o muncă mai ușoară, funcționari pe undeva, dar tot incontestabil rămîne faptul că marea majoritate a seraliștilor rămîn pe locurile lor de muncă. Mai luminați însă prin cunoaștere.

Ca o confirmare, pare, a celor ce ne spunea inspectorul general adjunct Ilie Geantă din Focșani, notăm cuvintele unui seralist din Birlad: „Școala îmi deschide orizontul, văd lumea mult mai cuprinzător”. Nicolae Forțu, 24 de ani, elev în anul 4 la Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu”, s-ar fi bucurat dacă ar fi făcut și el seralul la liceul industrial, deci mai aproape de meseria lui de lăcătuș mecanic la întreprinderea de rulmenți, dar, luînd lucrurile așa cum sînt, conchide că nimeni nu-l oprește să învețe meserie mai multă decît știe acum, implicit cursurile liceului teoretic fiindu-i folositoare în viață. Stă și el, ca atîți alți seraliști, la căminul întreprinderii, unde are condiții de învățat destul de bune, fiindcă are colegi de cameră înțelegători, dar, adaugă, pentru noi e foarte important ceea ce asimilăm în clasă; cînd lipsești o oră, se simte; cine are prezență bună, e sigur că termină liceul”. Un principiu sănătos, de care țin seama și colegii săi Constantin Bejenaru, din anul 3, și Dumitru Postu din anul 4 de la același liceu, ca, de altfel, majoritatea seraliștilor din Birlad, care reușesc să închege cu școala o relație cu atît mai temeinică cu cît ea nu se reduce la gîndul „a învăța doar pentru a primi o diplomă” ci cuprinde, am zice, și o anumită afecțiune de o parte și de alta. Că din partea elevilor lucrurile stau chiar astfel ne-au convins și cuvintele calde ale unor cursanți despre profesorii lor, despre profesorul de română Gruia Novac, de exemplu, om care vede dincolo de catalog și de sala de clasă, și care, dacă a făcut mai multe excursii cu seraliștii — una dintre ele recent, la București, unde s-au înfîlțit cu academiștii — nu șerban Cioculescu și maestrul Radu Beligan, ori la Șiria, satul lui Slavici, și prin alte părți — e sigur că a făcut-o nu din strictă obligație, ci din plăcere și cu dorința de a se purta cu seraliștii asemenea cu elevii săi obișnuiți, de la cursurile de zi. Și elevii, iată, simt această apropiere și prietenie, cu care sînt mîndri, am zice, cu recunoștință. Se cade să dăm însă acum și un exemplu de felul cum înțeleg unii oameni ai întreprinderilor să se poarte cu seraliștii: „...predicîi mărunt și subiective ale maestrului meu Gheorghe Racoviță. Acest maistru promite mereu că ne va interzice să mai mergem la școală” (dintr-un chestionar adresat clasei XII C de la același liceu birlădean; seralistul care răspundea astfel întrebării noastre despre necazurile pe care le întâmpină este muncitor în secția sculărie la întreprinderea de rulmenți). Știm că există și unii cursanți care, sub pretextul obligațiilor școlare, își neglijează munca, nu-și îndeplinesc normele. Dar acesta este un lucru rezolvabil altfel — credem — decît prin puterea pe care și-o arogă un maistru de a „interzice” o formă legală de învățămînt. În orice caz, acest exemplu aduce în discuție o problemă asupra căreia oricum intenționăm să ne oprim: colaborarea dintre școală și întreprindere în urmărirea felului cum seraliștii se achită de dubla lor obligație, de a învăța și a munci. Și credem că nu greșim dacă spunem că rezultatele pe care le obțin ei la învățatură interesează,

ză, dacă nu pe fiecare coleg de muncă în parte, colectivul în ansamblul lui. Deși la întreprinderea de confecții Focșani ni s-a spus că liceele obișnuiesc să trimită la sfîrșitul fiecărui trimestru situația școlară a fiecărui cursant, procedeul ne-a părut binevenit și folositor, sînt cazuri cînd acest circuit informațional nu funcționează prompt. La întreprinderea de rulmenți Birlad lucrurile nu stau altfel. Trebuie să adăugăm însă că nici într-un oraș, nici în altul, nici școlile și nici întreprinderile nu se interesează în suficientă măsură de absolvenții, de fructificarea pregătirii lor. Sperăm că nu propunem, astfel, un mijloc de proliferare a unor hîrzoage, ci, mai simplu, ne gîndim că — adevărat fiind că seralul reprezintă un efort nu numai din partea cursanților, ci și din partea școlilor și a întreprinderilor — acestea din urmă ar avea dreptul să afle și rezultatele acestui efort. Oricum, evoluția absolvenților seraliști ar vorbi — e drept, atît cît niște statistici ar putea vorbi — despre calitatea și eficiența acestei forme de învățămînt, în sensul unei colaborări depline. Cazul de mai jos este, fără îndoială, izolat, dar îl relatăm totuși pentru a arăta că lipsa de respect pentru carte și învățatură pe

care o manifestă unii e soră bună cu mica ambiție de a vîna o diplomă. Și, am adăuga, cu încălcarea unor prevederi legale. Astfel, aflăm cu cîva timp în urmă că inspectorul Răduță Lemnaru din Inspectoratul școlar Vrancea a fost însărcinat să se ocupe cu verificarea, prin sondaj, a adeverințelor de încadrare ale unor cursanți. Și la liceul economic s-a întîmplat să se dea peste o adeverință în care se arăta că respectiva cursantă lucrează în trei schimburi. Pentru acest fapt se cerea înscrierea doritoarei de diplomă de bacalaureat nu la seral, ci la cursurile de scurtă durată, de 10 zile, de la sfîrșitul fiecărui trimestru, deși — subliniem — mulți seraliști lucrează în trei tîbre. Acest lucru a trebuit să fie acceptat și de către eleva cu pricina, cu atît mai mult cu cît — s-a dovedit ulterior — era funcționară, cu program pînă la 3 și jumătate după-amiază, și avea condiții ideale pentru a urma seralul. Și, cu toate că nu semna chiar directorul I.J.G.C.L. Vrancea, s-a dovedit cu acest prilej că o ștampilă nu este suficientă pentru a acoperi un neadevăr.

DUMITRU ELIADE ■

Studentii

(Urmare din pagina 1)

clientă a resurselor materiale și umane. Ea este fapt politic prin excelență, angajare matură în efortul general de împlinire a unui salt calitativ în toate sectoarele vieții economico-sociale, merit să așeze România pe culmi tot mai înalte de progres.

Studentimea, prin urmare, nu este suma aritmetică a mii și mii de indivizi, ci rezultatul multiplicat al opțiunilor, a responsabilităților asumate în fața societății noastre. Studentul comunist este participant deopotrivă la muncă și învățatură, la prospectarea creației științifice și tehnice, la construcția activismului propriei sale personalități. Înscind deseori în agenda sa de lucru centrele universitare ale țării, fiind prezent de peste un deceniu la inaugurările de an universitar și forumurile Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, secretarul general al partidului s-a adresat studenților cu cuvinte pline de patos revoluționar, chemîndu-i să pună în valoare întreaga lor capacitate de muncă, să utilizeze din plin condițiile superioare de care dispun, să se manifeste ca un real ferment revoluționar, înnoitor, în ansamblul structurilor și mecanismelor vieții și democrației universitare. Imaginea despre studentul depozitar de informație abstractă și neoperțională este de domeniul trecutului. Implicat în dinamismul deosebit al societății noastre actuale, studentul este deopotrivă informație și acțiune, ucenic al valorilor și sursă a acestora, liant între teorie și praxis, intelectual muncitor și forță de muncă, structură morală și gîndire creatoare.

Parte constitutivă a procesului permanent al educației, studentia este, în aceeași măsură, împlinire a competenței superioare și premisă a actului mereu productiv și creator. O amplă mutație se produce astăzi, în țara noastră, sub impulsul gîndirii marxist-leniniste

creatoare, care stă la baza politicii partidului nostru, a cărei înfăptuire definește și statutul studentului comunist.

Inginerul ce se formează acum, de pildă, este conceput ca factor uman implicat în mecanismele lăuntrice ale producției, ca izvor de creație tehnică și actualizare a unor noi resurse de eficiență economică. Însăși sfera vieții universitare îl formează ca forță vie a productivității și calității superioare. El nu mai este chemat să-și însușească teoria în vederea unei posibile aplicări viitoare. El este depășire reală a decalajului între teoretic și practic, este sinteză operațională a ambelor laturi. În fapt, toate profilele de pregătire sînt direcționate spre această deschidere. O deschidere care atestă și un plus de răspundere și angajare politică a studentului. A gîndi activ, atît în termenii profesiei, cît și în termenii semnificației și valorii politice a actului de specialitate — aceasta este „ecuația” afirmării studentului în spațiul vieții noastre sociale.

Anii din urmă, marcați de transformări complexe în structura, conținutul și metodele specifice școlii superioare, au ridicat pe un plan nou, mai înalt, toată configurația spirituală și socială a studentimii. În toate centrele universitare ale țării studenții, indiferent de naționalitate și profil de pregătire, se afirmă tot mai mult ca participanți activi la perfecționarea învățămîntului superior și, totodată, ca potențialitate umană a forțelor productive solicitate de ritmul și direcțiile progresului economico-social, de programul multilateralei dezvoltări a țării. Nu este vorba, desigur, de un proces linear, lipsit de scăderi și contradicții. Dar este un proces tendințial progresiv, care se împlinesc sub conducerea înțeleaptă și realistă a partidului nostru. Un proces în componentele căruia studentimea se manifestă ca sferă specifică a activismului și integrării sociale, a exercitării unei conștiințe politice înaintate, predominantă de exigențele muncii și dăruirii entuziaste.

Doctor în istorie SZEKELY ZOLTAN, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice

a Republicii Socialiste România, directorul muzeului din Sfintu Gheorghe, despre:

Vetre transilvănene ale formării poporului român

De peste 40 de ani, arheologul doctor în istorie Szekely Zoltan, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice a Republicii Socialiste România, directorul muzeului din Sfintu Gheorghe, județul Covasna, trudește la descifrarea tainelor ascunse între filele de piatră ale multimilenare treceri prin vreme. În patru decenii de neîntreruptă activitate, căutând, descoperind, săpând, a reușit să scoată la iveală adevărate comori documentare despre daci, despre romani, despre formarea poporului român. În patru decenii de acuitate arheologică a publicat nenumărate lucrări, cea mai recentă aflându-se sub tipar, intitulată: „Sisteme de fortificații dacice în sud-estul Transilvaniei”.

— De tânăr, ca arheolog, ca om de știință iubitor de adevăr, ca om al acestor meleaguri, m-a preocupat și m-a pasionat perioada de formare a poporului român, căreia i-am consacrat nenumărați ani de muncă, reușind, cred eu, să-mi aduc contribuția la descoperirea urmelor de cultură ale populației romanizate după retragerea aureliană, să sesizez etapele de formare a poporului român până la secolele VII, VIII și IX. M-au interesat, în același timp, și urmele lăsate de daci și de romani pe aceste locuri, pe văile Oltului și Tîrnavei, de altfel foarte bogate în asemenea mărturii. De altfel, lucrarea mea de doctorat a avut ca temă: „Epoca romană în Transilvania”.

— V-am întâlnit, într-o vară, împreună cu regretatul acad. Ion Nestor, pe șantierul arheologic de la Ariușd...

— Omul a trăit din cele mai vechi timpuri pe aceste meleaguri. La Ariușd, sat așezat nu departe de riul Olt, a fost descoperită, încă în secolul trecut, o așezare din neolitic, cercetată sistematic din 1908—1912 și continuată începând cu anul 1969. După migăloase săpături a ieșit la lumină una din cele mai înfloritoare culturi neolitice, reprezentată, mai ales, de ceramică pictată aflată într-un avansat stadiu de dezvoltare. Continuând săpăturile am descoperit niște cuptoare de ars vase de lut, intacte. Așezările similare de la Sinzieni, localitate aflată în nordul județului Covasna, au adus și alte noutăți privind această cultură ce cunoaște o largă arie de dezvoltare în Muntenia și Moldova.

— Săpăturile de la Sinzieni se pare că v-au oferit și alte satisfacții...

— Într-adevăr. Epoca bronzului care reprezintă începutul vieții tracilor pe aceste pământuri, apoi etapele de dezvoltare din această epocă sub anumite culturi — Schneckenberg, Ghina III, Ciomortan, Witenberg — sint atestate în cotul Carpaților, la Sinzieni. Trebuie să adaug faptul că în comuna Piru din județul Satu Mare am descoperit cimitirul din epoca bronzului, aparținând culturii Otomani, singurul de acest fel „scos la lumină” până în prezent. Mărturiile ale culturii Witenberg am mai descoperit la Miercurea Ciuc și Simonești, în județul Harghita. Cultura mormintelor tumulare descoperită tot la Sinzieni se intercalează între epoca bronzului și prima vîrstă a fierului...

— De ce subliniați acest lucru?

— Prima vîrstă a fierului este abundentă în cotul Carpaților. Cultura tracilor, respectiv, a dacilor din această epocă este cunoscută în așezările de la Reci, Cernat, Sfintu Gheorghe, Coșeni, Poian, Angheluș, pe Valea Oltului, Sălaj, Filiaș, Simonești, Cristur, Elisei, pe valea Tîrnavei. La Sfintu Gheorghe, spre exemplu, am descoperit trei așezări dacice, nu prea departe una de cealaltă. Latene-ul dac, reprezentînd cultura populației autohtone ramificate a tracilor, „cei mai viteji și mai dreپți dintre traci”, este atestată prin așezări și cetăți, întinzîndu-se, ca durată, de-a lungul mai multor secole, pînă la cucerirea Daciei de către romani, precum și în timpul stăpînirii romane. Așezări se găsesc pretutindeni de-a lungul Oltului și Tîrnavei, iar cetăți au fost construite pe piscurile mrunți-

lor, unele de dimensiuni impunătoare, ca acelea de pe Valea Zinelor, lângă Covasna și Valea Casinului. În Valea Casinului s-a descoperit și așezarea de lângă cetate, fapt ce atestă că cetățile erau folosite ca locuri de refugiu în caz de pericol. Am participat cu interes la cercetarea cetăților dacice de la Jigodin I, II, III, Zetea și Racul, din județul Harghita. Civilizația dacă este foarte abundentă și în această parte a Transilvaniei. Tezaurile dacice descoperite la Surcea și Ghelînța, județul Covasna, și Sincraieni, județul Harghita.

— Ați participat la descoperirea și identificarea acestor tezaur...

— Tezaurul de la Surcea a aparținut așezării dacice de pe acest loc. Materialul de ceramică ce însoțește obiectele de argint — unul dintre ele un disc oval reprezentînd un călăreț cu o pasăre și cu un ciine aminteste de cavalerul trac — este format în parte din vase dintr-o epocă timpurie a dacilor, datat potrivit unor monede republicane romane din sec. II—I î.e.n. Pe baza tehnicii de prelucrare a argintului și pe baza ceramicii, cronologic, tezaurul de la Surcea se datează ca aparținînd sec. III—II î.e.n. Anunțat, în anul 1953, că în cariera de la Sincraieni a fost descoperită o oală de lut ce conține cupe de argint, brățări de argint și alte obiecte de argint, am plecat imediat la fața locului. Am văzut obiectele și mi-am dat seama că-i vorba de un tezaur dacic. Două cupe de argint sint perfect analoge cu cele descoperite în tezaurul dacic de la Herăstrău. Presupun că acest tezaur a fost îngropat în sec. I î.e.n., cu ocazia luptelor interne dintre triburile dacice după moartea lui Burebista sau cu ocazia unui atac din partea unui dușman extern. Cultura materială descoperită în aceste locuri atestă că au fost locuite de un trib ce a făcut parte din statul dac cu centrul în județul Hunedoara, pe de o parte, iar pe de altă parte, că au existat strînse legături cu populația dacică de dincolo de Carpați. Materialul arheologic descoperit la Jigodin confirmă continuitatea vieții acestei populații pînă în secolul III-IV î.e.n. Uitasem să amintesc faptul că cele două litere grecești bătute la buza unei cupe aparținînd tezaurului de la Sincraieni arată că dacii au cunoscut și au folosit alfabetul grec.

— O descoperire interesantă ați făcut, se pare, și la Baraolt, nu departe de aceeași vale a Oltului.

— În urma cercetărilor efectuate în această întinsă zonă, pe lângă ritual de înmormîntare prin incinerare, cu urmele acoperite cu vas sau cu capac, am descoperit la Baraolt un mormînt de înhumare. Inventarul mormîntului — un vas tip hallstattian, trei cești, fumegetoare — prelung și al așezării unde a fost descoperit mormîntul parcă dovedește faptul că și acest rit de înmormîntare, prin înhumare, a fost practicat de daci într-o epocă destul de timpurie. Regretabil că mormîntul a fost deranjat și nu s-a putut cerceta „în sistem”.

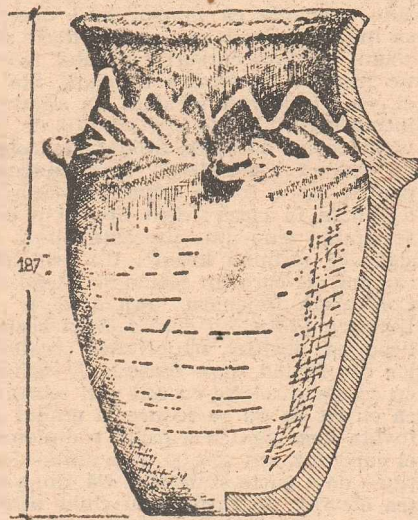
— Dar Dacia a fost cucerită de romani. Decebal n-a mai ajuns între daci care locuiau în jurul cetăților de la Valea Zinelor, Valea Casinului, Zetea, Racul, Jigodin, unde să organizeze o nouă armată, o nouă campanie împotriva lui Traian...

— După cucerirea Daciei, romanii au ajuns cu garnizoanele pînă pe malurile Oltului superior, ba chiar și mai către est. Căstre romane au fost construite la Olteni, Comalău, Borosneul Mare, Brețcu, în județul Covasna, Inlăceni, județul Harghita, Sărățeni, județul Mureș, și încă în multe alte locuri. Spre exemplu, castrul de la Borosneul Mare a fost descoperit, în adevăratul sens al cuvîntului, după săpăturile efectuate în anii 1973—1974. Demn de menționat este faptul că, în timpul săpăturilor în afară de ceramică, au fost găsite obiecte de metal, monede, cărămizi stampilate și o piatră cu inscripție, de fapt, unul din

cele mai importante obiecte. Formată dintr-un bloc de calcar, fragmentar, partea stîngă în tabula ausata, cu dimensiunile actuale 130x77x33 cm, pare să fi alcătuit baza unui monument al împăratului Aelius Hadrianus, numit Traian Hadrianus. Interpretarea inscripției am făcut-o ajutat de profesorul I. I. Russu, și ea sună cam astfel:

Imp(erator)Caesar d(ivi Traiani)
Parthici f(ilius) d(ivi Nervae nep(os))
Traianus Ha(drianus aug(ustus))
Pont(ificex) Max(imus) tri(b(unicia)l)
pot(estate)... cos III(?)
Egnatio
Ala I Lat(obic(or)um?)

Se pare că acest castru a fost construit, ca și cele de la Comalău, Olteni și Brețcu, la începutul secolului al II-lea, în timpul domniei lui Traian sau Hadrian, monedele descoperite aparținînd, în majoritate, acestor doi împărați. Cucerirea cetății dacice de la Covasna de către romani s-a întîmplat tot în această perioadă, fapt a testat, recent, și de o monedă de bronz a lui Hadrian găsită pe acropola cetății dacice de la Covasna.

Obiect din tezaurul dacic de la Surcea

— Nu prea departe de castrul roman de la Brețcu, după cum ne-a relatat profesorul de istorie Incezu Ladislau, directorul muzeului din Tirgu Secuiesc, a existat o așezare romană...

— Într-adevăr, la temelie orașului Tirgu Secuiesc de astăzi se află localitatea antică — unii presupun că a fost — Praetoria Augusta, așezată și ea, probabil, pe urmele unei așezări dacice. Prezența unei așezări romane pare că s-a dovedit în anul 1852 printr-o descoperire de obiecte romane. Cu prilejul construirii drumului spre Oituz, obiecte între care se aflau și șase vase de bronz. Partea nordică a orașului este situată pe terasa pirului Turia, care curge dinspre vest spre est. Drumul a tăiat această terasă, scoțînd la iveală obiectele respective. Lucrările actuale de construcții au scos la lumină numeroase fragmente de vase, cărămizi, țigle și alte obiecte, fapt ce ne-a îndemnat să facem niște șanțuri de verificare. Sub un humus gros de 30 cm a apărut un strat de cultură de culoare neagră, gros de 60-80 cm urmat de lut galben. În stratul de cultură am găsit amestecate fragmente de vase de la sfîrșitul epocii bronzului, cultura Noua, din Latene-ul dacic și din epoca romană. La capătul șanțului lung de 10 metri am descoperit fragmente de vase romane și țigle de acoperiș. O groapă săpată de J. Bardocz în anul 1972 a scos la iveală fragmente de vase, o amforă și un opaiț roman. Toate aceste descoperiri făcute la Tirgu Secuiesc, precum și altele mai recente, materializate în resturi de ziduri de piatră făcute cu mortar, țigle de acoperiș, tuburi de apeduct, precum și numeroase fragmente de vase romane atestă că pe acest loc s-a aflat o așezare romană, al cărei caracter militar sau civil nu se poate încă determina cu certitudine. Mi-am amintit de o cărămidă descoperită la Corund, în județul Harghita, pe care sint impri-

mate următoarele litere: L V M, aparținînd legiunii V Macedonica, asemănătoare celor descoperite și la Turda. Faptul ne face să credem că militarii vreunei vexilații a acestei legiuni au lucrat la Corund în cariera de aragonit. Ca o concluzie se poate spune că în partea sud-estică a Transilvaniei, regiune de care m-am ocupat în lunga mea activitate arheologică, granița de răsărit a Daciei romane a fost apărată cu un sistem de fortificații așezat în adîncime. În pasul Oituzului a fost un castru, la Brețcu, care a întîmpinat primul atac al dușmanului năvălitor. La Tirgu Secuiesc ar fi putut exista tot un castru, sau numai o așezare. Următorul lagăr militar a fost la Borosneul Mare, de unde trupa de călăreți putea acționa repede, în caz de pericol. Iar la Comalău, în interiorul județului Covasna, a fost un alt castru, care a apărat drumul militar și comercial care ducea prin pasul Oituzului în Moldova. Valea Oltului a fost apărată printr-un castru așezat la Olteni, în gara văii Oltului, la ieșirea lui din depresiunea Ciucului, apoi la Inlăceni și Sărățeni, în județele Harghita și Mureș. Se mai desprinde faptul că viața autohtonilor, adică a dacilor, sub stăpînirea romană este cu prisosință atestată de aceste fortărețe și așezări care n-au fost construite la întîmplare și nici pe un teren atunci destelenit. Populația dacă trăia în jurul acestor centre, sau chiar în interiorul lor. Și, în intervalul de timp cît a durat stăpînirea Daciei de către romani, populația a fost romanizată, contactul dintre cele două popoare începînd de fapt cu destul de multă vreme înainte anului 106. Inșușindu-și limba și cultura romană, populația autohtonă a rămas pe loc după retragerea aureliană a armatei și administrației la sud de Dunăre, în urma intensificării atacurilor barbarilor de la mijlocul secolului al III-lea.

— Ce credeți că s-a întîmplat după retragerea aureliană?

— Săpăturile efectuate au demonstrat că, vremelnic, între locuitorii acestor meleaguri, între populația romanizată, s-au așezat felurite popoare migratoare ca: goții — o așezare de-a lor a fost descoperită la Sfintu Gheorghe — avarii și gepizii n-au lăsat decît urme vagi, fapt ce dovedește că prezența lor a fost doar vremelnică. Continuitatea populației băștinașe romanizate, a românilor în formare, este atestată în diferite așezări, ca acelea de la Cernat, Angheluș, Ozun, Sfintu Gheorghe, Poian, în județul Covasna, Sălaj, Filiaș, Simonești, Cristur, Elisei, pe valea Tîrnavei. Interesant, la Poian mărturiile vieții populației autohtone pot fi urmărite pînă în secolul al X-lea. De asemenea, așezarea fortificată de la Porumbenii Mici este, după cea de la Morești, așezarea populației romanizate, ca și cea de la Cristur pe locul numit „Ioh”, concludente în ce privește continuitatea poporului român pe ateste locuri, între secolele IV—X. Trebuie să vă spun că, în prezent, mă preocupă în mod deosebit o așezare foarte mare de pe valea Tîrnavei, nu departe de Cristuru Secuiesc, descoperită acum doi ani de inimosul fost director al muzeului din localitatea amintită, dr. Molnar Ștefan, astăzi pensionar. Această așezare datează din secolul IV, fiind constituită din bordeie săpate în pămînt a populației romanizate. Bijuteriile, vasele, armele, obiectele de bronz, fibulele atestă cu destulă precizie că ea aparține, cum am mai spus, secolului IV, și acest lucru, pentru noi, arheologii, ca și pentru istorici, este foarte important, demonstrînd încă o dată continuitatea poporului român pe pămîntul din jurul Carpaților. Tot în această ordine de idei aș vrea să adaug faptul că atunci cînd regatul feudal maghiar a început cucerirea Transilvaniei, românii erau organizați în obști. Cimitirul de la Zăbala din a doua jumătate a secolului al XIII-lea dovedește că în urma colonizării sașilor în Țara Birsei, secuii care pe atunci erau stabiliți în această regiune, se mută pe valea Oltului, fiind folosiți pentru apărarea granițelor de răsărit ale Transilvaniei împotriva năvălirilor din est, a pecenegilor și cumanilor, uzilor și tătarilor. Aici au început să viețuiască laolaltă cu populația autohtonă, cu românii pe care i-au găsit deja organizați în obști. Așa se face, că apoi, vreme de secole împreună au luptat împotriva asupririi, participînd la multe lupte duse împotriva atacurilor Imperiului otoman, în ostile domniilor moldoveni și munteni, ale voievozilor transilvăneni, bucurîndu-se astăzi, toți împreună, de binefacerile socialismului.

Convorbire consemnată de
RADU SELEJAN

**Zece ani
de la
reorganizarea
administrativ-
teritorială**

Pentru mine, Satu Mare este pământ natal și primul învățător. Printre dealuri, ateliere de fierărie, coșuri de fabrică, bătrâne școli, pe străzile străjuite de castani pe unde Someșul își șerpuieste apele, aici mi s-au deschis ochii asupra lumii, al cărei infinit mă fascinează și mă atrage de atunci. Sătmarul a fost primul panteon spiritual al anilor de școală: de la biblioteca, aflată vizavi de biserică cu lanțuri, din două în două zile duceam acasă cărți, iar simbăta seara, cu respirația reținută, asistam la discuțiile organizate la Căminul meseriașilor în jurul vreunii roman. La „Guba“, eram fermecat de serile de recitări, la Conservatorul de muzică sorbeam frumuseți scoase de orchestra condusă de profesorul Hoffmann, și pe deasupra tuturor acestor desfătări m-a cucerit mirajul cinematografului, încit chiar nenea Kocsány, cel ce rupea biletele la cinematograful „Urania“ și care avea mustați ascuțite și cizme lucitoare, era de acord să mă lase să intru cel mult de două ori la același film.

În calendarul meu spiritual, teatrul înseamnă ziua marcată cu roșu. La teatrul sătmărean al anilor 1930 aveam abonament la cucurigu. Dar înainte de ridicarea cortinei, eu trebuia să predau dirijorului Schreiber sau Iloncai Trilap, care, îmbrăcată în urlici, cînta suav, sau vreunii artist, tortul de ciocolată pregătit de bunica în cinstea premiei. Bunica rămăsese și la nouăzeci de ani o admiratoare a teatrului, iar cînd n-a mai putut veni la teatru, atunci continua să prepare tortul și să-l trimită artiștilor îndrăgiți. Chiar și pînă în acei ani sinistri ai războiului, cînd, în 1944, a fost ridicată de fasciști, deportată la Auschwitz și arsă de vie.

Satu Mare a fost orașul școlii mele, care mi-a deschis drumul spre oameni, frăție, spre largi orizonturi spirituale. La Liceul „Mihai Eminescu“ m-au așteptat dascăli învățați și cu o mare vocație umanistă. De la profesorul meu de literatură română, născădeanul Vasile Scurtu, care mi-a fost și ani de-a rîndul diriginte, am învățat să iubesc, să trăiesc pe viu destinul, chemarea, slova înaripată a scriitorilor români, să fiu și eu în cuget și simțire alături de Eminescu, Coșbuc, Rebreanu, Sadoveanu, Argezi și Minulescu. Profesorul Groza mi-a fost călăuză spre Homer, Horațiu și Ovidiu, spre strălucirea limbii elene și latine. Am deve-

SATU MARE — un arg dezvoltării rapide și armo

nit un pasionat istoric datorită neuitatului profesor Barbu, îl cunoșteam pe de rost pe Hamlet, cu monologurile sale despre a fi sau a nu fi, prin profesorul Mărgineanu, de literatură universală. Pe Rădulescu-Motru și marea școală de psihologie — prin profesorul Rațiu, pe Goethe, Heine și pe Schiller — prin eminentul profesor Mlinaretz, de limbă și literatură germană, pe Corneille, pe Racine și Molière — prin distinsa doamnă Bardosi, am fost introdus în tainele materiei și ale naturii de savanții mei dascăli, profesorii Schneider și Sarkadi, iar frumusețile inegalabile ale cîntului și muzicii mi-au fost dezlegate de cel ce a fost el însuși un poet și creator inspirat, profesorul de muzică Demian.

De la ei am învățat joaca și sărutul, cîntecul și dansul, șaga și povestea, ei mi-au strecurat în suflet acel strop de armonie și acel cuvînt magic, frate, merinde de drum mare, care-ți deschide orice poartă și oriunde în această țară te răsplătește cu un scaun la o masă. Aici am cunoscut o mare prietenie, pe viață și pe moarte, între două minți luminate, fiii mari ai acestor locuri: poetul maghiar Ady Endre și pictorul român Aurel Pop, doi frați de suflet a căror artă și prietenie mi-au luminat viața cu versul și culoarea, împreunate în luptă, pentru omnia cea mare.

Bătînd drumurile țării, în acești ani ai maturității, i-am regăsit deseori pe sătmărenii mei în cele mai neașteptate

mitetul județean de partid, la o reînfrînare cu locurile natale. A fost o revedere impresionantă cu orașul care cu numai doi ani în urmă a fost atît de crunt lovit de inundații. Și avea îndrăzneala să se prezinte în fața țării și lumii cu un mileniu al său sărbătoresc, arătîndu-i un oraș reînviat din cenușile sale, un oraș în plin avînt, care se vrea, pe cele două maluri ale Someșului, unul din cele mai frumoase orașe din țară. Am admirat la Fabrica „23 August“ halele ultramoderne, secțiile automatizate, unde cu doi ani în urmă totul a fost paralizat: apa ajunsesse pînă la briu, instalațiile electrice, utilajul au fost roase de șuvoaiele năvalnice și s-a pierdut un milion de lei în fiecare zi neproductivă. A urmat acea binecunoscută epopee de pe Someș. Aici, în uzină, oamenii au stat cu familiile lor 40 de zile la rînd zi și noapte și, ajutați de cei veniți din toată țara, și-au refăcut uzina. Și epopeea nu s-a sfîrșit cu asta, s-a lucrat în așa fel în continuare că pînă la sfîrșitul aceluiași an de grele încercări pierderea în producție a fost recuperată și fabrica inundată și-a îndeplinit planul. Ne-au arătat o nouă hală, în care producția a fost recent automatizată, toată instalația de automatizare a fost concepută, proiectată și executată de către acești oameni minunați ai uzinei. Aducîndu-le un omagiu, nu puteam să nu mă gîndesc cu recunoștință la toți cei ce au ajutat din plin la reînvierea orașului meu de baștină, în frunte cu acela ale cărui grijă și sprijin le-au simțit în acele zile grele și Sătmarul meu, și celelalte regiuni lovite, să nu mă gîndesc cu profundă recunoștință la tovarășul Nicolae Ceaușescu, prezent cu îndemnul, exemplul și strădanția sa în cele mai încercate ore ale sătmărenilor.

La „Mondiala“ am admirat fantezia și gustul creatorilor de modele, care au cucerit o reputație într-adevăr mondială prin arta de mare tradiție a meșteșugarilor sătmăreni. Cine ar mai crede printre tinerii de azi că în locul unde se întind acum pavilioanele moderne ale fabricii de confecții, cu cîteva decenii în urmă era un atelier de pălării de paie, apoi, după Eliberare, o cooperativă meșteșugărească, fondată de nouă croitori comunisti. „Mondiala“ de azi, cu mii de muncitori, cu produse de confecții căutate la Moscova, la Paris, la Viena și la München deop-

Efigie de suflet

Satu Mare mi-a pus pana în mînă Cînd, după bacalaurat, am dus prima mea încercare la ziarul local, mare mi-a fost mirarea cînd, a doua zi, cele scrise de mine au și apărut în loc de frunte și, nu peste mult timp, am ajuns în redacție.

Tot în Satu Mare, la tipografie, am văzut pe atunci un muncitor bătut pînă la sînge, vina lui fiind că a tipărit manifeste în care se cereau pace, pîine, libertate, și tot în acest oraș, într-un atelier de pe malul Someșului, un tînăr fierar, cu părul vilvoi, mi-a dat pentru prima oară în mînă scrierile lui Marx.

Cu astea m-a înzestrat, la plecarea în lume, pămîntul natal — Satu Mare, Cu ochi scrutători, bogății spirituale și omenie. De atunci, de la Someș pînă la mare, îi port, peste tot, mesajul.

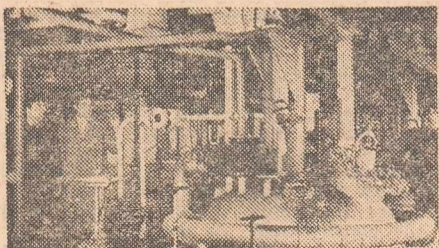
Aici, pe aceste meleaguri, sub sălcile și răchitele de pe Someș, cu luncile mănoase peste care plutește izul dulce al griului în pîrgă și aroma grea a cînepei topite, aici, la Valea Vinului și Roșiori am intrat în hora tineretii cu fete sprincenate și flăcăi vînjoși, cu Ionică și cu Mitru, prieteni de nădejde.

locuri. Ei au pus umărul la Bicz și la Argeș, la Porțile de Fier și la Lotru. Mă pot mindri cu ei, cu oameni ca inginerul Gheorghe Sălăjanu, Erou al Muncii Socialiste, cel ce poartă pe umeri barajul de la Porțile de Fier, de la Sebeș; sau bunul lui amic, inginerul Lenkei Ernő, cu care au turnat împreună barajul de la Bicz pentru ca apoi să urce amîndoi pe Argeș în sus, la Lotru. Sau cu cei de la Tarnișa, veniți pentru a dura și aici, la obirșile Someșului, o citadelă socialistă spre luminarea țării.

— În privința viitorului — îmi spunea unul dintre someșeni — a ceea ce va urma după terminarea centralelor de aici, azi se poate doar visa. Căci o hidrocentrală este ca o reacție în lanț. Dacă Someșul va fi stăpînit aici, la izvoare, de ce nu s-ar putea construi un șir de microcentrale, care să valorifice toată puterea riului jos pînă la Dej și chiar pînă la Satu Mare? Un Someș stăpînit de om nu va mai putea face niciodată ravagii...

În luna iulie 1972 am avut cîntea de a fi invitați, cu alți fii ai Sătmarului, români și maghiari, de către Co-

Repere pentru două întreprinderi paralele

Frumoasa dezvoltare a străvechiului oraș românesc Făgăraș în ultimii 10 ani se datorește, în principal, activității de excepție a celor două mari unități economice: Combinatul chimic „Nitramonia“ și Întreprinderea de utilaj chimic. Amploarea investițiilor primite, a sprijinului generos al partidului și statului, și-a găsit reflectarea și în faptul că în ultimul deceniu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, i-a vizitat pe oamenii muncii din Făgăraș de două ori, în iulie 1972 și în septembrie 1977. Dar mai

bine, în locul unor impresii de reporter-călător, iată cîteva cifre comunicate de directorii generali Toader Șuteu („Nitramonia“) și Ioan Constantinescu, Întreprinderea de utilaj chimic. La „Nitramonia“ în perioada 1968—1978, productivitatea muncii și producția marfă au crescut fiecare de cîte 2,4 ori, producția globală de 2,7 ori. Exportul, de asemenea, a crescut de 5,3 ori. În 1968 se exportau produse în 16 țări; acum în 35. Iată, cum este și normal, cîteva creșteri la sortimentele principale: produse macromoleculare de 3,6 ori, antidăunători de 4,6 ori și piese de schimb de 14,4 ori. Să vedem cum stau lucrurile la unitatea vecină, aceea care le produce și lor piese de schimb: numărul secțiilor și atelierelor a crescut de la 5 la 9. Au fost asimilate în perioada de care ne ocupăm 114 tipo-dimensiuni. Productivitatea muncii era 100 la sută în 1968 și este acum 220 la sută. Nivelul mediu al retribuției a crescut de la 1330 lei la 1932 lei. Au fost date în folosință 6 cămine cu 2135 locuri și s-au distribuit de la fondul de stat 644 apartamente. Multe cifre? Poate, dar viața autentică a orașului le creează printr-un uriaș efort zilnic care pe acele meleaguri se mai numește „continua luptă pentru fericire“.

EUGEN SECELEANU ■

În marea livadă a Dimboviței

La Voinești, în țara fructelor tîrzii, pomicultura românească a înregistrat în urmă cu doi ani cel mai mare succes din întreaga sa istorie: în livezile cu producție intensivă ale Stațiunii experimentale pomicele cultivatorii au recoltat 55000 kilograme mere la hectar. Vom înțelege mai exact dimensiunile puțin obișnuite ale unor asemenea cifre de producție dacă avem în vedere faptul că o asemenea recoltă se obține, în ani generoși, de pe 15 hectare cu livezi clasice. Așadar, de 15 ori mai mult sau o creștere a productivității cu 1500 la sută!

Slujindu-ne în continuare de instru-

mente comparației mai putem arăta că întreaga producție de fructe, realizată anual de stațiunea din Voinești, poate aproviziona timp de trei luni un oraș cu 110000 locuitori, considerînd că fiecare om ar consuma zilnic o jumătate de kilogram de fructe (ceea ce, evident, reprezintă o cifră exagerată).

La asemenea performanțe, oamenii de știință din Voinești au ajuns după numeroase și laborioase cercetări, prin pasiune și osîrdie și după zeci de ani de travaliu neîntrerupt. Dar rezultatele lor nu reprezintă la ora actuală un caz de excepție. Noile soiuri de mere și pere create sau ameliorate s-au răspîndit pe întreaga arie a județului. Prețutîndeni, atît în livezile unităților agricole socialiste, cît și în cele ale producătorilor particulari, au apărut șirurile drepte ale pomilor pitici, de un stat de om, cu crengile lor firave, întinse pe spaliere. Într-un singur deceniu, ultimul, marele bazin pomicol al Dimboviței a cunoscut o totală reevaluare a potențialului său biologic. Mulțumită noilor soiuri de mere, pere, cireșe și vișine, create la Voinești, producția de fructe a județului a crescut de cîteva ori. Ea deține astăzi o pondere însemnată în economia generală a aestei zone teritoriale, redescoperită sub ochii noștri, prin grija, înțelepciunea și forța partidului nostru, prin armele științei, rațiunii și practicii sociale.

LIVIU MAIOR ■

ment al oase

vă, este o creație a acestor decenii. Livada, mai ieri o comună oarecare și împrejurimile Sătmăreului, azi un oraș în devenire, cu un minunat institut de cercetări agricole, al cărui bob de grâu, crescut cu grijă de oameni de știință, dă roade bogate și plasează în fruntea țării în privința sortimentelor de grâu. Alături de institut, puternică școală agricolă pregătește tineret înarmat cu vaste cunoștințe pentru satul de mâine.

În sfârșit, un popas în Țara Oașului. Admirăm aici portul popular de o egalabilă frumusețe, cea bogăție de culori și fantezie, dar admirăm și cea mai pură și vitală a oșenilor de la Negrești, oraș cu școli, spital, uzină, cartiere noi, o prefigurare a ceea ce va fi când această Țară a bărbăției și sărăciei va fi oștenite din trecut se va ridica pe o treaptă nouă de civilizație și cultură, așa cum s-a conceput printr-o hotărâre a conducerii noastre de partid și stat, privind planul de dezvoltare a Țării noastre. O oră de neuitat o petrecem în casa avocatului Ioniță Andron, vesul folclorist oșean, care a eternizat cu aparatul său de fotografiat și cu obiectivul aparatului său de fotografiat datinele, portul, figurile acestui pământ dacic în cele peste două mii de poze făcute în decursul peste patru decenii.

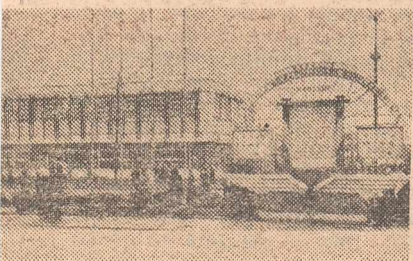
În aceste zile, ne-am adunat cu toții în Sătmăreul milenar, aducându-i omagiu oamenilor săi de ieri și de azi, care au știut să dea o strălucire deosebită multimilenarului Someș ajuns câmpie.

Vă rămâne neuitată ziua însorită care a găsit pe toți sătmărenii adunați în jurul iubitului conducător al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a onorat cu prezența sa călătoria noastră, dându-i o deosebită strălucire și semnificație. Cuvintele lucide, aprecierile înalte, îndemnul luminos pătrunse de o profundă răspundere și înțelepciune, de un vibrant spirit revoluționar și pașnic, au găsit un mare ecou în toți sătmărenii Sătmăreului, în toți fiii acestor meleaguri, constituind pentru noi toți un înflăcărat îndreptar pentru cel de-al doilea mileniu al bătrânei urbe porțite spre tinerețea ei comunistă.

MIKÓ ERVIN ■

În volumul „Omenie, noroc bun!” curs de apariție la Editura „Cartea Românească”

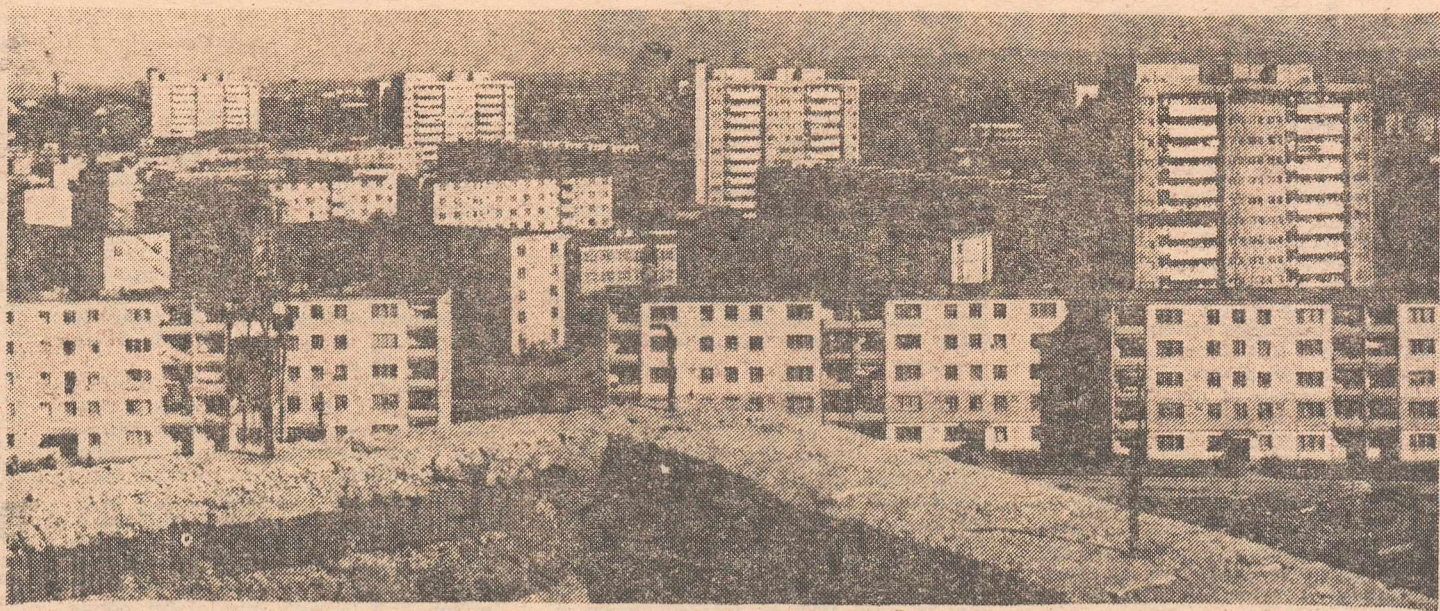
Pașcani, aproape de Iași

Pașcani, al doilea oraș, ca mărime, după capitala județului Iași, nu a reprezentat, până nu demult, ceea ce se poate să reprezinte o localitate urbană într-o zonă geografică dominată de așezări rurale, cu alte cuvinte, nu constituia o variantă economică, mai ales, a Iașului, o posibilitate de opțiune pentru cetățenii săi, ori pentru cei din împrejurimi, punctul de atracție cel mai puternic, tocmai prin marile și variatele posibilități pe care le oferea în special odată cu impetuoasa sa dezvoltare plurivalentă, rămânând capitala moldovenească.

În cei 10 ani care au trecut de la în-

(Continuare în pagina 14)

Sătmărenii din cartierul „Someș” — beneficiari de drept și de ficcare zi, în casele lor, ai grijii constante a partidului, pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor și localităților noastre

Fotografie MARTIN SARCA ■

De mii de ani portul oșenească trece neschimbat de la o generație la alta

Altitudine la Cărei

Acest județ din nord aflat, ca toate celelalte, în inima țării

În acest nord dacic și românesc, de milenii, fierbinte dragoste de pământ strămoșesc, dusă de oameni, la nevoie, până la jertfă, a estompat frigul sugerat de geografie și a făcut mereu din locurile de aici unul din cele mai calde și nădușturi ale istoriei și ale inimii noastre. **Castrum Zolmar** — cetatea voievodului Memorat, cucerită greu de războinicii unguri, așa cum relatează notarul Anonimus — a intrat în cronică și în conștiința poporului nostru ca un simbol al luptei pentru libertate a celor care au fost și au rămas statornici la ei acasă pe aceste pământuri. Iar acel neînfricat Memorat, sănătoasă și trainică rădăcină de neam și de suflet, respiră și azi în țara liberă, coborând spre noi, cu uriașă lecție de viață a istoriei, din admirabilele pinze ale pictorului sătmărean Ioan Popdan. Ca și în alte părți ale lumii, și la noi timpul și-a făcut datoria: i-a făcut pe oameni mai înțelepți și mai buni. Azi, cei care trăiesc pe aceste locuri — români, maghiari sau germani, pe care istoria comună i-a contopit în plămada poporului român — sint beneficiarii de drept și de ficcare zi, la locul de muncă, în casele lor, în întreaga lor existență, ai omeniei profunde, ai politicii drepte a partidului nostru care le-a asigurat tuturor cea mai reală egalitate, egalitatea în fața muncii, în patria lor și a strămoșilor lor — țara de cinstă, de demnitate și de adevăr pe care au visat-o și pentru care au luptat împreună prin vreme și românii, și maghiarii, și germanii, de aici. În cadrul economico-social al României, județul Satu Mare se înscrie ca o zonă efervescentă a hărniciei, a muncii înfrățite pentru dezvoltare accelerată și armonioasă, pentru permanentă ridicare a nivelului de trai. Apreciabile creșteri înregistrate în ultimii zece ani au creat condiții ca, în 1978, conform sarcinilor stabilite de Conferința Națională a partidului din decembrie trecut, producția industrială a județului să depășească 11 miliarde de lei. De la înființare, harta sa economică și-a adăugat 170 noi capacități de

producție ori destinate serviciilor către populație. Agricultură sătmăreană, în plină modernizare, a înregistrat de curând cea mai bogată recoltă din istoria acestor locuri. Zootehnia modernă contribuie și ea din plin la ridicarea nivelului de trai al țărănilor. Dacă retribuția medie lunară pe total personal muncitor din județ se ridica în 1976, față de 1965, la 182 la sută, veniturile medii ale țărănimii au crescut, în aceeași perioadă, de 14 ori. Din 1968 până în 1977, în județ au fost construite 15767 de apartamente din fondul statului și cu ajutorul statului, pe lângă 13229 de apartamente din fondurile populației. Dezvoltarea rețelei de învățământ, a celei sanitare și de asistență socială a însemnat, în aceeași perioadă, pe lângă diverse dotări și modernizări, darea în folosință a 220 săli de clasă, 4636 locuri în creșe și grădinițe, 840 locuri în spitale, 312 locuri în cămine-spital pentru bătrâni. Imaginea actuală a județului este rezultatul trudei înfrățite a oamenilor muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități, care trăiesc pe aceste meleaguri, ea încorporează în imaginea de ansamblu a României socialiste care confirmă prin datele ei fundamentale justețea, înțelepciunea politicii partidului orientată ferm și constant spre asigurarea condițiilor de dezvoltare armonioasă a tuturor județelor țării, pentru realizarea — pe baza deplinei egalități în drepturi în întreaga viață economică și socială — a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate. Azi, datorită calității lor, produse realizate de sătmăreni ajung în peste 50 de țări ale lumii. De un remarcabil prestigiu pe piața externă se bucură de deosebire mobila și confecțiile de aici, dar și utilajele întreprinderii UNIO din Satu Mare, unitate care, printre alte lucruri cu care se mândrește, înscrie și faptul că a realizat cel mai lung transportor (bandă) din țară, precum și pe acela că fabrica sa din Cărei va executa din acest an esaloatoarea pentru metroul din București. Întreprinderea sătmăreană 23 AUGUST,

care a dat în anul trecut peste 20 la sută din producția centralei de resort, este cea mai mare producătoare de mașini casnice din țară. În 1977, când localnicii din comuna Poiana Codrului au sărbătorit o sută de ani ai meșteșugului sticlăriei, la ei au marcat sărbătoarea cu încă un moment emoționant: realizarea primului cristal de Poiana. Din actuala lor fabrică modernă, admirabile obiecte din acest nou cristal românesc au și pornit pe drumul exportului, cucerind elogiile cumpărătorilor.

Ca peste tot unde oamenii pun suflet în ceea ce fac, o imensitate de lucruri, într-alt fel mărunte, au importanța, coloratura și tilcul lor. Așa este de pildă faptul că, în cadrul Teatrului de Nord, se întâmplă nu o dată ca scenografia la secția română să fie realizată de colegii de la secția maghiară și invers, ori ca asemenea rocadă să fie făcută chiar între actori în roluri principale, cu succese în plan artistic și cu adinci satisfacții mult dincolo de marginile acestui plan. Filarmonica din Satu Mare și Asociația artiștilor plastici înțrețin în județ o permanentă activitate și atmosferă în care arta devine tot mai mult un adevărat bun de larg consum, componentă firească a calității vieții. Numeroase coruri cu o impresionantă tradiție, un mare număr de universități culturale-științifice care organizează cursuri în limbile română, maghiară și germană, o întreagă rețea de așezăminte de cultură în care români, maghiari și germani învață în limba maternă ori își dezvoltă reale aptitudini, toate acestea, alături de munca înfrățită în unitățile economice ale județului, dau expresie concretă politicii consecvente a partidului de dezvoltare armonioasă a țării, într-un climat de tot mai accentuată unitate moral-politică a poporului. Întregul peisaj economico-social al acestor locuri, tot ce produc, ce gândesc și creează oamenii de aici, face din județul Satu Mare de azi, la zece ani de la constituirea sa, unul din județele cele mai bogate ale țării în ce privește zestrea lui umană de hărnicie, de talente, de tinerețe. Prin ritmurile de dezvoltare, ca și prin comorile de artă și de aleasă spiritualitate românească venind din robuste rădăcini milenare, parafrazând o expresie inspirată, acest județ din nordul țării este, de fapt, în toate sensurile, un județ din inima acestei țări.

DORIN GHERGHINESCU ■

ROMÂNIA '78 LA SCARA 40x10

(Urmare din pagina 1)

inițiativa și la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — aveau să contribuie din plin, decisiv, la cotitura ce s-a realizat în conducerea întregii vieți economico-sociale, în apropierea actului de conducere de unitățile de bază — orașul și comuna — care au căpătat în această nouă concepție atribute și funcționalități noi. S-a creat astfel un cadru mult mai propice pentru inițiativa și spiritul gospodăresc al maselor, pentru participarea lor la elaborarea și adoptarea actului de decizie, în esență s-au afirmat noi premise pentru adâncirea democrației socialiste, pentru îmbunătățirea stilului de lucru al forurilor de conducere. Faptul că funcția de prim secretar al organului de partid s-a îmbinat cu aceea de președinte al consiliului popular de la diferite nivele a dus la creșterea rolului conducător al partidului, la exercitarea cu mai multă eficiență și operativitate a atribuțiilor cu care este investit acest post de înaltă răspundere.

„Măsurile pentru îmbunătățirea împărțirii administrative a țării — spunea în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea prezentată la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale din 15 februarie 1968 în care s-a adoptat Legea privind organizarea administrativ-teritorială — vor înlesni mai buna organizare și coordonare pe teritoriu a factorilor care determină dezvoltarea economică, social-politică și culturală a României, perfecționarea legăturilor dintre organele centrale și locale, creșterea eficienței și operativității organelor de conducere ale județelor, orașelor și comunelor, antrenarea mai largă a maselor la conducerea statului și la rezolvarea problemelor vieții sociale și obștești”.

Acum, la un deceniu de la aplicarea acestor măsuri, neincetăm perfecționarea pe baza experienței cistigate nemijlocit, viabilitatea, clarviziunea și eficiența lor ne apar într-o lumină și mai puternică, în toată amploarea noilor și revoluționarelor dimensiuni pe care le-a căpătat dezvoltarea multilaterală a țării, saltul de-a dreptul uriaș pe care l-au făcut multe din județele care la începutul anului 1968 prezentau încă serioase rămăniți în urmă pe plan economic sau spiritual.

Cele 40 unități administrativ-teritoriale ale țării noastre, bine constituite sub raportul potențialului natural și uman, al sistemului de așezări rurale și urbane, al structurii și repartiției ramurilor economiei naționale, au cunoscut în decursul celor 10 ani de la organizare o dezvoltare complexă, în concordanță cu necesitățile și dinamica economiei naționale. De remarcat este faptul că economia acestora a evoluat

Pașcani, aproape de Iași

(Urmare din pagina 13)

ființarea județului, Pașcanii s-au îmbogățit cu câteva importante unități industriale care au încadrat unica, plană atunci, întreprindere cu un astfel de profil, tradiționalele uzine de material rulant: întreprinderea de perdele și tricotaje, cea de produse lactate, de zahăr, de integrate, intrată parțial în funcțiune, prima termocentrală deservind zona industrială, numeroase lucrări edilitare, de sistematizare și o puternică acțiune de construcții civile. Poate că punctarea ritmurilor, în acest sector, ar reda foarte bine însăși dinamica dezvoltării Pașcanilor, deoarece în 1968 orașul dispunea doar de 600 de apartamente, iar în 1977 peste 900 de locuințe au fost înălțate. Din acest an se va trece la o cifră superioară: peste 1.000 de apartamente anual.

Tradiția industrială, reprezentată la Pașcani de întreprinderea de material rulant amintită, s-a transformat într-o veritabilă forță, în momentul actual, astfel încât producția globală s-a ridicat, anul trecut, la 1.700 miliarde iar în 1978 va atinge 2,6 miliarde. O comparație, încă, ne va da raportul cel mai fidel al creșterilor înregistrate la Pașcani: producția industrială realizată azi în acest oraș este egală cu întreaga producție a județului Iași din anul 1960!

Cu prilejul vizitei de lucru întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în septembrie 1977, la Pașcani, s-a discutat cu autoritățile județene și locale configurația noului centru civic al acestui oraș, a cărui realizare va începe încă de anul viitor.

EMIL LEONARD ■

în direcția creșterii ponderii producției industriale în balanța produsului social. Nu pot să nu remarc, de asemenea, ca specialist, că în dimensionarea unităților administrativ-teritoriale, factorii geografici au avut un rol deosebit de important. În cei 10 ani care au urmat de la organizare s-a dovedit viabilitatea elementelor geografice stabilite în asigurarea unei varietăți a unităților de relief, a condițiilor pedoclimatice și de vegetație, ca suport al dezvoltării vieții economice și sociale.

Promovarea cu consecvență a politicii partidului de industrializare socialistă a făcut ca țara noastră să dispună astăzi de un important potențial industrial, producând mașini-unelte, utilaje complexe chimice și pentru rafinării, tractoare, camioane, utilaj petrolier și minier, devenite tot mai competitive pe piețele internaționale. Numai în anul 1977 au fost construite și date integral sau parțial în funcțiune 535 capacități de producție, din care 491 industriale și 44 agrozootehnice. Prefaceri adinci au intervenit în organizarea și modernizarea agriculturii și a celorlalte ramuri, în intensificarea procesului de urbanizare (48 la sută în 1977), de modernizare a așezărilor rurale etc.

În concordanță cu cerințele sistematizării teritoriului, cu gradul de asigurare a calității mediului și cu avantajele economice și sociale s-au creat, în cadrul marilor centre economice, platforme industriale integrate. Cele circa 1.400 obiective industriale prevăzute a fi construite în actualul cincinal sînt amplasate în limitele a 170 platforme industriale, din care 30 sînt platforme noi.

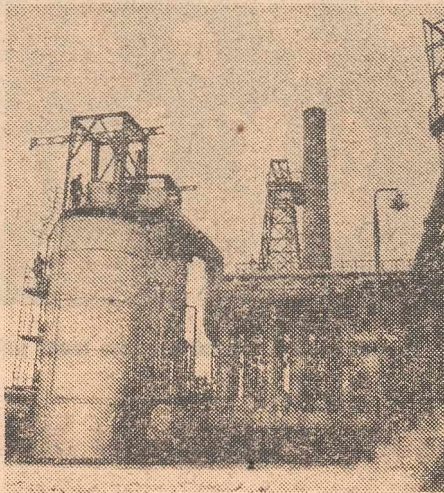
Cele mai extinse și cu profil complex de specializare, care realizează ample legături de producție și valorificări succesive ale materiilor prime sînt: platformele de la Brazi-Ploiești, Galați, Gh. Gheorghiu-Dej, Pitești, București (platformele Pipera, Militari etc.).

Platforme noi industriale au fost create și în limitele județelor care au avut în trecut un pronunțat caracter agricol, cu toate că dispuneau de unele resurse naturale și de un excedent de forță de muncă. Printre acestea menționăm județele: Sălaj, cu platforma industrială de la Zalău (întreprinderi de armături industriale din fontă și oțel, de produse ceramice, de mobilă ș.a.); Bistrița-Năsăud — cu platforma industrială de la Bistrița (întreprinderi de utilaj pentru industria materialelor de construcții, prefabricate din beton, întreprinderea de sticlărie etc.); Mureș — cu platforma de la Tg. Mureș (Combinatul de îngrășăminte azotoase, întreprinderi electrotehnice, de utilaj pentru industria ușoară ș.a.); Harghita — cu platforma industrială de la Miercurea Ciuc (utilaje și piese de schimb, filatură, tricotaje ș.a.) și Odorheiu Secuiesc (tehnoutilaj, filatură de bumbac etc.); Covasna — cu platforma industrială de la Sf. Gheorghe (aparataj electric auto, prelucrarea bumbacului, industrializarea laptelui etc.); Teleorman — cu noi capacități de producție pe platforma din Alexandria (întreprinderi de panouri și tablouri electrice, rulmenți etc.), Zimnicea, unde se află în construcție fabrica de țevi sudate etc. și Turnu Măgurele (combinatul de îngrășăminte chimice ș.a.); Gorj — cu platforma industrială de la Tg. Jiu (Combinatul de industrializarea lemnului, produse refractare, confecții, industrializarea cărnii etc.); Tulcea, unde investițiile au fost și aici orientate pentru construirea unor mari întreprinderi pe platformele industriale din municipiul Tulcea (întreprinderi de alumina, de industrializarea peștelui, conserve din legume și fructe, prelucrarea marmurei și a pietrei de construcție); Vaslui — cu o serie de întreprinderi ale industriei ușoare (mobilă, confecții, filatură de bumbac) și alimentare (industrializarea laptelui și a cărnii) în cadrul orașului Vaslui, dar și în alte centre ale județului, cum sînt: Birlad (rulmenți, elemente de automatizare, confecții etc.), Huși (filatura de fire tip bumbac, prelucrarea produselor agricole etc.).

Orientarea investițiilor către județele mai puțin dezvoltate a asigurat industrializarea într-un ritm mult mai rapid a acestora. Astfel ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale a țării a fost, în perioada 1966—1976, de 12,3 la sută, iar în județele mai puțin industrializate s-au înregistrat ritmuri mult mai accentuate, superioare mediei pe țară, și anume: 19 la sută în județul Buzău, 18,2 la sută în

Sălaj, 21,8 la sută în Olt, 16,9 la sută în Ialomița, 15,3 la sută în județul Mehediniți, 13,9 la sută în Gorj, 13,5 la sută în Teleorman etc. S-a asigurat astfel o valorificare eficientă a resurselor naturale și umane, o dezvoltare economico-socială echilibrată a tuturor județelor țării. A sporit, în același timp, numărul județelor, care au obținut o producție globală industrială de peste 10 miliarde lei, de la 9 în 1970, la 21 în 1975 și la 26 în 1977.

Semnificative sînt și noile structuri ale populației active, consecință a procesului de industrializare socialistă a țării. Construirea de numeroase obiective industriale, în toate județele țării, creșterea gradului de intensivitate în agricultură prin mecanizare, chimizare, explică modificările intervenite în structura populației ocupate pe ramuri ale economiei naționale. În 1976 industria deținea 31,9 la sută din totalul populației ocupate (față de 20,7 la sută în 1968), în timp ce în agricultură a scăzut ponderea populației ocupate în economie de la 52,8 la sută în 1968 la 35,6 la sută în 1976. Crearea în actualul cincinal a peste un milion de locuri de muncă, cu precădere în industrie (60 la sută), va determina noi schimbări în structura populației ocupate pe ramuri. Astfel, la sfîrșitul anului 1977 populația ocupată în industrie și în celelalte ramuri neagricole reprezintă deja două treimi din total. A crescut vertiginos numărul personalului muncitor de la 6.560 mii în 1976 la 6.740 mii în 1977.

Baza tehnico-materială a socialismului presupune, pe lângă echiparea industrială și terțiară, și o utilizare rațională a principalei forțe de producție din agricultură care este pămîntul, o continuă ridicare a potențialului productiv al solului.

În raport de particularitățile cadrului natural și de cele economico-sociale, s-a realizat o succesiune de transformări structurale în toate domeniile vieții economico-sociale, în funcționalitatea și repartiția geografică a tipurilor de utilizare a terenurilor.

În contextul amplasării optime a forțelor de producție pe teritoriul țării, s-a procedat și în limitele județelor la gospodărirea rațională a fondului funciar, la ridicarea capacității productive a terenului. În acest scop s-au realizat: perimetrarea spațiului constructibil, atît pentru vetrele de sat cît și pentru unitățile productive (agroindustriale); simplificarea și raționalizarea rețelei rutiere, mai ales a drumurilor de exploatare; valorificarea superioară a materiilor prime locale, a produselor vegetale și animale în cadrul localităților rurale viabile din punct de vedere economic. În limitele acestora s-au amplasat și urmează a se proiecta în continuare unități industriale și agricole, în raport de specificul județului, obiective social-culturale și unități prestatoare de servicii, creindu-se astfel premisele necesare pentru evoluția structurilor urbane.

Punerea în valoare a capacității productive a terenurilor a reprezentat o componentă de bază a intensității spațiului agrar, pentru toate județele. Aceasta s-a realizat prin echipările cu instalații hidrotehnice pentru irigații, aplicarea de îngrășăminte chimice și naturale, creșterea gradului de mecanizare, orientarea culturilor în raport cu optimul ecologic prin amenajările integrale ale spațiului productiv. Creșterea gradului de intensivitate, de ocrotire și valorificare a patrimoniului funciar.

Schițele de sistematizare elaborate pentru așezările urbane și rurale din cadrul județelor conduc la o judicioasă organizare a vetrelor, stabilindu-se gradul de densitate, mărimea așezării, dotarea tehnico-edilitară, folosirea judi-

cioasă a spațiului. Restrîngerea perimetrului constructibil, în vetrele de sat, regruparea gospodăriilor dispersate pe versanți, care nu pot beneficia de condițiile moderne ale civilizației, alimentarea cu energie electrică și cu apă etc., constituie numai cîteva aspecte ale procesului de sistematizare a localităților rurale.

Toate aceste ample transformări, datorate politicii de dezvoltare armonioasă și echilibrată a țării, își găsesc cea mai cuprinzătoare și nuanțată reflectare în însăși noua înfățișare a vieții națiunii noastre, în chipurile și privescilele tot mai luminoase sub care aceasta se prezintă nouă înșine și umanității. Perspectivele din care ar putea fi abordată această realitate a traiului cotidian sînt multiple, dar ele converg toate către acel tablou impresionant al bunăstării întregului popor, al ridicării națiunii noastre pe noi culmi de civilizație și cultură. Dezvoltîndu-se impetuș, ca urmare a fondurilor tot mai mari alocate de stat, a grijii permanente a partidului, construcția de locuințe, condițiile de muncă și învățatură egale pentru întreaga populație, ocrotirea sănătății, satisfacerea cerințelor spirituale au dat astfel măsura elocventă a materializării tuturor eforturilor oamenilor muncii în îmbunătățirea calității vieții. Vorbește de la sine pentru această preocupare primordială a partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, măsura adoptată de recenta Conferință Națională a partidului, ca veniturile reale ale oamenilor muncii să crească în actualul cincinal cu circa 32 la sută în loc de 20 la sută cît fusese prevăzut inițial, măsură care se înscrie în programul atotcuprinzător de ridicare a nivelului de trai.

Justețea politicii partidului de repartizare judicioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, de dezvoltare în ritmuri mult sporite a județelor rămase în urmă și-a găsit ilustrarea într-o dreaptă și echitabilă condiție de viață, de muncă și de afirmare politică și spirituală pentru toți cetățenii țării, indiferent de naționalitate. Mărturie stă înflorirea plină a virtuților creatoare ale românilor, maghiarilor, germanilor, sirbilor și altor naționalități, cu toții bucurîndu-se cu dreptate de roadele muncii lor, fructificîndu-și însușirile în mod liber, susținut și demn.

„Repartizarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării — sublinia pe bună dreptate nu demult tovarășul Nicolae Ceaușescu — creează cele mai bune condiții pentru adevărată egalitate în drepturi, pentru manifestarea plină, în toate domeniile, a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate. Tocmai porînd de la aceasta, noi vom continua ferm dezvoltarea forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, ridicarea gradului de civilizație al tuturor regiunilor, al tuturor județelor. Creăm pe această bază condiții de manifestare plină în toate celelalte domenii de activitate, posibilitatea de a învăța în limba proprie, de a participa la viața politică și culturală”.

Într-adevăr, acum cînd ne aflăm la începutul unui an decisiv pentru destinele dezvoltării economico-sociale în acest amplu cincinal al revoluției tehnico-științifice, perspectivele multilaterale care stau în fața întregului nostru popor sînt nu numai dintre cele mai grandioase, ci și dintre cele mai exigente, comandamentul numărul 1 fiind saltul revoluționar în domeniul calității pe care trebuie s-o realizăm în orice activitate, la fiecare loc de muncă. Numai astfel putem împlini prevederea ca în toate județele țării să se obțină o producție industrială de cel puțin 10 miliarde de lei, ca și una industrială suplimentară la nivel național de 100—120 miliarde lei. România '78 la scara 40x10, adică a dezvoltării celor 40 de unități administrativ-teritoriale în deceniul 1968—1978, se prezintă nu numai cu cel mai strălucit bilanț din întreaga ei istorie, ci angajată într-o operă vitală, de înscriere a sa, pînă la jumătatea deceniului următor, printre țările cu o dezvoltare medie.

Tocmai această dezvoltare în ritm accelerat a forțelor de producție, creșterea potențialului productiv, intensificarea laturilor calitative ale activității economice — în spiritul Raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la Conferința Națională a partidului din 7—9 decembrie 1977 — vor asigura sporirea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, înaintarea României pe calea civilizației socialiste și comuniste.

Meditații, dar mai ales lecții usturătoare pentru naivi de ocazie

OFER concise, rezumate, sinteze dactilografiate, actualizate, pentru admitere facultate 1978: drept, istorie, filozofie, economie politică, psihologie, filologie (română, engleză, franceză). Telefon 15 ..., București, seara.

E drept că anunțul de mai sus, apărut la rubrica Lecții-meditații a ziarului județean „Drum nou” din Brașov, ne-a suscitat, de cum ne-a căzut sub ochi, interesul. Dar, ca să fim sinceri, cu greu ne-am fi putut închipui la acea vreme ce se ascunde în spatele lui. Cine este, de fapt, acest meditator-minune, acest profesor Știe-Tot, care se încumetă să ofere conspecte etc. la nu mai puțin de 9 (nouă) materii diferite, și încă la nivelul cerut pentru admiterea în învățământul superior?! Sav poate este vorba de un adevărat „trust” de inteligență, care s-a decis în acest fel să valorifice docența membrilor săi?! Interesant, în orice caz. Iată de ce am hotărât să urmăresc calea cea mai normală de investigație, prezentându-ne noi înșine drept viitori candidați la examenul de admitere. Dar, ce să alegem dintre aștepta materii?! Ne-am ales totuși „în principal” filologia, fiindu-ne desigur mai la îndemână, dar alți doi colegi au luat și ei, la rîndul lor, legătura cu posesorul telefonului citat în anunț, pentru relații în legătură cu examenul de la Facultatea de drept, ca și pentru cel de la limbi străine. Iată, mai departe, ce am aflat.

De mai multă vreme, cetățeanul Georgescu Radu-Emilian și-a făcut o adevărată meserie din arta de a medita. La locuința sa de pe strada Berzei au loc în mai fiecare seară „lecții-meditații” care durează pînă noaptea târziu, de multe ori spre exasperarea vecinilor. Iată ce ne spunea unul dintre aceștia, inginerul Ioan Popescu: „Pe palierul nostru dependențele sînt comune. Atunci cum să nu ne supărăm dacă la „profesorul” Georgescu sînt seri în care, mai cu seamă în perioada dinaintea examenelor, cite trei elevi stau în cameră, doi așteaptă pe culoar și alți doi în baie!” Fără îndoială, deși nu se poate garanta, unul dintre vecini este autorul de fapt al sesizărilor la adresa lui Radu-Emilian Georgescu, în general semnate „Sînt o victimă a lui — Irina”. Iată ce se spune într-una dintre ele: „În strada Berzei 48 locuiește cetățeanul Radu Georgescu, care zice că este profesor la universitate. La acest cetățean vin zilnic persoane la care predă ore de limbi străine și alte materii (după spusele vecinilor ar mai trebui adăugate, față de lista oricum bogată citată în anunț, și matematica și chimia!! — n.n.), dar nu plătește impozit pentru venit suplimentar... Datorită acestor venituri suplimentare își permite multe obrăznicii, casa lui fiind cam deocheată etc., etc.”

Sigur că afirmațiile din această, în fapt anonimă, nu se pot verifica cu ușurință, cel puțin după puterile noastre. Să vedem însă în primul rînd afirmația că Radu Georgescu nu se supune impunerilor de venit. Ea este adevărată, dat fiind faptul că la timpul cînd am făcut ancheta, R.G. ceruse cit se poate de ferm, printr-o scrisoare a-

dresată circumscripției financiare, anularea impunerii. Iată deci ce scrie cu mîna sa, cetățeanul R.G., la 29 iunie anul trecut: „Subsemnatul Georgescu Emilian-Radu, domiciliat..., contribuabil cu rol fiscal imposibil pe profesie, întrucît predau meditații diferite la domiciliu, vă rog să dispuneți anularea rolului meu fiscal, cu începere din trim. III/1977, întrucît am renunțat definitiv (subl. ns.) la activitatea lecțiilor de meditații, deoarece se termină anul de învățămînt și începe vacanța de vară iar pe de altă parte, nemaexistînd rubrica „Lecții și meditații” din cadrul paginii de publicitate a ziarului „România liberă”, a dispărut orice posibilitate de-a se obține viitori elevi”. Trezind peste formularea, desigur stingace, „de-a se obține elevi”, să reținem că inspectorul principal Elena Dinga a hotărît cu repeziune închiderea rolului fiscal de la 1 august 1977, ba chiar lui R.G. i s-au și dat niște bani înapoi. Aceste cercetate de noi vorbesc în felul următor (din dosarul circumscripției financiare): „Incasări pe șase luni: 3 elevi x 30 lei ora x 10 ore pe lună = 900 lei x 6 luni = 5400 lei; 1 elev x 25 lei pe oră x 10 ore pe lună = 250 lei x 6 luni = 1500 lei. Total venit brut = 6900 lei. Cheltuieli (manuale, hîrtie, iluminat etc.) = 200 lei. Total venit impozabil = 6700 lei. Impozit = 1215 lei. A fost impus pe 1977 cu suma de 2425 lei (venit anual 10950 lei). Propun scăderea diferenței de lei (2425—1215) = 1210 lei”. Propunere dealtfel pusă în practică. În felul acesta, dosarul cu nr. 213 al Circumscripției financiare a sectorului 7 a căpătat rezoluția „Încetat”!

Un prim aspect deci, imposibil de negat: evaziunea fiscală pe care cetățeanul R. Georgescu o practică de mai multă vreme (vezi anunțurile publicate în luna ianuarie a.c., în mai multe ziare județene, similare cu cel citat mai sus)!

★

— Bună ziua. Să trăiești!

— Bună. Dumneata ești domnul... Aa, îmi pare bine. Știu, am vorbit cu tatăl dumitale (de fapt un coleg de redacție cu o voce mai baritonă! — n.n.), mi-a făcut foarte bună impresie. Ai noroc că ai venit la timp; știi, alții vin chiar mult mai târziu, și toți vor să intre la facultate!

— Știi, eu...

— Nu face nimic, știu, mi-a spus tata: ai mai dat o dată la facultate dar n-ai reușit. E și greu fără un om care să știe cum să te pregătească. Bun, deci vrei să dai la română...

— Dacă dumneavoastră credeți că în altă parte poate fi mai ușor...

— Nu, nu. E bine să te hotărăști de pe acum. O să dai la București, să nu te duci în altă parte. Aici o să te meditez eu. În fine, cunosc o mulțime de oameni — s-ar putea să fac parte chiar din comisie, fiindcă am mai făcut de

multe ori (nici vorbă! — n.n.), dar deocamdată nu se știe nimic...

— Atunci, dacă așa ziceți...

— Da. Uite, eu am pentru examenul de admitere 52 de lucrări, după 27 de autori, toți din programă. Am făcut și un calcul statistic — știi cred că acum statistica și matematica intră în toate, după ceea ce s-a dat în ultimii cinci ani la toate facultățile din țară. Există desigur și subiecte care nu se dau niciodată! Am deci 46 de analize literare principale (subl. ns.) și 10 secundare. Mai sînt 18 caracterizări generale și 12 prezentări de autori, dar acestea sînt în urgență a patra! Eu te sfătuiesc să iei însă numai 36 de analize principale, 8 din cele secundare și numai 10 caracterizări — ele reprezintă subiectele care au o frecvență de 80 la sută la admitere.

— Da, știu, ați vorbit cu tata!

— Da, tatăl dumitale este un om extraordinar! Totul este să ai ambiție — numai atît. Cu banii lui tata, ambiția dumitale, iar eu îți dau tot ce e mai bun — nu există decît o singură variantă: intrarea la facultate, și o să devii om făcut!

— Atunci, cit ar costa totul?

— Uite, cele 36 de analize principale costă o sută de lei bucată. Pe cele secundare, care nu s-au prea dat, le dau tot cu 100. Oricum, trebuie să le iei — cine știe ce poate interveni! Caracterizările sînt numai 80 de lei. Dar vreau să-ți spun ceva important: toate îți vor fi extrem de necesare și la facultate, după ce-o să intri, la examene, ba chiar și după aceea, cînd o să ajungi să predai la elevi, la școală... Sau, dacă vrei, eu la anul am să îți le cumpăr înapoi, la jumătate de preț (!?! — n.n.). Știi, mă costă o grămadă de bani dactilografiera — îmi iau 7 lei de pagină...

— Va trebui să vă plătească deci... așa, să facem adunarea... 36 ori 100 = 3600, plus 8 ori 100 = 800, plus 10 ori 80 = 800... așa, deci 5200 de lei.

— Da. Dar o să facem și lecții de verificare, să văd ce-ai învățat din ele. Ia spune-mi, cu gramatica cum stai?!

— E, cred că binisor...

— Trebuie să verificăm! Vom da teste de analiză gramaticală. Te sfătuiesc să-ți faci rost de manualul ăsta, e cel mai bun din cîte există: „Gramatica practică a limbii române cu o culegere de exerciții” de Ștefania Popescu. A apărut în 1971, dar a ajuns să se dea și 400 de lei pe ea!

— De Strugeanu nu aveți nimic?

— Nu, domnule, nu mă interesează! N-are nimic mai bun decît ce-ți dau eu (atenție însă: acest „Strugeanu” nici nu există de fapt; „profesorul” nostru habar n-are, e evident! — n.n.).

— Dacă ziceți. Și cit ar costa?

— Eu iau în general o sută de lei pe oră. Dumneata probabil că n-o să poți veni în cursul săptămînii. Vii însă sîmbătă după-masa, sau duminică — eu mai am elevi din alte orașe, și de pe

la Tulcea, de la Timișoara, Brașov, Constanța, Galați și Brăila, acolo pe unde am dat anunțuri... O să facem patru ore, așa că o să-ți fac o reducere: numai 70 pe oră (și noi care știam de 25—30 de lei pe oră?! — n.n.). Deci, 4 ori 70 fac 280 de lei. Am să te rog însă să-mi plătești zece lecții în avans...

— Șapte sute. Și cu restul, fac 5900 de lei...

— Dar face! Ce-ți dau eu sînt numai texte originale, am chiar o înțelegere cu Editura științifică pentru o lucrare (!?! — n.n.). Eu de fapt lucrez acum la facultate, sînt lector universitar (nu e! — n.n.). Să nu fii supărat că n-ai intrat data trecută. Din trupul insucceselor facem baza viitoarelor succese, cum spunea Voltaire (chiar așa să fi spus marele om de cultură francez? — n.n.). Acum, dacă ai ambiție, o să intri negreșit. Eu am o experiență de 15 ani de cînd sînt meditator. Măcar jumătate din ce-ți dau eu să înveți și o să iei zece asigurat!

— Vă mulțumesc foarte mult. Cred că am să vin sîmbătă atunci.

— Nu uita să ai și banii la tine!

★

Un al doilea aspect: impostura! Ca absolvent al Facultății de drept (examen de diplomă în 1971), Radu-Emilian Georgescu a lucrat în deloc puține locuri de muncă. A suferit dealtfel și o condamnare pentru infracțiunea de luare de mită începînd din 1961 a lucrat pe diverse posturi economic-contabile: prețuitor la sectorul Consignația la O.C.L., contabil la Întreprinderea de salubritate și la I.A.L., merceolog și economist la o întreprindere de instalații, planificator la Întreprinderea de confecții metalice, economist la CESAROM... În clipa de față lucrează (temporar) la Întreprinderea de prestări servicii, unde ocupă postul de economist în cadrul serviciului retribuire.

Iată deci că Profesorul Știe-Tot nu are, de fapt, nici o contingentă cu învățămîntul. Cercetînd dealtfel cîteva dintre analizele literare, am constatat că ele sînt, cu foarte mici modificări, compilări după manuale mai vechi de literatură română. Discuțiile pe care ceilalți colegi le-au avut cu dînsul s-au purtat în același sens, fiind evidente dorința stoarcerii de bani, ca și încercarea, devenită se pare o specialitate a casei, de impresionare a „elevilor” cu titlurile pe care dînsul le-ar poseda și cu „relațiile” pe care le întreține. Fără îndoială că și meditațiile își au rolul lor, atunci cînd tînrul n-a reușit să aprofundeze studiul în procesul curent al pregătirii. Este departe de noi gîndul de a contesta acest adevăr. Numai că — și exemplul de față o demonstrează suficient — există adeseori pericolul de a cădea pe mîna unor indivizi puși pe jecmăneală, oferind speranțe cu nemiluita și storcînd bani pe aceeași măsură. Este al treilea aspect al problemei: escrocheria. În fapt, acestor naivi care se încumetă să creadă în tot ce le spune Radu Georgescu, și alți asemenea posibili binevoitori, li se oferă, contrarost desigur, nu numai meditații, dar mai ales lecții usturătoare.

DUMITRU GRAUR ■

Lumina albă a zăpezii din ferestrele brazilor primenește zările lumii și veghează șansa din zodia a primăverilor ei. Cînd ninge, cade văzduhul pe drumuri, tîlmăcit în bănuți de șoaptă și ger, ca o răscumpărare a inorărilor cu tunete și cu neguri. Pesto trezoreria stelară, risipită bezmetic, pașii trec prin sfiala cu care ne întîlnim, la răstimpuri, lingă somnul de borangic în care copiii surid. Lumina omătului peste umerii țării e semnul dinții al tainei din muguri și prevestirea polară a tropicelor
Fotografie de EMANUEL TÂNJALA ■

INTRE CLASIC SI BAROC

Toledo

Nu știu nimic despre Toledo în afară de ceea ce știu de la El Greco. Și totuși am impresia că știu destul de mult. De pildă, că aici liniștea strigă și flacăra devine funebră. Că vântul trebuie să devină asurzitor izbîndu-se de această piatră goală, martirizată de soare și de amintirea Inchiziției. Și că labirintul de străzi aride există parcă numai pentru a ne constrînge să ne gîndim la firul Ariadnei și la sensul dragostei. Dacă nu cunoști acest cuvînt într-un labirint, ești pierdut. Dacă îl uiți la Toledo și uiți că El Greco venea din Creta, patria labirintului, încîlceala străzilor devine absurdă. Asemenea orașe nu sînt potrivite decît pentru oameni care, dacă nu cred într-o legendă, cred cel puțin în înima lor.

La urma urmelor, există o anumită grandoare a aridității pe care Toledo o are din plin. Piatra lui frige, dar și vindecă. Și privind **Panorama și planul orașului Toledo** mă gîndesc că El Greco a adus labirintul din Creta sub flăcările rugurilor, dar și sub soarele Spaniei. Totul e devorat de un galben fierbinte, dezlîntit într-un incendiu secetos care arde privirea, formele și cerul enigmatic. Singurătatea capătă aceeași culoare cu dragostea, speranța aceeași culoare cu credința. E Spania în această arșiță, în mărturia arzătoare a pietrelor, e Spania în această singurătate și în această lumină, în acest amestec de soare și de îndoială, de orgoliu și disperare, de dragoste și tăcere... Spania cu rugurile și soarele ei, Spania unde Velasquez va trebui să beneficieze de favoarea regală pentru a-și îngădui să picteze, aproape pe ascuns, un nud fără să riște închisoarea, exilul și confiscarea averii, în vreme ce grecii dezbrăcau zeii fără să le treacă prin minte că frumusețea unui trup omenesc ar putea fi obscenă și i-ar putea ofensa pe zei... Spania unde Carol Quintul și-a petrecut ultimul an din viață încercînd zadarnic să facă patruzeci de pendule să meargă la fel... Spania unde Inchiziția a cunoscut triumful ei cel mai sîngeros... „Omul, măsura tuturor lucrurilor”? Secole întregi, nimeni n-ar fi îndrăznit să repete în Spania aceste cuvinte atît de normale pe buzele grecilor, deoarece Inchiziția pretindea fiicăria să creadă că Dumnezeu este măsura tuturor lucrurilor... Spania cu zidurile ei fierbinți și cu drumurile prăfoase pe care, chiar dacă n-o vedem, se insinuează mereu umbra impenitentului Cavaler al Iluziei, „Cavalerul nostru” cum îl numește Unamuno. Al nostru? Da, al nostru, al celor care nu l-am disprețuit niciodată pe Don Quijote. Al celor care, urînd Inchiziția, am iubit Spania... Spania care dincolo de arsura pietrelor rățăcește și în tabloul acestui străin atent în egală măsură la lecțiile Renașterii italiene și ale soarelui spaniol. Și iată, uit că tabloul are aproape patru secole; și ceva din melancolia care umbra uneori zîmbetul lui Picasso, ceva din cîntecul lui Lorca, din piatra incinsă a platourilor Castiliei, din răcoarea muzeului Prado, din dansurile vitale ale Spaniei și din tristețile ei însoțite se amestecă sub cerul învăpăiat sfîdînd rigourile cronologiei și riscul de a descrie orașe pe care nu le-ai văzut niciodată... În fond, poate că nici nu mi se arată un oraș aici. Ci o flăcără care mistuie sufletul unui pictor solitar și extravagant care a avut aroganța să declare despre Michelangelo că n-a știut să picteze, dar a făcut această afirmație pentru că el nu putea concepe pictura decît în maniera sa... pictura unui alchimist care își alungește siluetele, fără să știe nimeni dacă o face intenționat sau nu și lăsînd posteritatea să rezolve enigma acuzînd boala de ochi a cretanului sau atribuind acestei alungiri un sens ocult, de febră interioară...

El Greco e înconfundabil și cînd pictează același peisaj sub un cer dramatic, de furtună, cum se întimplă în **Vedere asupra orașului Toledo**. Aici ne așteaptă nori sumbri, stridenți, incendiați de o lumină albă și învăluiți de un albastru amenințător; iar jos orașul; același labirint de clădiri ireale, de data aceasta însă cu multă vegetație, ceea ce la început ne surprinde. Nu mai e orașul arid, cu piatra goală, abrutizată de soare; la prima vedere, din pricina cerurilor albastre, pare un oraș din legendele Scoției, traversat de fantome din Shakespeare... dar nu, vegetația din acest Toledo e înșelătoare, după cîteva clipe descoperim în tabloul același oraș ideal pentru pictura lui El Greco, pentru siluetele lui alungite și pentru anxietățile lui. Acești nori, numai El Greco i-ar fi putut picta astfel; sau copacii și iarba care seamănă cu o flăcără. Toledo e aici un fel de arhipelag ciudat de pe care s-a ridicat cearta, unde aparent nu locuiește nimeni, unde și pictorul n-a venit decît pentru a muri sau pentru a învăța limba pietrelor torturate de soare și amenințate de furtună. E întreg El Greco în acest peisaj din care Evul mediu n-a dispărut nici în plină Renaștere; întreg El Greco cu formele sale bizare și cu lumina lor care, niciodată, probabil, nu vom ști sigur dacă țîșnește dintr-o rană odată cu singele sau dintr-o credință odată cu gîndul... Dacă am asculta atent, am auzi, poate, pe aceste străzi pustii pașii pictorului venînd dinspre „Puerta del Sol”. Și vîntul suflînd fierbinte dinspre cîmpurile Castiliei, exasperînd piatra și făcîndu-ne să zîmbim dacă ne amintim cumva ideea lui Epicur despre fericierea pietrelor. E Toledo, orașul adoptiv al lui El Greco și în același timp orașul care l-a învățat parcă mai mult decît Veneția, pentru că l-a învățat să dea culorii nu numai strălucire, ci și taină; un oraș care s-a recunoscut parcă în siluetele alungite și s-a străduit să ia formă lor...

Dar labirinturile există, ca și mările la greci, nu pentru a rătăci prin ele, ci pentru a ajunge la o concluzie. Ca un cretan ce era, El Greco știa că în orice labirint există un cuvînt invincibil. Și că numai cine îl cunoaște va ajunge la sfîrșitul erorii. Mărturia arzătoare a acestor pietre nu e oare la fel de limpede ca și griul lui Van Gogh? Ea ne repetă că acei care și-au rotat viața, au început totdeauna prin a nu mai iubi nimic. Există în El Greco un rug care nu cruță consolările.

OCTAVIAN PALER

EXPOZIȚII

TIPO 10 — o idee care cîștigă teren

Iată, la Căminul Artei, o expoziție cu program care trebuie văzută și, mai ales, înțeleasă cum se cuvine atît de publicul mare cît și de artiștii plastici, de breasla graficienilor însăși. Expoziția, ieșită din inițiativa unor tineri familiarizați și, unii dintre ei, stăruind de ani buni într-o seamă de tehnici grafice moderne, vrea să arate cum perfecționarea continuă a tipografiei este deodată și prilejul cel bun pentru o idee nouă în domeniul imaginii multiplicată. Prin **idee nouă** încercăm să numim întreaga serie de schimbări pe care o poate provoca, într-un timp relativ scurt, adoptarea unui procedeu ori a unor procedee de multiplicare tipografică a imaginii. Toate planșele prezentate aici sînt realizate nu în atelierul artiștilor, ci în poliografia Combinatului fondului plastic. La secțiunea de grafică a recentului salon municipal tehnicile încă prioritare erau litografia, gravura cu acul, cu dăluța, gravura în lemn, linogravura, desenul, acuarela și alte cîteva tehnici tradiționale, unele foarte vechi. Tirajele la gravură sînt destul de mici, prețul unei gravuri e încă destul de mare. Sigur, litografia, xilogravura, gravura propriu zisă pe placă metalică vor da operă minunată și de acum înainte, fiindcă anume lucruri pot fi realizate numai cu presa atelierului de gravură. Poliografia însă oferă posibilitatea remarcabilă a unor tiraje mari. Calitatea planșei e practic aceeași la primul și la ultimul exemplar al tirajului, prețul pentru planșă este considerabil mai mic decît la stampana tradițională, artiștii cîștigă un public nou, un public larg în toată frumoasa accepțiune a termenului. Avînd posibilitatea de a folosi imaginea fotografică, avînd o aparatatură prin care aceasta poate fi descompusă și prelucrată, artistul plastic e obligat la expresie nouă. Pe de o parte tehnicile tradiționale, cu avantajele și dezavantajele lor (să

CRONICA SPECTACOLELOR

Responsabilitatea spectatorului

Maxim Gorki, smulcînd casei lui Bessemenov — fără menajamente și fără să-i avertizeze pe cei dinăuntru — un perete, o transformă în scenă, în vitrină, ba chiar, mai violent, într-o menajerie cu oameni. Și iată expuse la o totală și necruțătoare vedere viața și sufletele și zbuciumul unor oameni. Ale unor oameni căzuți în capcana categoriei lor sociale, ale unor oameni bolnavi de ei înșiși, bolnavi de limitele, de marginirile, de neputințele lor. Spectacolul văzut din afară e și comic și tragic. Încît toți spectatorii sînt mulțumiți și aplaudă. Dar! Iată și unii spectatori care sînt nehotărîți: pentru motivul — de conștiință și responsabilitate — că nu pot opta, așa pe loc, nici pentru haz de necazul altora, nici pentru lacrimile compătîmirii. Gorki a știut de existența unor asemenea spectatori dificili — grăitor în această privință fiind faptul că alături de personaje supuse analizei a creat și personaje-spectatori, personaje-atitudine față de micii burghezi. Cu alte cuvinte, spectatorul poate fi — față de Bessemenov — ori cinic-disprețuitor, ca Teterov — cel prea plin de putere și înfrîngerii: ori milos-compătîmitor, ca Elena Nikolaevna — cea generoasă; ori răbdător-sfătuitor, ca Perchin — păsărarul filosof; ori sătul pină peste cap, indignat și intolerant, ca Nil — vestitorul de timpuri noi. Numai că — fiți atenți! — Gorki a făcut și portretele — tot aspru critice — și ale spectatorilor-atitudine. Încît, ne convine să fim un Teterov? Ori o Elena Nikolaevna? Ori un Perchin? Gorki n-a avut naivitatea să spună simplificator: lucrurile-s albe și negre, optați pentru cele albe! El a arătat nuanțele răului, dezvăluindu-i astfel perfidia și mobilizîndu-ne exigența judecării și intransigența alegerii, deciziei. Gorki ne-a atras atenția: sigur, și micii burghezi sînt oameni, sigur, și ei trăiesc drame, dar nu vă lăsați amăgiți de duioșie, existența lor e pernicioasă și vă poate îmbolnăvi de drame și pe voi, și viața voastră!

Portretele din „Micii burghezi” sînt cutremurător de profund vizibile. Iar nu invitația, ci obligația de a le judeca este tot profund moral-angajantă. Și revine fiecărui spectator în parte.

Pe scena Teatrului Bulandra, montarea regizată de Ioan Taub este mai mult decît corect-profesionistă și mai puțin decît un mare spectacol. Păcat! În schimb, cîteva creații actoricești strălucesc sub semnul personalității: aceea a lui Victor Rebengiuc, aceea a Ginei Patrîchi, aceea a lui Mihai Mereuță, aceea a Marianei Mihuț. Apoi, aceea a lui Petre Gheorghiu și aceea a lui Florian Pittiș. În ton cu regia — adică profesionalism meritoriu dar nezduditor — ceilalți actori ai distribuției (e adevărat că toți au roluri nu tocmai principale și că unii — Albert Kitzl, Valeria Ogășanu, Rodica Suciu-Stroescu, Gelu Colceag — beneficiază de coeficientul de merit sau de scuză al tinereții).

Sînt de neuitat chipul de ceartă continuă pe care l-a dat Gorki conflictului piesei; zbuciumul sufletului sentimental îngrădit de mentalități mic-burghize pe care l-a dat Rebengiuc lui Bessemenov-tatăl; fîptelele gîluite și privirile înfinit disperate ale chinului pe care Gina Patrîchi l-a dat Tatianei; feminitatea intensă dar deloc, deloc vulgară pe care Mariana Mihuț i-a dat-o Elenei Nikolaevna; pitorescul neîncercat, ci firesc și cuceritor, pe care Mihai Mereuță i l-a dat lui Perchin.

Și — pentru unii spectatori — va fi de neuitat

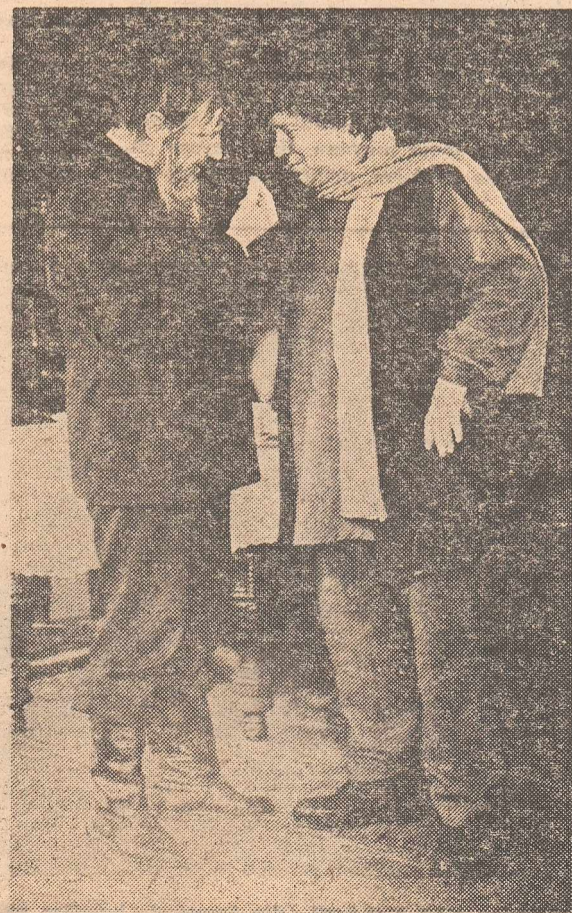
ne gîndim numai ce greoi e totuși meșteșugul atît de popular al linogravurii), pe de altă parte serigrafia, planșa offset și afișul. Cîțiva din artiștii care expun la Căminul Artei au făcut chiar pionierat în domeniu. Ion Stendi, spre exemplu, a avut, cu ani în urmă, la Apollo, una din primele expoziții de serigrafie, dacă nu chiar prima expoziție unde întreaga selecție cuprindea serigrafii. Victor Vladimir Ciobanu, în anii în care a lucrat la serviciul de publicitate al Combinatului de industrializarea lemnului Pipera, a promovat, pentru nevoile industriei, tehnica atît de specială a serigrafiei, adăugînd celor știute atunci și două inovații proprii. Wanda Mihuleac, de asemenea, e preocupată chiar de la debut de materialele și mijloacele de multiplicare a imaginii aduse de ultimele decenii, acestea permițîndu-i cicluri de planșe cu manifest caracter conceptual, programatic. Dealtfel, trebuie să remarcăm că tocmai prelucrarea diaporitivului fotografic i-a permis artistului grafician exercițiul unor idei șocante, seducătoare în disputa figurativ-nonfigurativ. Am avea îndreptățirea să spunem că offset-ul și serigrafia sînt două tehnici care trebuiau neapărat să se nască pentru a sluji nevoia, foamea de imagine a timpurilor moderne. Să revedem numai scurta — încă — istorie a nașterii și izbînzii afișului ca să înțelegem ce șansă bună înfîlțeste tinărul care tinde la exprimarea personalității, a unei gîndiri artistice originale în offset și serigrafie, ce sigur viitor au tehnicile acestea. La Căminul Artei cei mai mulți artiști expun tipăritură offset, însoțind demonstrația cu unele planșe pregătitoare: Karoly Elekes, Ion Grigorescu, Wanda Mihuleac, Decebal Scriba, Vasile Olac. De fapt, și afișele semnate de Peter Pusztai și Clara Tamaș Blăier trebuie socotite aici. Menționînd interesul pentru montaj, pentru imaginea supradimensionată, pentru combinația mai multor tehnici, în sfîrșit, subliniînd frumoasa didactică a manifestării, să spunem ceea ce în alte împrejurări trebuia spus de la început, că fiecare artist păstrează cu nuanță datele stilului său, tehnica fiind ceea ce a fost dintotdeauna, o cale întru artă și adevăr, nu un scop.

TUDOR OCTAVIAN

procesul pe care l-au trăit, după spectacol, atunci cînd se așază impresiile, atunci cînd a trebuit să-și asume o atitudine față de Micii burghezi pe care i-au văzut pe scenă, față de micii burghezi — cu alte chipuri, dar cu același miez — cu care se vor întîlni în viață. În viața noastră contemporană, cu — să nu ne amăgim, să nu ne facem că nu le vedem! — manifestări ale spiritului mic-burghez. Fără îndoială, spectatorul de azi nu mai are nedumeririle, șovăielile, incertitudinile de atitudine ca acela contemporan lui Gorki. Cum, tot fără îndoială, acum reacția lui Nil nu ne mai poate satisface, nu ne mai poate liniști conștiințele de oameni ai gîndirii comuniste și ai grijii, ai responsabilității comuniste față de oameni. Noi, cei de azi, ne apărăm sănătatea morală și — dincolo de pudicități și decențe mic-burghize — luăm atitudini revoluționare chiar în favoarea, chiar pentru oamenii bînțuiți de spiritul mic-burghez. La prima vedere, pare că nu-i pudic și nu-i decent să te amesteci în viața intimă a unei biete Tatiana. Dar poate fi revoluționar-salvator pentru ea. Și-n esență, asta înseamnă grijă față de oamenii. Grijă fără prejudecăți, fără bariere, fără limite.

Am vrut să spun, să relev că la „Bulandra” este un spectacol care înfii bucură, apoi dă de lucru conștiințelor.

NELU IONESCU

Victor Rebengiuc și Petre Gheorghiu, sau o ipostază a relației personaj-atitudine față de personaj.

RUBRICA MEA

Invățătorul

Noua carte a lui Constantin Mitru, recent apărută în Editura Minerva, *Sadoveanu despre Sadoveanu*, ne împropătează memoria învățătorului celui ce avea să fie cel mai de seamă povestitor al zilelor noastre și înviator al trecutului nostru istoric. „Domnu' Mihai Busuioac”, ale cărui oseminte se odihnesc nu departe de rămășițele pămîntesti ale părinților lui Mihail Sadoveanu, i-a fost „cel dintîi învățător”, cel care, după atit de expresivele cuvinte ale marelui scriitor, „a început a-mi deschide inteligența și a-mi inflori sufletul”.

Nu pot ști exact care erau metodele de predare în învățămîntul primar mai acum 90 de ani, cînd micul Mihail a pășit pragul școlii din Pașcani, tîrgușorul în care tatăl său, „conu Alecu”, voltairianul, practica avocatul. Desigur însă, ele țînind mai mult de trecut decît de viitor, accentul era pus pe memorizare și mai puțin pe intuiție. Spre deosebire de majoritatea colegilor lui de învățămînt, domnu Busuioac, „un om cuminte și modest”, știa să se apropie de inima și de cugetul învățăcelilor săi. Matematicile (la scara respectivă, aritmetica) deveneau atractive printr-o seamă de „probleme bizare, jocuri de numere”, pe care copilul ager și le-a însușit „în taină”, fără efort. Nu dădea copiilor „teme și probleme acasă”, străduindu-se să se facă înțeles *ex cathedra*. La istorie, „în glasul lui vibra trecutul și se schița, cu accente profetice, viitorul”.

Preda și Barbu

„După cîte știu, laureații premiului Herder pot face propuneri pentru anul următor. Pe cine veți propune ?

— Pe Marin Preda, mai încape discuție ? Și sint absolut sigur că în locul meu, ar fi făcut la fel !”

(Dintr-o discuție cu Eugen Barbu).

Numeroși cunoscuți, prieteni și chiar cîteva persoane de pe stradă m-au întrebat cum a fost posibilă apariția articolului meu despre maestrul Marin Preda în... revista condusă de maestrul Eugen Barbu *). Există, într-adevăr, o opinie destul de răspîndită, intrată și în „folclorul” care înconjoară marile figuri din viața literară, cum că între cei doi prozatori ar fi existînd nu știu ce adversitate, dacă nu chiar averse reciprocă. Dar ceea ce se ia drept rivalitate ori conflict de către plevușca literară gata să exploateze asemenea tensiuni este, în realitate, o polaritate de felul celei ce s-a creat în cultura rusă între Tolstoi și Dostoievski. Doi creatori uluitori de egali în planul geniului, dar tot afit de deosebiți ca temperament, stil, formație, au reușit, în marea literatură vecină, să intre împreună în conștiințe, devenind inseparabili, pînă într-atît încît aproape todeauna critica a simțit nevoia să-i trateze împreună.

Ne aflăm, și în cazul literaturii române, în fața unei asemenea polarități fecunde, care a dat-prozei postbelice pe intîii și pînă acum cei mai mari prozatori români aparținînd exclusiv epocii noastre (spre deosebire de Călinescu, Camil Petrescu, Stănuț și Bogza, spre a nu mai vorbi de Sadoveanu, „mosteniți” de la perioada interbelică). Nu o rivalitate deci, și nici o vulgară concurență, ci o întrecere și stimulare reciprocă între două mari spirite, așa cum asemenea întreceri au existat în mai toate epocile de echilibru și plenitudine ale unor culturi. Cît de mult datorează climatul nostru literar prezenței celor doi munți îngemănați o înțelege numai cine le urmărește biografia, plină de paralelisme pînă și în adversitățile ce le-au avut de înfruntat și învins. Nu doar pentru ei, ci și (sau mai ales) pentru acel lucru suprem numit *cuvîntul românesc*.

Atunci cînd se va scrie biografia paralelă și se va urmări afirmarea lui Preda și Barbu (nume devenite, ca și Argezi, Sadoveanu, Blaga, rostibile fără prenume) se va face, implicit, biografia culturii noastre din ultimii treizeci de ani. Nu numai prin

*) Vezi «Individ și istorie în romanul *Delirul*, sau Marin Preda și patologia istoriei» în *Săptămîna* din 10 și 17 februarie

Trei debutanți

Unul dintre cei mai tineri debutanți din ultima vreme este Petru Roman care nu a implinit încă 21 de ani. *Ochii lui Homer* (editura „Dacia” 1977) este contradictoriu. Alături de poeme frumoase, de un modernism de bun gust se află altele care demonstrează lecturi neasimilate și în care expresia poetică este forțată, din dorința evidentă de a șoca. Dar nu din îngăduință trebuie să spunem că destinul liric al tînrului poet trebuie urmărit în continuare cu toată atenția, ci din convingerea că el se află deja pe un drum bun de pe care uneori se abate din teribilism. Poemele din prima secțiune a cărții, *Manuscrisele de la Piatra Roșie* sint mai puțin izbutite ca acelea din *Celestul scrib și Rosa canina*. De altfel, în poemele mai lungi autorul e nesigur, de parcă ar uita ce a vrut să spună. Iată însă un scurt poem care dovedește realele calități de poet ale lui Petru Roman: „Hai să-l lăsăm pe alții să aibă parte de frumusețe, / Hai să-l lăsăm pe alții să aibă parte de putere, / De mult visate țări calde, / De vorbe leneșe și elegante, / Hai să-i momim cu umilinta noastră / Și cu înalta artă a descrierii / A unui păstrăv din apa roșcată și a unei buburuze”.

Delirant e versul Corinei Victoriei Sein în *Adăpost într-o floare* (editura Litera, 1977). Rarorii însușirea aceasta de cuvinte pe care ea zadarnic încearcă să le disciplineze se încheagă și în forme armonioase. De cele mai multe ori nu se înțelege nimic din această bolboroseală, nu din pricină că autoarea e ezoterică, ci pur și simplu pentru că nimic nu e de înțeles în această întimplătoare însușire de vorbe: „Miros de fragi însingerează tălpile / Neopregătite sî înfrunte zimbetul / Pietrei... / Cine mi-ar putea înlesni apropierea / De fructul prea tînar, sacrificat în taină ? / Cine mi-ar putea răspunde dacă / Odihna cerului ar mai fi despicată / De pasărea ce-n schimb alipei ar purta / Fereastra luată dintr-o stîncă ?”.

Ai spune, citind aceste două propoziții, că marea scriitor rostește o mărturie personală și că definește menirea însăși a artistului în societate. Așadar, vocația de povestitor al trecutului nostru național s-a schițat embrionar, încă de pe bîncile școlii primare. Tot Busuioac i-a „interpretat intîi pe Creangă”, și tot „el m-a învățat să ascult glasul acestui pămînt”.

Nu se putea mai mult.

Am apucat vremurile, îndată după primul război mondial, cînd studenții ai Facultății de Litere și filozofie din București numeau fie pe Nicolae Iorga, fie pe Vasile Părvan, *Profesorul* (cu majuscula în rostirea plină de venerație). În acest cuvînt, la singular, era cuprins sentimentul de exclusivitate față de toți ceilalți deținători de catedră, care nu izbutiseră să-și cîștige inimile tinerilor studenți.

Lui Mihail Sadoveanu, învățămîntul secundar nu i-a mai scos înainte un pedagog de talia primului său învățător, un asemenea om de inimă, care să-i deschidă orizonturile largi, plimbîndu-și elevii să vadă oarele și muncile lor, aratul, semănatul, cositul, secerișul, școala mult mai vie decît „felurite tablouri de intuiție”, care „se aflau atîrnate pe părății clasei”, școala a vieții cu realități „mult mai minunate și mai frumoase decît ticăloasele reprezentări ale materialului didactic” (țicăloase, în sensul vechi al cuvîntului, *sărăcăcioase*).

În opera lui Mihail Sadoveanu, domnu Busuioac apare sub numele domnu Trandafir, care-și electriza elevii din prima clasă cu lecțiile despre isprăvile lui Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul.

A fost desigur „un om deosebit”. A deșteptat științea unui copil de geniu.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

ce au însemnat ei înșiși, în opera lor, dar și prin ceea ce au polarizat în jurul lor, prin ceea ce prezența lor a însemnat pentru noile generații, prin rolul jucat în reconfigurarea literaturii române de revista *Lucașfărul* sub conducerea lui Eugen Barbu și de cenaclul „Labiș” al deceniului al șaptelea, sau de Editura „Cartea Românească”.

Dacă au existat și momente de iritari între cei doi, ele se dovedesc, în perspectiva istorică, a fi fost *dialectic necesare*. Prețuirea reciprocă și *solidaritatea* lor, pe piscurile creației majore românești, au fost însă, și sint în continuare una din pîrghiile esențiale ce contribuie la înălțarea literaturii României socialiste pe o treaptă nouă în raport cu trecutul nostru. Căci, în cultură, ceea ce contează în ultimă instanță sint marile spirite creatoare și marile conștiințe. O mie de condeie mediocre, oricît de bine intenționate și disciplinate, nu dau, prin însumare, un Măiorescu, un Eminescu, un Creangă, un Xenopol sau Caragiale, nume care, scoase din relieful epocii lor, îl transformă într-o vastă cîmpie de mușuroaie. Cultura și geografia sint domenii unde nu se pot confunda dimensiunile ! Fără Preda și Barbu, proza românească și literatura noastră în ansamblu, ar fi întîrziat multă vreme în umbra falnicilor stejari creșcuți sub alte zodii social-politice. Apariția *Moromeților* și a *Gropii* a deschis de fapt era capodoperelor noii literaturii românești. Cițiva ani mai tîrziu, o strălucită generație, „a lui Labiș” va irumpe, primenind tot climatul și aducînd setea cuceririi unui „viitor de aur” al spiritualității românești. Această generație a dat mari poeți, mari dramaturgi, esești excepționali. Nu încă *prozatori* care să urce la înălțimea celor două piscuri de unde începe continentul numit „literatura română de azi”.

De peste două decenii, critica și culisele literare se nevoesc să umfle uneori la baloane, crezînd că vor putea umbrî unicitatea acestui impunător binom ce continuă a reprezenta cei doi poli ai prozei românești contemporane, după care ne orientăm mereu busola critică. Cîte zgomotoase glorii și gloriole nu s-au datorat acestei preocupări : de a împinge, în fața munților, niște onorabile coline ! Dar, cel puțin deocamdată, această strălucită polaritate literară nu a fost anulată de nimeni, oricîte nume s-ar înșira, fără pauză, după al lui Preda și Barbu. Marin Preda și Eugen Barbu continuă să rămînă o pereche... fără pereche.

Alături și împreună, ei sint, în continuare, o veritabilă cetate a conștiinței de sine a culturii românești, a demnității ei și a responsabilității față de viitorul spiritual al acestui popor.

DAN ZAMFIRESCU ■

În schimb, Liliana Ursu în *Viața deasupra orașului* (editura „Cartea românească”, 1977), se anunță ca o apariție interesantă. Versurile sale descriu viața agitată a marilor orașe, însăsurarea în metropole, sediul civilizației moderne asupra omului sau sint, pur și simplu, versuri de dragoste, scrise fără a apela la sentimentele ieftine. Poeta — pentru că fără indoliență este vorba de o poetă, cu toate inegalitățile volumului — se apropie fără sfîșală, de teme curate și de alții, dar cu mult bun simț, nedorînd să atragă atenția asupra sa prin inovații stilistice pe care nu e pregătită să le facă.

GEORGE ARION ■

Semnal

■ *Viraje* — Virages se intitulează volumul Ninei Cassian editat de editura Eminescu. El cuprinde 50 de poeme în limba română și în limba franceză. Transpunerea din limba română este realizată de autoare și de Eugène Guillevic și Lily Denis ■ 10 piese de teatru cuprind cele două volume de *Teatru* semnate de Aurel Baranga și publicate la editura Eminescu în seria *Teatru comentat*. Printre cei care comentează piesele se numără Traian Șelmaru, Valentin Silvestru, Tudor Vianu, M. R. Paraschivescu, Dinu Săraru, Toma Caragiu, Eugen Barbu. Volumele mai cuprind și o *Precizare* a autorului, note bio-bibliografice precum și un articol-sinteză *Dramaturgia lui Aurel Baranga* de Valeriu Răpeanu ■ Tudor Octavian este prezent în librării cu un nou roman: *Banda lui Mōbius*. Apărută în populara colecție *Clepsidra*, cartea tînrului autor, care abordează de data aceasta o intrigă polițistă, este un elogiu adus stării normale

CRONICA LITERARĂ

George Bălăiță :

„Ucenicul neascultător”

După cum ne avertizează autorul, *Ucenicul neascultător* constituie doar prima parte, un preludiv de fapt, dintr-un roman vast, programat să apară în trei etape. Cartea ar trebui judecată așadar în perspectiva întregului, întreg despre care deocamdată noi n-avem decît o vagă presimțire. Ne dăm seama însă că George Bălăiță pune

mari ambiții în acest proiect. Eroul însuși, Naum Capdeaur, nu este un ins obișnuit. Totuși, paradoxal, acesta apare prea puțin în cartea de față și chiar și atunci, mai mult ca martor sau „cronicar” de evenimente. Rămîne aproape exterior „lumii” pe care se străduiește s-o înregistreze cît mai docil sau cel puțin cît mai exact. Dar aceasta e mai degrabă o simplă impresie, provocată evident de o disproporție: celorlalți eroi li se atribuie, la fiecare în parte, o povestire și un destin, în timp ce Naum trăiește mai mult în umbra experienței altora. Cîte experiențe afităe imagini, respectiv afităe mărturie despre tînrul ucenic. El se inițiază și este inițiat. Nimeni nu dezvăluie în roman povestirea vieții sale, n-o face nici chiar el însuși. Destinul însă nu l-a ignorat, este un „ales”. Călătoriile sale de inițiere în viață și cunoaștere, deși doar sugerate în paginile romanului, sint ca un marș triumfal. Palaloga (în final aflăm că el va fi „profesorul”) se teme pentru Naum că nu se va realiza: crede că o mare putere se risipește în el. Naum însuși, la 13 ani, cînd îi moare mama, gîndește oarecum la fel: „Așadar iluminarea era în el, putere enormă pe care o putea folosi cum voia el ? Conștiința acestei supremații ascunse, nemărturisite pe care o putea pune în acțiune oricînd, ca pe o cumplită armă secretă distrugătoare, îl satisfăcea...” De cîteva ori, în cartea ucenicului își manifestă inconformismul. Toate acestea, la un loc, nu fac pînă acum din el un personaj neguros, demonic. Față de Antipa, bunăoară, se dezvăluie (atît cît se dezvăluie) mult mai firesc. S-ar putea să-l incomodeze mai încoolo condiția lui de scriitor (deja a scris cronica familiei Adamilor, el însuși fiind tot un Adam), ceea ce ar duce la o îngustare a viziunii promise. Într-un fragment (romanul are o structură fragmentară și discontinuă) e amintită povestea unui tînar care, printr-un procedeu magic, face ca toată averea Zmeului să încapă într-o nucă și într-un măr, pe care apoi le bagă în sîn și pleacă mai departe să colinde lumea. Așa vrea și Naum ca lumea și viața ei să încapă toată într-un concept, adică într-o operă. Numai că el trebuie să-și facă și lui loc în această operă, fiindcă lume și operă sint același lucru. Oricît s-ar strădui însă, nu se va putea implica într-o lucrare în lumea pe care o creează (în realitate, doar o transcrie). Despre el întotdeauna se va spune că va rămîne exterior creației sale, așa cum cineva afirmă în roman despre Tolstoi că este, ca om, un personaj dostoievskian. Nu întimplător Palaloga îi impută lui Naum o mulțime de trucuri și artificii de scriitură. Concepția lui George Bălăiță este de un rafinament spectaculos. Printr-un joc ingenios de oglinzi, elementele decorului par multiplicat la nesfîrșit: unde sentimentul de realitate densă, bogată, împinsă pînă aproape de halucinație. Firește că aici avem de-a face cu o bogăție iluzorie, din moment ce eroul mai oscilează încă între contemplație și eficiență. În ceea ce are ea mai cristalizat, proza lui George Bălăiță aspiră să fie o saga a lucrurilor și a detaliilor mărunte, chiar umile, a clipeilor investite cu atributul eternității. Impresionant, de pildă, biruie oamenii viscolul, «ca un animal gigantic, orb».

Nu ne miră că *Ucenicul neascultător* este un roman mai plat decît *Lumea în două zile*. În schimb, prozatorul își ia mai bine în stăpînire creația. Chiar dacă a declanșat cumva stihiiile nevăzute, ucenicul le va opri la timp. Lumea aceasta, de acum, nu mai pare atît de amenințătoare. Într-un fel artistul o purifică, scoțînd-o complet de sub semnul forțelor infernale. Diavolul apare ca un biet Chirică domestic, ce a renunțat demult la aventura malignă, mulțumindu-se doar cu spectacolul ei: un spectacol de iarmaroc. În felul lui, Naum este și ucenicul — firește, neascultător al lui Chirică Simca, marele ciricar (alias Diavolul). Pe undeva și el se mulțumește deocamdată mai mult cu spectacolul lucrurilor și destinelor umane. Dincolo de intenția fructificării fabulosului autohton (Creangă), citarea abundentă din Dostoievski, ca și trimerile repetate la literatura pactului cu diavolul ne apar în oarecare măsură prezumțioase, greu de acceptat chiar și ca parodie.

Dar lucru și mai surprinzător se arată a fi în roman reconcilierea cu Istoria. Nimic factice de astă dată într-o asemenea tentativă. În cea mai mare parte romanul evocă lumea nouă, care vine. Tema cărții e tocmai curgerea, marea mișcare, în ideea de a da o imagine exhaustivă, adevărată, care să nu mimeze „istoria prin legende și povestioare”. Două personaje de prim plan au fost antrenate direct în mecanismul creației noii lumi: Visarion Adam și Palaloga. Ultimul, deși trece printr-o dramă, este un bărbat puternic, o conștiință adevărată, el îl va îndruma pînă la urmă pe tînrul Naum pe calea vieții. Visarion Adam și Dabija, un alt activist, n-au fost decît oamenii necesari aceluia timp. Dar fără ei trecutul nici n-ar putea fi conceput azi.

CORNEL MORARU ■

Un vin de stirpe nobilă

Sunt eu acel ce cînt și povestesc,
în aer risipind uimiri de fapte,
și are vinul semn împărătesc,
în el sclipind nemuritoare șoapte.

Aici stăm de milenii, nepierind,
istorii mari se-ncheagă în cuvinte,
iar vinu-i luminos ca un colind,
cu mîngîieri de mamă și părinte.

Ce vitejii pe-aici s-au petrecut,
și cum căzură, învingînd, strămoșii!
Iar vinu-i voievod rănit, pe scut —
și-n miez de noapte bubuie
cocoșii l...

Și luna-i într-un cer de întrebări,
la masa noastră laude-s și cînturi:
ce vin haiduc! balade cresc din
zări,
dreptăți rodind în vechile
pămînturi!

O, ce femei-minune ne-au iubit
și ne-au născut de dor și de durere,
ci, vinul, încă, e bărbat vestit:
el crește-n noi putere din putere.

Văd hore mari, cetățile-nflorind
și munți de strajă și cîmpii mănoase,
iar vinu-i flacăra, neobosind
la nunțile de neam maiestuoase!

Ce fete mîndre, ce flăcăi voinici
și pruncii ducînd rodul mai departe!
e-un vin de viață proaspătă aici,
un vin de viață lungă, fără moarte.

Da, vin înalt, frumos biruitor,
un vin de stirpe nobilă, vitează,
un vin-vioară, fluier doinitor,
un vin de secol care-aici veghează!

Coboară luna spre apus, încet,
într-un taraf de stele cîntătoare,
mirîndu-se de vinul-meu-poet,
de vinul care-n veci de veci nu
moare!...

RADU CĂRNECI ■

Gloria

Să mergi
simțînd cum odată cu tine se mișcă
pămîntul nașterii
cu tot ce iubești

să mergi
numai cit rădăcina te poate
prelungi,

pentru a nu deveni piatra
pe care toți ai tăi să o blesteme

o singură dată să fii
explozia de flori într-o noapte de
iunie —
dar pentru asta să știi să aștepti
cu nobila răbdare a unei vechi
inscripții

IOANID ROMANESCU ■

Onești

În scrînciobul ca o roată a cerului
Sufletu-n sfere se-mparte: fiecare
Onești

Se văd în lumină umană
Noile-adîncuri cerești

Oituz, Troțuș, Cașin, Tazlău
O palmă din riuri, curată
Și-n lumina Tirgului-Ocnei
Sudoarea pămîntului nostru
Cea veche, sărată

Pe munți nu se termină ploaia
Orgă din raze de apă...
Cîntă eroi la Oituz, Cireșoia...
Acolo e cerul, Olympul

Nemoartea, părinții prin care
Curge ca sîngele timpul.

Jos e metalul și piatra
Rodul sudorii salinelor
Uleiul petrolului: soarele
Ce-a curs blagoslovindu-ne vatra
Înainte de era albinelor.

Scene din basm îmi văd în piept
Încercări pe deplin meritate
Adolescentul și tinărul care am fost
Și care trăiește și azi, de n-o fi
murit, în cetate.

ION CHIRIAC ■

Soarele și luna

Bate griu-n pieptul morilor de griu
urcă în părinți țărîna pin' la briu.
Pietrele de moară: Soarele și Luna
în inima morii deslănțuite-Furtuna —
Macii se întorc să lumineze cîmpul
unde osul frunții ară-adinc
pămîntul.

Întră griu-n moară luminînd curat
precum gîndul celui ce l-a semănat.
Pietrele de moară: Soarele și Luna
macină sudoarea mea din
totdeauna.

MARIN LUPȘANU ■

Grigoraș Dinicu: Memorii

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Expoziția universală de la Paris din 1937 a cunoscut prin inteligența și talentul românesc un farmec deosebit. Pavilionul nostru, ornamentat cu motive populare stilizate de către pictorii Jiquid și Demian, animat muzical de orchestra lui Grigoraș Dinicu, a reușit să impună nota națională. Naiul lui Fănică Luca și vioara lui Grigoraș, îngemănate ca niciodată în strălucitoarea Ciocirlie (compoziție a lui Anghelulș Dinicu, muscalagiul ce uimise Parisul la Expoziția din 1889) au adunat seară de seară nu numai turiști curioși, ci și personalități de seamă ale vieții politice și artistice. Cîțiva compozitori și libretişti s-au grăbit să scrie spectacole speciale pentru „naiul românesc”. Dar nici Grigoraș Dinicu nu a rămas dator și a compus „Sirba Expoziției de la Paris”, înregistrînd-o pe disc la firma His Master's Voice. Evenimentul din capitala Franței a fost preluatul unui alt mare moment artistic de peste Ocean.

VIOREL COSMA ■

Între „Sonata primăverii” și „Ciocirlia”

Era vreo 10 dimineața și ne găseam acasă, cînd cineva sună. (Eu studiam cu Grigoraș Dinicu, Sonata primăverii de Beethoven.) Înterupsei și m-am dus să văd cine este. Era un tinăr de la restaurant care întrebă de Grigoraș Dinicu. Îl poftii înăuntru și iată ce-i spuse lui Grigoraș Dinicu:

— Maestre, azi avem la dîneu pe mama președintelui Statelor Unite...

Dar Grigoraș Dinicu, puțin nervos (nu putea să sufere să fie deranjat cînd studia) îi răspunse:

— Și acest eveniment nu mi se putea anunța la dejun?

Încurcat, tinărul își ceru scuze de

excesul său de zel, dar adăogă (încercînd să se explice):

— Maestre, vina este numai a mea, dar cum eu am auzit că d-ta zilnic studiezi, curiozitatea m-a împins și am dorit din suflet să te ascult acasă.

— Bine, mă Gică, dacă asta ți-a fost dorința, atunci stai jos și ascultă.

Noi am studiat pînă la vreo 12 fără 10, apoi ne-am îmbrăcat să mergem spre restaurant.

Pe drum, la un moment dat, Gică întreabă pe Grigoraș Dinicu:

— Maestre, d-ta acasă numai muzică clasică studiezi?

— Sigur, Gică.

— Maestre, cu toate astea, totuși eu nu cred.

— De ce nu crezi, Gică?

— Fiindcă d-ta la restaurant cînti aproape numai și numai muzică românească și mă întreb cum se face că poți executa acele hore și sirbe așa de grele, fără să le studiezi.

— Dar de ce crezi tu că sînt așa de grele și eu le cînt fără să le studiez?

Și Gică, rușinat, răspunde cu vocea pe jumătate:

— Maestre și eu cînt la vioară puțin și mă căznesc de vreo două luni să pot cînta și eu Hora Staccato sau Ciocirlia și parcă am mîinile, încleștate. Pur și simplu nu pot.

— Gică, dacă ai studia zilnic game o oră, două, și ai lua-o încet, încet, sau cum zice turcul „iavaș, iavaș”, și mai cu seamă dacă nu ai căra atîtea zeci de baterii și sute de porții de mîncare și nu ai avea meseria ta, poate dacă ai avea talent, ai birui cu munca. Dar cum încă n-am întîlnit chelner sau fimplar violonist peste noapte, ar fi mai bine să renunți la vioară, iar timpul care-l pierzi cu ea, dedică-l meseriei tale de chelner. De asemenea, caută să frecventezi școala care este aici la Paris, de bucătărie, și ai să vezi ce progrese al să faci în meseria ta.

Grigoraș Dinicu avea rareori și momente din acestea, care puneau în inferioritate totală pe cîte cineva care-i

vorbea de muzică, fără ca să aibă nici un fel de reticență.

— Gică, mai încearcă. Numai cînd vei ajunge la epulzare să spui că nu se poate. Muzica, să știi de la mine, nu este o meserie. Muzica este arta cea mai sublimă. Pe animalele și fiarele cele mai veninoase le face să nu mai muște, iar oamenilor muzica le dă cele mai variate sentimente și întotdeauna plăcute.

Cînd am plecat spre ora 4 de la local, Grigoraș Dinicu ne făcu atenți că seara vom avea un banchet oficial pe care ministrul Dimitrie Gusti îl dă doamnei Sarah Roosevelt. Ne rugă să venim „à quatre épingles”, puși la punct și, rizînd, adăugă: rași, tunși și cu pantofi de lac. Riserăm, despărțîndu-ne.

Cînd am revenit la local și am văzut preparativele ce se făceau, ne-am dat seama că nu-i un banchet de 10—15 persoane, ci un mare dîneu de gală.

Pe la 9 și un sfert, în fine, începurăm să cîntăm. D-na Roosevelt, cînd auzi glisandourile de la naiul lui ne-

nea Fănică, își aținti privirea și în spre noi (pînă atunci nu a prea dat atenție orchestrei) și foarte amabilă ceru ministrului Gusti să cîntăm mai lungă d-sa.

Ce simpatică și plină de viață era d-na Sarah Roosevelt! Aproape tot timpul banchetului ne-a coplesit cu atenția sa ascultînd, cînd pe Grigoraș Dinicu, cînd pe Fănică Luca, dar a avut un moment de surpriză cînd Vasile Budișteanu a interpretat un cîntec popular american la țambal (îl învățase cu vreo 4—5 zile înainte, de la un american, care a ținut o noapte întreagă cheful, pentru a ne învăța cîntecul american. Ce bine ne-au prins aceste cîntecuri, am văzut din seara aceea și tot timpul cît am mai cîntat cu Grigoraș Dinicu împreună și mai cu seamă în America în 1939), urmat de geamparalele noastre populare.

La plecare, d-na Sarah Roosevelt a ținut să se manifeste și altfel față de noi, semnînd în „Cartea de onoare”.

(Va urma)

Doamna Roosevelt, mama președintelui Statelor Unite, în timpul dîneului și concertului oferit la restaurantul Pavilionului românesc de la Paris

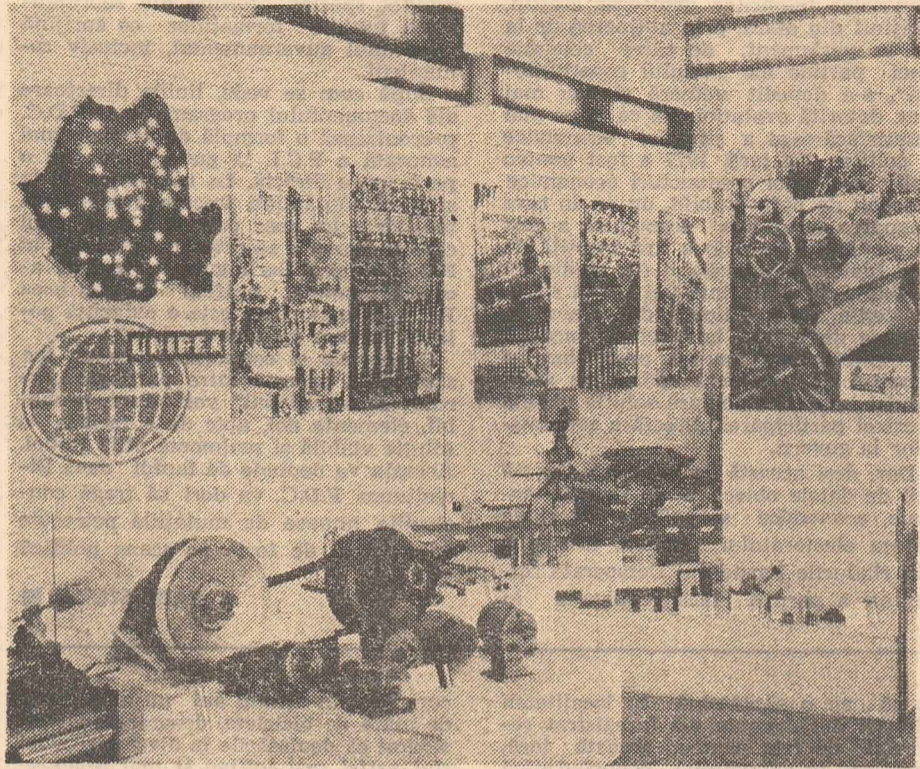
La Cluj-Napoca: inteligența tehnică muncitorească în acțiune!

— „Azi e joi. E aproape ora 18 și directorul întreprinderii „Unirea” din Cluj-Napoca, inginerul Ioan Giurgea, e încă în uzină. În uzină în care cu 16 ani în urmă era stagiar. La ora aceasta, în fiecare lună, se-nfășoară cu tinerii uzinei...”

— Cu ce gând ați inițiat aceste întâlniri, tovarășe director Giurgea?

— Practic, sînt cele mai reușite seminarii de creativitate științifică și tehnică. Tinerii veniți în uzină n-au prejudecăți. Au, în schimb, entuziasm, imaginație tehnică și dorință de afir-

rectificat și frezat unghiular. Cîte necazuri nu avea uzina cînd venea vorba de realizarea unor piese unghiulare! Și a venit o zi cînd nopțile albe și zilele de muncă prelungite mult peste programul normal s-au transformat într-o mare satisfacție. La „Unirea”, dispozitivul universal pentru rectificat și frezat unghiular funcționează! Și tot așa s-a născut și minipresa cu excentric, creată de lăcătușul Iosif Molnar și utilizată cu deplin succes la realizarea căii de rulare a mașinilor de rectificat.

Standul întreprinderii „Unirea” sintetizează grăitor capacitatea creatoare a oamenilor muncii ce alcătuiesc unul din colectivele fruntașe ale industriei clujene.

mare. Rămîne doar ca noi să știm să folosim aceste resurse. Asta vrem să realizăm. Și, drept să vă spun, căutările noastre comune de a găsi soluții la multiplele probleme ce apar în dezvoltarea uzinei au mai întotdeauna finalitate...”

...Da, au întotdeauna finalitate! Și imediat gîndul mă poartă spre strungarul Vasile Iacob și lăcătușul Iosif Szabo. Îi văd parcă zăbovind zile în șir într-unul din atelierele uzinei. Îi preocupă de multă vreme ideea realizării unui dispozitiv universal pentru

De aici, de la „Unirea”, ar trebui însă citați 3950 de oameni, care au realizat 714 obiective, majoritatea vizînd creșterea productivității muncii, reducerea consumului de materiale și îmbunătățirea calității, și dintre aceștia 3520 sînt muncitori, 76 maiștri, 300 ingineri și tehnicieni din producție și 130 ingineri din cercetare și proiectare.

Cu doi ani în urmă se înființa la Cluj-Napoca o... Politehnică muncitorească la „Tehnofrig”. Inginerul Alexandru Cucu, directorul întreprinderii, a fost ales de către tinerii uzinei în

calitate de rector, iar inginerul Lucian Groșanu, prorector. Și n-a fost vorba de un simplu joc! Mica Politehnică, boțezată la vremea respectivă Institut tehnico-științific, și-a luat rolul în serios. Cu catedre, cu planuri de învățămînt, cu sesiuni de comunicări științifice. Și rînd pe rînd, problemele rezolvate de „Institut” s-au acumulat, el devenind în viața orașului o prezență deosebit de interesantă și activă. Și institutul acesta, cu amfiteatre în halele uzinei și studenți-muncitori cuprinși în cele mai diferite forme de perfecționare, a fost frecventat de tot mai mulți. Cele 186 de teme propuse în Festivalul național „Cîntarea României” au dus la realizarea unor economii ce depășesc 1 milion de lei. Dar cită sudoare n-a curs pentru asta și pe fruntea lăcătușului Ioan Horvath de la secția ansamble sudate, sau a tehnicianului Geza Szailer, șef de echipă la atelierul de tinichigerie, sau a lăcătușului cazangiu Grigore Chiurbe, în același timp și studenți la secția de subingineri a Institutului politehnic?

Încerc să reconstitui un fapt cu totul deosebit, care a atras atenția tuturor celor ce-au vizitat astă-toamnă expoziția „Concurs de creație științifică și tehnică a județului Cluj”. Atunci, „Tehnofrigul” s-a prezentat cu... 2 standuri: al întreprinderii și al Institutului tehnico-științific. Am văzut atunci o instalație de metalizare cu plasmă, aducătoare a unei eficiențe de 1,5 milioane de lei, realizare a muncitorului Mihai Străulea și a subinginerului Valer Petrindean, un avertizor barometric pentru prevenirea accidentelor de muncă realizat de dr. Emil Seligșan, și încă 40 de produse care au întrunit aprecierile cele mai favorabile ale comisiei de creație tehnico-științifică.

În curtea uzinei există și un puternic institut de cercetări pentru industria alimentară și frigorifică — I.C.P.I.A.F. La faza județeană a concursului de creație tehnico-științific acest tînăr institut clujean a prezentat cîteva realizări de talie mondială. Mă gîndeam în primul rînd la instalația pentru lichefiat azot, la realizarea căreia au participat 143 de oameni ai muncii, ea aducînd un spor de producție de 26 milioane de lei, apoi la răcitorul de aer pentru instalațiile frigorifice, care e creația unui colectiv de 100 de persoane, la microfrigidul de laborator, frigoplonjonul pentru răcirea lichidelor și cîte altele!

Oare cită inteligență au investit în produsele pe care le-au prezentat la expoziția-concurs cele două institute vecine: cel de chimie și cel de tehnologie izotopică și moleculară? Numai feromonii realizați de 15 chimiști înseamnă reducerea cheltuielilor de producție cu o jumătate de miliard de lei! Sau gîndiți-vă la faptul că specialității de la I.T.I.M. au realizat pentru prima oară în țara noastră un averti-

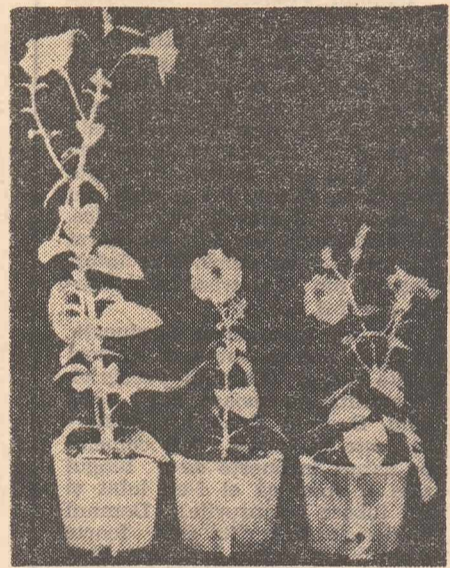
zor de contaminare radioactivă a apei — A.C.R.A. 3.

Poate mai mult ca oricînd gîndul cercetătorilor clujeni s-a-n dreptat spre competitivitate, spre realizarea unor produse la cel mai înalt nivel și de cea mai mare utilitate.

La Filiala din Cluj-Napoca a Institutului de cercetări și proiectări pentru echipamente termoelectrice (I.C.P.E.T.), comandamentul principal a fost realizarea cazanelor de încălzire centrale, utilizînd drept combustibil cărbuni. Trei tipuri de cazane: AIACS-4, AIACS-6 și AIACS-8 au fost deja realizate, iar în prezent, în a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, colectivul de aici dorește să asimileze întreaga gamă de cazane pe combustibil lichid și solid. Dar cîte satisfacții n-a trăit acest colectiv prin realizarea primelor 4 tipodimensiuni la pompe dozatoare care se importau! Inginera Mariana Berinde Varfalvi îmi spunea însă, nu fără amărăciune, că unele întreprinderi, necunoscînd aceste realizări, continuă să importe pompele respective și tocmai de aceea, din inițiativa cercetătorilor clujeni, una din cele mai importante acțiuni cuprinse în programul celei de-a II-a ediții a festivalului este simpozionul cu participare națională pe tema pompelor dozatoare, a ventilelor... electromagnetice și cazanelor de încălzire centrale utilizînd drept combustibil cărbuni.

Cîte alte aspecte nu se pot însă distinge din activitatea de creație științifică și tehnică desfășurată la Institutul de cercetări și proiectări pentru substanțe nemetalifere, la filiala locală a Institutului de cercetări chimico-farmaceutice, la stațiunile de cercetări agricole... sau la institutele de învățămînt superior!

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Între preocupările de prim ordin ale cercetătorilor clujeni se află și experimentele vizînd ameliorarea unor soiuri de plante.

„Lyra” vă invită la concertele din stagiunea permanentă

În 1961, la dispensarul din Măicânești a fost repartizat un medic absolvent și al... conservatorului. Dar nu pentru asta (sau nu numai) i s-a zis „fantezistul”. Poreclă i s-a născut în ziua cînd omul de serviciu de la consiliul popular comunal i-a intrat în cabinet anunțîndu-l că „vă cheamă tovarășul primar la ședință”. „Aminteste-i că ședințele se programează în afara orelor de lucru”. Mesagerul a plecat, dar s-a prezentat însuși primarul: „Aveți și tovarăși de la raion, nu se cade să lipsiți”. „Bine, vin imediat”. Medicul și-a dezbrăcat halatul și l-a așezat pe umerii numărului 1 al comunei: „Pînă mă întorc continuați dumneavoastră vaccinările”. A urmat un tam-tam nemaipomenit, dar medicul Nicu Teodorescu a fost lăsat să-și sfîrșească treaba începută.

— Fantezistule!, i s-a clamat din ușă. În sala dispensarului era lume ca la Drăgaică. Vorba primarului s-a întins ca troscotul. Cînd s-a mai auzit și că doctorul vrea să facă un cor mulți au zîmbit: „Să facă echipă de fotbal, corul n-are tradiție...” Și totuși corul a fost înființat: 80 de persoane. Cei de pe margine continuau să zîmbească. Unii: Auzi, le zice că nu se cîntă cu gura de jur-imprejor, ori ca omul la chef, ci că trebuie s-o rotunjească, așa, ca oul. Alții: Face vocalize cu țărani, au pus Brahms în repetiție. Johannes Brahms la Măicânești! Fantezistule! Numai că s-a întîmplat ca-n proverbul cu cine rîde la urmă... După trei ani și cîteva partici-

pări la diferite festivaluri naționale (de unde s-a întors laureat) corul din Măicânești și medicul dirijor au început să primească vizite dintre cele mai selecte. Insuși maestrul Filaret Barbu s-a deplasat la ei să vadă ce și cum. Ziarele le rezervau coloane peste coloane. Foștii zîmbitori cam dădeau colțul; alții, în frunte cu primarul, au venit la cor.

Anul 1965, Nicu Teodorescu, medicul, intră prin concurs în rețeaua sanitară a municipiului Brăila. Iubește „orașul cu salcîmi” pentru că s-a născut și a crescut aici. Despre el știe totul. Inclusiv faptul că, odinioară, a funcționat la Brăila o societate muzicală cu numele „Lyra”. Drept pentru care Nicu Teodorescu, dirijorul, s-a apucat să vorbească în stînga, în dreapta, oriunde credea el că va găsi o...ureche ceva mai muzicală, capabilă nu numai să-l audă, ci să-l și asculte. Scop: reînființarea societății. A început să strîngă fotografii, documente administrative, afișe, costume, partituri, diplome — tot ceea ce ținea de sfera iconografică a fostei „Lyra”. Le-a arătat tuturor aceloră despre care credea că au ochi de văzut. În ziarul „Înainte” din localitate a publicat articole despre imaginea muzicală, formele muzicii, despre specificitatea conținutului ei... Știa că ușile nu se deschid singure. Într-o zi cînd părinții nu-l erau în oraș (locuia cu ei), a golit o cameră și a întesat-o cu tot ceea ce strînsese despre „Lyra” (fotografiile le mărșe, documentele esențiale le cașeruse, avea și două afișe im-

primare pe mătase...) Camera n-o deosebeai de o expoziție bine organizată. Împună cu trei prieteni a dat un telefon rugînd pe cineva care putea spune da, ori nu să-i facă o vizită acasă. Procedul a surprins, dar a și convins: „Aveți dreptate, e păcat ca tot ceea ce ați strîns să zacă prin lăzi. Veniți miine și...” S-a aprobat reînființarea societății. Anul era 1974, fondatorii erau patru și le fusese repartizată o cameră pe care n-au ezitat s-o numească sediu.

Anul 1977, Societatea „Lyra” numără 600 de membri și are 226 de elevi. Dispune de 8 săli de clasă, mobilier corespunzător, pian, o sală de microconcerte, o mică bibliotecă muzicală... În cadrul societății funcționează și o școală de muzică cu 7 clase de vioară, 7 de pian, cîte o clasă de oboi, flaut, fagot, clarinet, o formație de muzică de cameră, un cor de cameră și chiar o orchestră simfonică. Instrumentiști? Strungari, operatori chimiști, frezori, lucrători din comerț etc. etc. Într-un cuvînt: AMATORI. Însă amatori de înaltă clasă. Dovada? De la finala primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României”, orchestra s-a întors cu mult disputatul titlu de laureată. Apoi, chiar în vara trecută, dirijorul Nicu Teodorescu și orchestra lui au fost invitați (singurii reprezentanți ai artei amatoare) la Zilele muzicii românești de pe litoral. Au evoluat alături de Filarmonica „George Enescu”, de corul „Madrigal”, de Orchestra simfonică a Radiodifuziunii...

Succesele nu i-au amestecat pe instrumentiști. Au rămas aceiași modeste și harnici chimiști, frezori, strungari, elevi, lucrători din comerț. Medicul Nicu Teodorescu a rămas același apreciat radiolog de la Policlinica nr. 1 a Brăilei. Nicu Teodorescu, președintele „Lyrei” și dirijorul orchestrei simfonice, poate fi văzut pe străzi cu găleata de aracet și cu bidineaua în mină lipind, ca și în anii trecuți, afișele prin care anunță urbei un nou concert...

„Propun ca odată cu începerea celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României”, orchestra noastră simfonică de amatori să susțină o stagiune permanentă. Ar fi un act cu ade-vărat demn de amploarea și înalta Festivalului național „Cîntarea României”. Studiem posibilitatea înjghebarii unui cor mixt, pentru ca, împreună cu orchestra și soliștii pe care îi avem, să putem aborda și genul operei și al operetei, la început sub forma unor tablouri, scene sau acte...” Sînt cuvintele rostite de medicul-dirijor Nicu Teodorescu vineri, 30 septembrie 1977 la plenara cu activul din ideologie al Comitetului județean Brăila al P.C.R.

1978. Dacă sînteți amatori de muzică simfonică și întimplarea face să vă aflați într-o duminică la Brăila, nu ezitați să dați curs invitației de pe afiș. „Lyra” — aflată în stagiune permanentă — vă invită la un nou concert.

MIRCEA BUNEA ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Austerlitz

Prietenul nostru, domnul Frederick Austerlitz, nu mai poate dansa. El nu e bolnav.

El e bătrîn dar nu e bolnav, nu e bolnav dar nu mai poate dansa. Domnul Frederick Austerlitz are 78 de ani. El s-a născut în anul 1900. El a început să danseze de la 1906, de cînd s-a născut mama.

S-ar putea spune că a dansat de cînd s-a născut, el și secolul său. El și secolul meu. Nimeni nu a dansat mai frumos în secolul 20 ca domnul Frederick Austerlitz.

El nu e deloc pe moarte. El nu e bolnav. El se trezește dimineața și fără a fi pleostit, fără a avea gînduri negre, simte că nu mai poate. Nu, nu are junghiuri. Nu, nu-l încearcă vreo tuse rea. E sănătos dar nu mai poate dansa.

Domnul Frederick Austerlitz se spală, bea o cafea neagră, pleacă la plimbare, are trei copii și mulți nepoți. Domnul Frederick Austerlitz nu s-a recăsătorit. Soția lui a murit de mult și el nu s-a recăsătorit fiindcă niciodată n-a mai întîlnit o femeie pe care s-o poată iubi atît de mult ca pe soția sa. Domnul Frederick Austerlitz se exprimă foarte clar.

Domnul Frederick Austerlitz se exprimă foarte simplu. Dansurile lui n-au fost altfel decît vorbele lui. El a mers și pe tavan, cu capul în jos și picioarele în sus, și aceasta nu a părut niciodată ca o poziție sofisticată a omului. El zice că totdeauna s-a simțit în formă. Niciodată n-a făcut gimnastică și nici nu a recurs la alte torturi fizice. „Niciodată nu am fost îngrijorat de forma mea fizică. Dar întotdeauna am avut trac. Întotdeauna am fost anxios“.

Dar el, trezindu-se dimineața, la 78 de ani, își spune că nu mai poate dansa. Domnul Frederick Austerlitz nu moare din acest gînd. Domnul Frederick Austerlitz este mulțumit. Toți oamenii pe care-i întîlnește de-a lungul zilei îi spun că ei i-au iubit și îi iubesc dansurile. Domnul Frederick Austerlitz este foarte mulțumit și inima-i plînge. El a dansat de multe ori ceva care semăna cu o inimă care plînge.

Tuturor oamenilor pe care-i întîlnește, el le spune foarte clar și foarte simplu că el nu mai poate dansa. „Toți oamenii cărora le spun asta, par îngrozii“. Dar el nu a dansat niciodată ceva care să semene cu groaza. Oamenii nu-l cred. El cred că domnul Frederick Austerlitz glumește: cum să nu mai poată dansa domnul Frederick Austerlitz? El a dansat atît de frumos încît toată omenirea secolului XX e convinsă că pașii lui, stepul lui, o vor însuși pînă la sfîrșitul zilelor ei. Oamenii cred în eternitatea domnului Frederick Austerlitz. Dar el se trezește dimineața. El se spală dimineața. Noaptea se culcă. El își aude oasele. El își aude inima. El își aude pașii. Frederick Austerlitz nu e etern. „Nu cred că mai sînt în măsură să ofer tot ce-i mai bun în mine. Regret. Mi se frînge inima“. Domnul Frederick Austerlitz a dansat și a vorbit totdeauna foarte clar și atîtea dansuri ale lui, unele chiar foarte vesele, mi-au frînt inima, de frumoase ce erau.

Nu mulți filosofi, poeți, doctori și generali de oaste mi-au dat despre eternitate fiorul pe care-l resimt auzind că Fred Astaire — fără a fi bolnav, fără a fi prost dispus — nu mai poate dansa.

RADU COSAȘU ■

Confruntări și opțiuni decisive în viața politică italiană

Criza de guvern din Italia a intrat în cea de-a șasea săptămînă fără ca Giulio Andreotti, premierul demisionar, reînsărcinat cu formarea unui nou cabinet, să fi obținut „străpungerea“ decisivă în această direcție. Dar nu factorul timp este acum esențial. Printre cele 33 de crize guvernamentale italiene din cei 33 de ani de perioadă post-belică au fost și unele atît de îndelungate încît recordul de durată nu pare a fi în pericol. Ceea ce diferențiază actuala misiune de formare a cabinetului italian de cele anterioare este „dificultatea“ găsirii unei formule de guvernare. Italia a fost administrată de guverne conduse de Partidul Democrat Creștin timp de trei decenii — indiferent că a fost vorba de cabinete „monocolore“, ca în ultimii doi ani, sau de coaliție. Formula cea mai eficientă de guvernare practică în perioada post-belică, cea zisă „de centru-stînga“ — bazată pe colaborarea partidelor socialist, republican și socialist-democratic — a eșuat în cele din urmă datorită refuzului democrației creștine de a accepta lărgirea coaliției prin includerea comunistilor. Aceasta, în pofida faptului că P.C.I. reprezintă de mult, lucru de pe acum larg recunoscut, cea de-a doua forță în viața politică a țării, și, nota bene, singurul dintre partidele „arcului constituțional“ care a înregistrat un progres constant la ultimele alegeri generale. După cum se știe, distanța care-i separa pe comunisti de democrat-creștini a ajuns în 1976 la numai două procente în ce privește numărul de voturi întrunite.

Încercînd să țină cît de cît cont de această realitate, democrația creștină a

făcut, în vara trecută, un prim pas spre asocierea P.C.I. la responsabilitatea guvernării, acceptînd includerea onora din cererile comunistilor în programul guvernului și o creștere a rolului acestora în parlament. Ca orice jumătate de măsură, nici acest pas nu avea să se dovedească suficient. Compromisul din vara lui 1977 nu putea fi decît o soluție temporară, dictată mai mult de perspectiva, nedorită de nimeni, a alegerilor generale anticipate — la numai un an de la cele precedente. Șubredă în sine, formula cabinetului monocolor minoritar democrat creștin, sprijinit din afară, prin abținerea de la vot în parlament, de către celelalte cinci partide ale „arcului constituțional“, s-a dovedit efemeră și, sau mai ales, datorită evoluției din ce în ce mai nesatisfăcătoare a situației economice și politice din țară. 1977 a fost pentru Italia anul unei conjuncturi economice deosebit de nefavorabile, un an în care stagnarea (creșterea economică a fost de numai 1,5 la sută) a fost însoțită de cote înalte ale șomajului (în medie 6,9 la sută), cît și ale inflației (16 la sută). Existența a 1,8 milioane de oameni în căutare de lucru la începutul acestui an, spirala amețitoare a prețurilor și climatul de violență apărut pe acest fundal impun ca singură soluție viabilă a crizei participarea directă a comunistilor la guvern.

Dar, deși această soluție este cerută atît de datele obiective ale situației sociale, economice și politice, cît și de voința electoratului italian, divizarea din rîndurile Partidului Democrat Creștin nu a permis încă realizarea în

practică. Aripa de dreapta a democrației creștine, sprijinită de liberali și supusă în mod vădit presiunii puternice a unor influente cercuri interne și externe, este mai degrabă înclinată spre organizarea de alegeri generale anticipate decît spre intrarea P.C.I. în guvern. Efortul de autoclarificare ce are loc în rîndul democrației creștine a permis, ce-i drept, realizarea unui oarecare progres față de formula convenită în vara trecută. Direcțiunea P.D.C. dorește constituirea unui guvern ce ar urma să rămînă la cîrma treburilor țării cel puțin pînă la alegerile prezidențiale din luna decembrie. El ar urma să aibă la bază un program de depășire a crizei economice, care să fie susținut — și nu numai „tolerat“ — în parlament de toate partidele „arcului constituțional“. Controlul realizării acestui program ar urma să revină unui comitet special, format din reprezentanții tuturor formațiilor ce sprijină programul guvernamental, inclusiv comunistii.

După cum se vede, liniile directoare ale documentului programatic al P.D.C. preconizează o formulă de asociere mai avansată a P.C.I. la guvern, dar nu o participare directă. La reuniunea de la sfîrșitul săptămînii trecute a reprezentanților celor șase partide ale „arcului constituțional“, secretarul general al P.C.I., Enrico Berlinguer, a respins această formulă, arătînd că „intrarea P.C.I. în majoritate este o exigență politică la care nu vom renunța“.

Contactele și convorbirile ce au loc săptămîna aceasta între partidele „arcului constituțional“ vor aduce, probabil, elemente noi, apte de a facilita o soluție viabilă și realment utilă Italiei. Aceasta va depinde de faptul dacă Direcțiunea P.D.C. va dori să tragă concluziile impuse de mutațiile petrecute în raportul de forțe pe scena politică italiană.

BAZIL ȘTEFAN ■

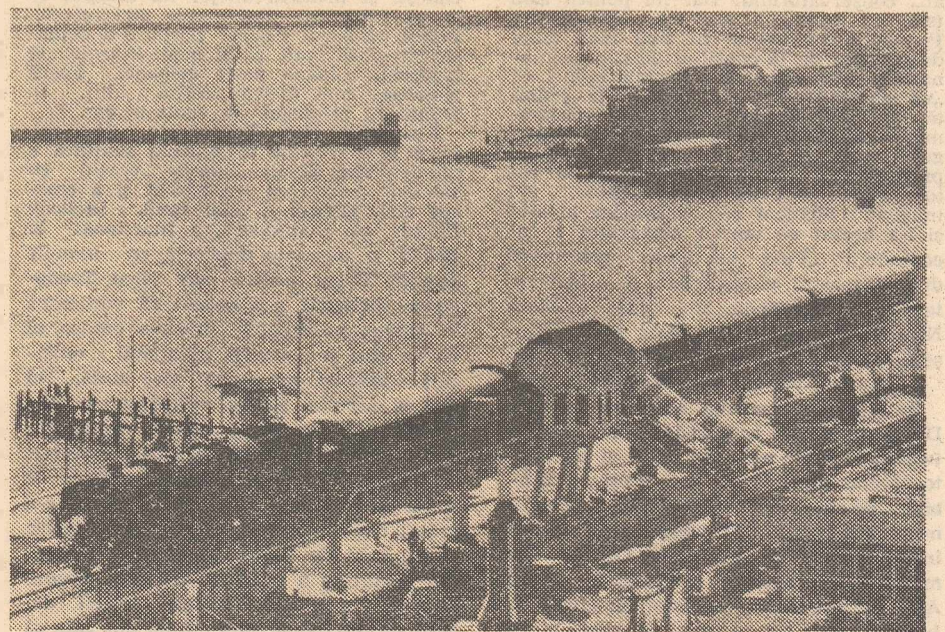
FAPTE ȘI ZILE

În Republica Populară Mozambic a început, la 16 februarie, noul an școlar. Zeci de mii de tineri au umplut clasele și sălile de cursuri ale școlilor de diferite grade din Mozambic. În prezent numărul elevilor a ajuns la 700 000, fiind de șase ori mai mare decît în momentul cuceririi independenței țării. În luna martie, în Norvegia se aniversază 150 de ani de la nașterea cunoscutului dramaturg Henrik Ibsen. Comitetul jubiliar ad-hoc a elaborat un program de manifestări, alcătuit din spectacole cu piesele dramaturgului, emisiuni poștale, medalii. Festivitățile oficiale legate de această aniversare se vor desfășura în orașul natal al lui Ibsen — Skien. ● Guvernul britanic a revenit asupra hotărîrii sale privind introducerea în următorii ani a sistemului metric în rețeaua rutieră a Marii Britanii, datorită îndeosebi cheltuielilor reclamate de această acțiune. S-a hotărît deci menținerea unității de măsură tradiționale engleze — mila — pînă în 1984. ● În R.P. Chineză, în cadrul preocupărilor pentru promovarea și punerea pe baze științifice a metodelor tradiționale, folosite secole de-a rîndul în medicina populară, s-au luat, printre altele, măsuri de stimulare a cultivațiilor și cultivatorilor de ierburi medicinale. Au fost extinse suprafețele destinate acestor culturi, mai cu seamă în regiunile sudice ale țării. Astfel, în provincia Kuantung au fost cultivate, anul trecut, 40 000 de hectare cu diferite plante medicinale, iar în districtul Yunan s-au recoltat 1 000 tone din 137 varietăți de plante. ● Aproximativ 398 milioane de posturi telefonice erau instalate în întreaga lume în ianuarie 1977, cu peste 5 la sută mai multe decît în anul precedent, se arată într-o statistică întocmită de „American Telephone and Telegraph Company“. Pe primul loc se află S.U.A., urmată de Japonia. ● Orașul Dnepropetrovsk a devenit cel de-al 16-lea oraș sovietic cu peste un milion de locuitori. Într-un viitor apropiat se așteaptă ca în rîndurile orașelor cu peste un milion de locuitori să intre Erevan, Donețk și Perm. Moscova, capitala țării, are în prezent 7,5 milioane de locuitori. ● În

urmă cu o săptămînă în localitatea Moisiri din Japonia s-a înregistrat recordul de frig pentru această țară, mercurul termometrelor coborînd pînă la minus 41,2 grade Celsius. ● „Papa“ este titlul foarte simplu al cărții scrise de cel mai tînăr fiu, Gregory, despre tatăl său, Ernest Hemingway, supranumit de prietenii „papa“. Scriitorul Norman Mailer semnează prefața acestei cărți. ● La Frankfurt pe Main a avut loc reuniunea Comitetului pregătitor al manifestației internaționale împotriva reactivizării nazismului, care urmează să aibă loc la Köln, la 22 aprilie. Comitetul a adresat un apel către opinia publică democrată din Europa să participe cît mai amplu la manifestația anunțată. ● Locul ocupat de bicicletă între mijloacele de transport folosite de locuitorii „țării lălelelor“ este ilustrat de statistici care arată că cei peste 14 milioane de olandezi posedă peste 9,5 milioane de biciclete. Numai în anul 1977 au fost vîndute 1,4 milioane de biciclete, cu 200 000 mai mult decît în 1976. În multe familii există cîte două sau chiar trei biciclete. Potrivit unor sondaje de opinie, olandezii au

cumpărat în ultimii ani un număr așa de mare de biciclete, deoarece au considerat că deplasările în diverse scopuri sînt astfel mai ieftine și mai practice, iar utilizarea acestora contribuie la menținerea sănătății. În plus, este vorba de folosirea unui vehicul nepoluant. ● Pele, care, după cum se știe, a renunțat la fotbal, devine detectiv, dar... numai pe peliculă. El va fi producătorul și interpretul principal al filmului intitulat „Pele joacă contra crimei“. Ca și pe stadioane, el va cîștiga, evident. ● Pentru a înlesni difuzarea, conducerea unui ziar din cantonul elvețian Zug a achiziționat un ordinar care reglementează trimiterea către abonați a exemplarelor convenite. După această introducere a progresului tehnic, unul dintre abonați primește însă regulat... 111 exemplare. Factorul poștal este, evident, nemulțumit, ca și cititorul, care a trimis o sesizare cotidianului în cauză. Reclamația a fost luată în considerare, dar și a doua zi, la adresa respectivă, a fost adus un exemplar gratuit, plus celelalte 111!

D. I. ■

Curiozitate sau nu, se pare că în Japonia platformele reprezintă o descoperire de ultimă oră, chiar dacă nu totdeauna sînt și plutitoare. Instalată pe o platformă înaltă de trei metri și lungă de 220 metri, Orient Express, care pînă primăvara trecută a circulat pe distanța Paris-Istanbul, a devenit primul tren-hotel din lume. Hotel Orient Express cuprinde opt vagoane cu cușete pentru două și trei persoane. Numit și Blue Train (Trenul Albastru), Orient Express-ul hotel poate găzdui 208 persoane.

România la reuniuni internaționale

Belgrad: pentru un document final pe măsura aspirațiilor de securitate și cooperare ale popoarelor Europei

Filele calendarului arată că a trecut o bună perioadă de timp — peste o lună — de când la Centrul de conferințe Sava din Belgrad și-a reluat lucrările reuniunea reprezentanților statelor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa. După „momentul Helsinki”, voința politică a popoarelor, a guvernelor nu mai poate face abstracție de faptul că înfăptuirea securității în Europa exprimă o aspirație, dar și o necesitate, un deziderat, dar și un imperativ. Acest complex proces fiind strâns legat de cadrul concret-istoric, politico-social și economic al acestei părți de lume, înțelegerea și recunoașterea întrepătrunderii tuturor factorilor impun tot mai mult crearea unei Europe bazate pe națiuni independente și suverane, pe colaborare pașnică și egală în drepturi între toate statele, fără nici un amestec din afară, respectându-se identitatea, diversitatea și personalitatea fiecărei națiuni. Rememorarea acestor coordonate este de acută actualitate, deoarece ele atrag atenția asupra faptului că procesul edificării securității pe continentul european este nu numai un proces complex, ci și unul de durată, care reclamă continuitate și cheamă la eforturi sporite. Un proces care are nu numai o dimensiune continentală, ci și una planetară, legată de asigurarea securității și păcii în lumea întreagă.

Repunctarea conținutului noțiunii de „securitate” este cu atât mai necesară acum când ne referim la faza actuală a reuniunii de la Belgrad, deoarece se atrage astfel atenția asupra mării responsabilități ce revine statelor europene, popoarelor de pe continentul nostru în abordarea tuturor componentelor, a tuturor direcțiilor la care se referă securitatea: colaborare economică, dar și tehnico-științifică și culturală, probleme de interes umanitar, dar nu abordate în absența unor măsuri concrete de contracarare a anti-umanei curse a înarmărilor. Toate aceste aspecte, definite pe larg în Actul final semnat solemn la Helsinki, exprimă o voință politică limpede, un consens general acceptabil, corespunzând intereselor tuturor statelor semnatare, intereselor destinderii și colaborării internaționale. Ele indică însă, totodată, și principalele direcții de ac-

țiune, îndeamnă la fapte, pentru că simpla așternere pe hirtie a unor cuvinte frumoase nu reprezintă o garanție reală oferită statelor semnatare, nu se constituie într-o contribuție autentică la pacea și concurența între popoare.

Toțmai de aceea, România a afirmat cu numeroase prilejuri faptul că acest prim și important pas trebuie continuat, că voința politică și consensul la care s-a ajuns la Helsinki trebuie să se manifeste în continuare. Că prevederile conținute în documentul semnat în capitala Finlandei de reprezentanții la cel mai înalt nivel ai celor 35 de state participante nu realizează de la sine interesele securității și cooperării pe continent — ele trebuie să devină fapte, acțiuni concrete care să consolideze spiritul acestor înțelegeri. Potrivit acestei viziuni, în succesiunea de etape ce trebuie să urmeze „momentul Belgrad” a fost gândit ca o etapă superioară, menită să adâncească concurența constructivă între state și să impulsioneze transpunerea în viață a prevederilor Actului final.

După cum se știe, obiectivul principal al actualei reuniuni de la Belgrad — definit prin Actul final și prin deciziile întâlnirii pregătitoare de anul trecut — îl constituie elaborarea unui document final cuprinzând măsuri concrete care să favorizeze dezvoltarea cooperării și securitatea în Europa. Bilanțul discuțiilor de până acum în legătură cu elaborarea acestui document este greu de făcut. Știrile transmise din capitala Iugoslaviei vorbesc despre o atmosferă de lucru dominantă, despre dorința majorității de a se activa activitatea de redactare a documentului final. Dar, în pofida acestui climat pozitiv, unele deosebiri de concepție și puncte de vedere divergente — apărute în ultima perioadă — au frânat considerabil finalizarea unui document capabil să dinamizeze efectiv edificarea securității europene și care să fie unanim acceptabil. Desigur, nu este tocmai ușor să se ajungă la o formulă în consens cu interesele generale — documentul final trebuind să fie rezultatul discuțiilor a celor peste 100 de propuneri prezentate de statele participante de-a lungul lucrărilor inaugurate la 4 octombrie 1977 — dar experiența

demonstrează, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională din decembrie 1977 că „în ciuda deosebirilor de orînduire socială, a problemelor litigioase deosebit de complexe existente în Europa, dacă se acționează în spiritul răspunderii față de propria națiune și față de cauza securității și păcii tuturor popoarelor, este posibil să se ajungă la înțelegeri reciproce acceptabile”.

Pornind de la această realitate convingătoare, de la definirea cu claritate a obiectivului dezbaterilor de la Belgrad, delegația română prezintă la întâlnire a exprimat cu fermitate în repetate rânduri, modul în care țara noastră concepe lucrările reuniunii de la Belgrad, locul și importanța acesteia în procesul de aplicare a Actului final, în procesul de întărire a securității și dezvoltare a cooperării pe continent. Acționând în spiritul constructiv care animă toate preocupările și inițiativele României când este vorba de marile probleme ale lumii — consecință firească a spiritului constructiv multilateral manifestat pe plan intern — șeful delegației țării noastre la reuniunea de la Belgrad a subliniat din nou, în cursul săptămînii trecute, că obiectivul principal al reuniunii îl constituie elaborarea unui document politic de substanță, care să cuprindă decizii și măsuri concrete menite să stimuleze în viitor aplicarea Actului final, contribuind astfel la întărirea securității și dezvoltarea cooperării în Europa, la consolidarea cursului destinderii, care este încă fragil. Pentru aceasta însă trebuie să existe din partea tuturor delegațiilor hotărîrea de a lua în considerare toate propunerile și inițiativele concrete prezentate de-a lungul procesului de negociere și, cu participarea directă, nemijlocită a tuturor delegațiilor, la toate fazele de negociere de-a concentra întreaga atenție și eforturile spre problemele majore este posibil să se ajungă la elaborarea unui document echilibrat, de substanță și într-o perioadă de timp rezonabilă.

Vorbind despre reuniunea de la Belgrad despre ce se așteaptă de la această întâlnire, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „ne exprimăm speranța că ea se va încheia cu succes, contribuind la stabilirea unor noi măsuri concrete pentru dezvoltarea colaborării economice, tehnico-științifice și culturale între statele continentului, și îndeosebi a unor măsuri practice de dezangajare militară — fără de care nu se poate vorbi de securitate și pace în Europa și în lume.” Este în interesul popoarelor europene, al statelor de pe continentul nostru, al lumii întregi ca o astfel de speranță să devină realitate. Iar acest lucru este pe deplin posibil.

DOINA IOVĂNEL ■

Paradoxurile supercivilizației

SĂCULEȚUL...

Consiliul de administrație dezbătea, într-o atmosferă destinsă, chiar amuzantă, perspectivele firmei. Se părea că totul era în regulă. Acțiunile creșteau, soldul marilor acționari de oameni, iar investițiile urmau să se canalizeze chiar și într-un domeniu care stîrnește recunoștința opiniei publice: lupta împotriva poluării. În marele salon, clăbucii de fum ai trabucelor se ridicau blajin spre plafonul pe care scria, ca și la intrarea în această clădire impozantă din Pittsburgh, „Rockwell International”.

Cînd tuturor le era lumea mai dragă, s-a întimplat ireparabilul. Ușile s-au deschis brusc și în plină ședință a năvălit un tînăr, care a aruncat pe lungă și strălucitoare masă ovală a consiliului un săculeț pedant ambalat. Mai tirziu, s-a aflat că intrusul se numește Terry Provanca și, mai ales, că săculețul conținea reziduuri radioactive. Distinșii administratori au fost cutreierați, pe drept cuvînt, de cei mai reci fiori posibili. După incident, fiorii au zgîlțit și firma. Gestul lui Provanca, imediat evidențiat de presă, s-a dovedit a fi un protest percutant împotriva neregulilor de la o uzină nucleară din Rocky Flats, patronată de „Rockwell International”, uzină care învada, cu deșeurile sale radioactive, împrejurimile. Săculețul, devenit repede celebru, nu conținea altceva decît un praf încărcat de particule de plutoniu radioactiv de 200 de ori mai puternic decît limita admisă. Același praf se găsea, din abundență, în zona uzinei, care, prin beneficiile oferite, ar putea permite, printre multe altele, și organizarea unui program de dimi-

nuare a poluării. Desigur, în sensul ei cel mai larg...

NICI O ȘANSĂ...

Peter Besinger, unul din membrii delegației americane în Comisia O.N.U. pentru stupefiante, a declarat la Geneva că în urma unor calcule recente beneficiul traficantilor de droguri, care desfac cocaină pe piața nord-americană, depășește un miliard de dolari. Tot la Geneva a fost dat publicității un document în care este scris negru pe alb că în lume se desfac, anual, aproximativ 2 000 de tone de stupefiante: hașiș, heroină, opium, cocaină etc. Primul loc îl dețin Statele Unite cu peste 1 200 000 kilograme de droguri. Cea mai căutată marfă este heroina. Urmează o suită de sorturi, cocaina aflîndu-se la capătul unui inventar suficient de lung. În aceste condiții este ușor de presupus cam la ce scoruri se ridică beneficiile rezultate din plasarea porțiilor individuale de hașiș, spre exemplu. Fiind știut că americanilor nu le place să umble cu bani cash, din motive suficiente de convingătoare, capătă o semnificație aparte faptul că prinderea în Miami a unui traficant avînd 3,5 milioane de dolari asupra sa n-a zăpăcit cituși de puțin poliția locală... Sumele care se rulează sînt atît de fabuloase încît au apărut o puzderie de bănci specializate în operațiuni „blitz”, exclusiv în favoarea traficantilor de droguri. O asemenea bancă, intitulată suav „Carraibe”, are peste 300 de sucursale în Asia de sud, în Orient și America Latină.

În aceste circumstanțe un purtător de cuvînt al Interpolului a putut de-

clara: dacă forțele antidrog ar avea la dispoziție arsenalul financiar al traficantilor, polițiile din întreaga lume occidentală ar muri de plictiseală. Nici o șansă...

VIAȚA PE SCENĂ

Angoasele profunde, spleenul, disperările furibunde ca și apatia cea mai viscoasă, toate stările subtile, toate sentimentele sofisticate care se întrepătrund și se contrazic și-au găsit, în sfîrșit, antidotul. De acum înainte, la Paris, nu vor mai exista milionari și milionare care să moară de plictiseală. O firmă specializată în anihilarea acestei cumplite stări pune la dispoziția turiștilor în derivă un personal ultracalificat. Secretare și secretari vor sta, cu arma la picior, pentru a răspunde, rapid și eficient, la cele mai exigente solicitări. Nu e vorba de o simplă „animație”, de o morală îndoielnică în care și în Franța și în alte țări s-a ajuns la o anumită perfecțiune. E vorba de școlirea cu succes a unor cadre de interlocutori ideali, cu vastă cultură, talent în conversație, tact demonstrat în cele mai cumplite testări, plus o prezență fizică extrem de variată.

Printr-un simplu telefon milionarii și milionarele presați de solitudine vor ajunge să se amuze copios în compania fascinanților remizieri care cîștigă 100 de franci pe oră. Remizierii sînt șomeri care au primit note bune în producție, dar au fost dați afară prin forța crudă a conjuncturii economice. Altfel spus, dînșii ar fi putut face carieră, dar nu s-au împlinit în viață și atunci o vor putea face pe scenă. Pentru ocuparea unui rol de interlocutor în culise se duce o luptă acerbă.

RADU BUDEANU ■

MONDO UMANO ?

Noua dramă a Sahelului

În martie 1976, în capitala Senegalului, Dakar, lua ființă „Clubul Sahelului” care nu aduce nici pe departe cu scopul sau destinația altor cluburi. Obiectivul lui era elaborarea unei strategii care în acest sfert de secol să permită Sahelului să ajungă la auto-suficiența alimentară „indiferent care vor fi inconvenientele climatice”. Este adevărat, clubul a demarat cu bine în domeniul definirii strategiei de urmat însă, între timp, în Sahel bîntuie o secetă apreciată a fi și mai tragică decît cea care între 1969 și 1974 a costat viața a circa 100 000 de oameni.

Care este situația pe țări ? Potrivit revistei „Jeune Afrique”, dacă în unele țări situația nu e la fel de dramatică și e mai restrînsă ca arie de manifestare (regiunile Kayes, Tombouctou și Gao în Mali; zonele Ouagadougou și Ouahigonya în Volta Superioară etc.) nu la fel se întîmplă în Capul Verde, Gambia, Mauritania, Senegal. Astfel, în Gambia precipitațiile inferioare cu 70 la sută mediei au dus la pierderi apreciate la 20 la sută din recolta de sorg și la 90 la sută din recolta de orez. Pentru a permite tîranilor să traverseze aceste dificultăți este nevoie urgentă de 20 000 de tone de cereale. În Insulele Capului Verde, unde o asemenea secetă n-a mai fost înregistrată de acum un secol, a fost decretată starea de urgență la 15 septembrie 1977. Deficitul net de cereale este apreciat la 50 000 tone. În Mauritania, pluviozitatea a fost inferioară celei de acum șase ani iar recolta de cereale, apreciată la 30 000 tone, nu reprezintă decît o treime din cea obținută în ani normali. Cea de sorg a fost ca și inexistentă! În afara angajamentelor de ajutor alimentar la care a recurs deja, guvernul mauritan va avea nevoie de un ajutor suplimentar de 50 000 tone de cereale și de furaje. În Senegal situația dintr-o serie de regiuni, precum „Basse Casamance” este, de asemenea, foarte gravă, în pofida unor ploii tardive. Recolta de cereale, nu va acoperi decît jumătate din necesar, iar cea de arahide (care asigură 50 la sută din devize) pare a fi cu o treime inferioară mediei. În nordul țării animalele sînt și ele amenințate. Pentru a evita catastrofa este urgentă nevoie de 180 000 tone cereale. Cum decurg operațiunile de ajutorare ?

În urma unei reuniuni organizate la Roma, de Programul Alimentar Mondial care a verificat și precizat amploarea necesarului de cereale — despre care unii experți (?) credeau că a fost apreciat în mod exagerat — s-a stabilit că P.A.M. va coordona operațiunile. Știrea se oprește însă aici. Între timp, amănuntele privind această nouă dramă de proporții a Sahelului s-au înmulțit. S-a vorbit de dificultatea parvenirii alimentelor donate, de mijloacele de transport sau de stocare limitate (ale țărilor primitoare; lipsă datorată cui în primul rînd, dacă nu fostelor metropole?). Dar nu s-a spus nimic de lipsa de promptitudine cu care, în unele capitale vest-europene s-a reactionat la aceste deznădăiduite apeluri ale oamenilor din Sahel. Și nu s-a zis iarăși nimic de rapiditatea cu care s-a acționat atunci cînd, în escaladarea unor conflicte, s-au solicitat arme. Și nu s-a pus deloc în relație amploarea dramei din Sahel cu amploarea eforturilor desfășurate aiurea pentru crearea unei noi arme, semînd inclusiv foamea. Acolo bîntuie spectrul foamei iar în altă parte se concep mijloace care ar produce un astfel de spectru. Deosebire sau asemănare ?

PETRE NICOLAE ■

În aşteptare

Aşadar, campioana de toamnă, A.S.A. Tg. Mureş a fost scoasă din competiţia Ko, cum i se spune Cupei României, şi încă de cine? De către o formaţie de Divizia C, Industria Sirmei! Poli Iaşi abia a scăpat cu faţa curată, citeşte datorită regulamentului, în faţa Gaz Metanului din Mediaş! F.C. Brăila elimină pe C.S. Tîrgovişte şi F.C.M. Galaţi pe Jiul! Sigur că de aceea e frumoasă Cupa, tocmai pentru surprizele ei, dar să pierzi, cum a pierdut A.S.A. Tg. Mureş este aproape ruşinos. Nu spun că terenul propriu şi ambiţia celui mai mic, care o face David în faţa lui Goliat, nu contează, dar nici chiar aşa. Un loc în clasament, un nume de echipă se păstrează, oricum şi mă îndoiesc că unsprezecele roş-albastru, campion de toamnă, s-a menajat pentru campionat, cum înşinuează cineva. Aceste rezultate neaşteptate de fapt demonstrează că în fotbalul nostru se poate petrece orice. Cartea de vizită a echipei Industria Sirmei era aceea că nu pierduse din august anul trecut nici un meci, buuuun! ? cum noi, şi că învinsese la scor cu puţin în urmă o echipă şi ea bine cotată anul acesta: U Cluj-Napoca (5-0), foarte bine!, dar cum rămîne cu obrazul echipei tîrgmuşene care mai mult doreşte să ne facă să uităm acel meci dubios cu Corvinul? În sfîrşit, asta e treaba celor care conduc echipa şi a jucătorilor.

În ce ne priveşte, am asistat la un meci ce se anunţa de la început interesant: Steaua-Sportul Studenţesc. Ce ne îndreptăţea să avem iluzia unei partide, nu mare, dar măcar bune? Rezultatele din Algeria obţinute de studenţi (care la urma urmelor n-înseamnă cine ştie ce) şi ambiţia Stelei care venea dintr-un turneu destul de greu suportat (o înfrîngere cu 1-5). Mai doream să-l revedem pe Dumitru şi mai ales pe oiaia aia neagră a fotbalului nostru care se numeşte Zamfir, şi care, aşa cum am bănuţ, ne-a electrizat pur şi simplu, arătîndu-ne ce bine-i face laptele, cu care aud că umblă ca un bebeluş la briu (Doamne ajută!).

Meciul a fost interesant oricum, lume multă, televiziune, ziaristi, antrenori, deci interes mare! Ce ne-au arătat echipele? Sportul a prezentat un unsprezece masiv, (jucători înalţi, tehnici, cam greci), fără extreme şi fără şuturi la poartă, cu o apărare destul de bine aşezată în teren în care a excelat Cazan. Dincolo, la roş-albaştri, am văzut un Dumitru de zile mari, jucînd mai ales pe apărare, de la rînirea lui Sameş chiar ca stoper măturător. Cînd a fost de netrecut. Iată deci că şi muştrărea venită din peanle ziaristilor şi a conducătorilor clubului a folosit, ne-am spus. Din păcate, în afara lui Liţă şi a lui Zamfir nu a strălucit nimeni. N-am înţeles de ce a fost introdus în teren atît de tîrziu Zăhru care se dovedeşte în continuare „ingerul păzitor” al formaţiei din Ghencea şi nu pricepem de ce Iordănescu joacă atît de demodat, cu toate marile lui calităţi? Cît despre Răducanu, el a fost un figurant. De Troi ce să mai vorbim? Acest jucător face deliciul peluzei populare pe post de comic vestit al ecranului, într-atît e de ridicol. Poate că o căutare mai insistentă a unei alte extreme ar scoate formaţia Steaua din mari probleme viitoare.

Cam atît despre meciul de la Bucureşti. Aşteptăm întîlnirile de domiciliu pentru a vedea dacă straşnicele declaraţii ale antrenorilor şi jucătorilor făcute ziarului de specialitate se vor confirma. La pomul lăudat, oricum, nu e bine să te duci cu sacul mare...

EUGEN BARBU

DACIADA:

Çiţi studenţi fac sport? Çit sport fac studenţii?

— Tovarăse Constantin Nicolae, după cum bine se ştie, întreaga noastră studenţească se află în preajma unui eveniment major, Conferinţa a XI-a a U.A.S.C.R. Ca membru al Comitetului Executiv al Consiliului U.A.S.C.R., răspundeţi, după cum mi-a fost dat să înţeleg, de activitatea Comisiei de pregătire pentru apărarea patriei, sport şi turism, calitate în care v-aş ruga să ne vorbiţi despre momentul actual al sportului universitar de iarnă.

— Comisia de care aminteaţi s-a preocupat şi se preocupă în mod constant, între alte însuşiri curente, de traducerea în viaţă a amplului Program de măsuri adoptat de Comitetul Central al Partidului Comunist Român privind perfecţionarea şi dezvoltarea activităţii de educaţie fizică şi sport, în ideea largirii bazei de masă a sportului universitar, precum şi în aceea a dobîndirii unor rezultate tot mai prestigioase în confruntările internaţionale, prin intermediul sportivilor de performanţă. În linii mari, întîmpinăm Conferinţa a XI-a a U.A.S.C.R., moment de deosebită însemnătate în istoria organizaţiei noastre, cu un bilanţ pozitiv şi în acest domeniu, cu destule succese şi, din păcate, cu unele neajunsuri. Cu unele neajunsuri.

— Ce ar cuprinde, în mare, capitolul realizărilor?

— Din punct de vedere al performanţei, în primul rînd, clasarea fruntaşă a reprezentativei noastre studenţeşti la Universiada de la Sofia, la care, ocupînd poziţia a patra, sportul universitar românesc s-a impus în arena internaţională, izbutînd totodată cel mai bun rezultat din istoria participării sale la ceea ce reprezintă, de fapt, campionatul mondial al sportivilor proveniţi din aria învăţămîntului superior. Pe planul sportului de masă, în condiţiile în care baza lui materială s-a extins şi consolidat, numărul studenţilor antrenaţi în competiţii a crescut considerabil. Lăsînd deoparte întrecerile strict universitare, la „Cupa Tineretului”, de exemplu, au luat parte, anul trecut, peste 70.000 de studenţi. Mişcarea, exerciţiile fizice au căpătat o mai mare amploare în cadrul bazelor sportive universitare, în cadrul căminelor studenţeşti, iar consecinţele n-au întîrziat să apară, succesele obţinute de sportivii studenţi în întrecerile de masă ale Daciadei fiind concludente în acest sens.

— Vorbeaţi şi de unele neajunsuri. Care ar fi ele?

— Am să mă opresc numai la cele mai importante. N-am reuşit să cuprîndem încă întreaga masă a studenţilor în practica zilnică a exerciţiilor fizice, menite tocmai să mărească puterea de studiu, capacitatea de muncă a tîneretului nostru universitar. N-am găsit totdeauna cele mai bune căi spre a acţiona cu consecvenţă pentru afirmarea în rîndul studenţilor sportivi a unui climat de exigenţă şi seriozitate, de deplină angajare în studiu şi în perfecţionarea sportivă. Cluburile sportive studenţeşti au arătat lipsuri, simţindu-se nevoia întăririi muncii politico-educative în rîndul sportivilor de performanţă, capitol la care am rămas uneori datori. Va trebui să urmărim mai atent activitatea acestor cluburi, în ideea îmbunătăţirii ei, a ridicării nivelului de pregătire a sportivilor studenţi de performanţă în aşa fel încît în perspectiva Jocurilor Olimpice din 1980, sportul românesc să poată ocupa locuri de frunte în ierarhia mondială.

— Deşi interesantă, discuţia noastră riscă să devină, după părerea reporteriului, prea generală. De aceea, avînd în vedere că ne aflăm în sezonul alb, v-aş propune să zăboviţi asupra unui aspect concret. Ce se întîmplă, tovarăse Nicolae, cu schiul studenţesc? Cine-l practică, unde-l practică, cum îl practică? Ce a întreprins U.A.S.C.R. în această direcţie?

— Poate că rezultatele internaţionale ale schiului universitar nu mai sînt la fel de bune ca în urmă cu nişte ani, deşi, sincer vorbind, ele n-au strălucit niciodată, dar baza de masă a sectorului respectiv s-a extins considerabil. În acest scop, U.A.S.C.R. a depus şi depune în continuare strădanii deosebite. Astfel, în perioada aşa-zisei vacanţe mari de iarnă, între 23 decembrie şi 4 ianuarie, au fost organizate pentru învăţarea şi

Natalia Mărăşescu: nou record mondial!

Invitată la campionatele de atletism pe teren acoperit ale Ungariei, semifondista romîncă Natalia Mărăşescu a cîştigat proba de 1500 de metri, stabilînd totodată, cu timpul de 4:05, un nou record al lumii! Pregătită de sotul ei, fostul antrenor federal Nicolae Mărăşescu, noua recordmană mondială — surprinsă alături în plin efort de fotoreporterul Aurel Neagu — revine spectacolului în prim-planul semifondului mondial, înscriindu-se ca o autentică speranţă a atletismului nostru în perspectiva Jocurilor Olimpice.

perfectiunea schiului 22 de tabere alpine, la care au participat peste 2.000 de studenţi din toate centrele universitare. Ele şi-au desfăşurat activitatea în toate zonele ţării, în Banat, la Muntele Mic şi Semic, în Maramureş, la Borşa şi Izvoarele, în Făgăraş, la Bilea lac şi Negoiul, în Bucegi, la Babele, Piatra Arsă şi Padina, în Dimboviţa, la Zănoaga

şi Scropoasa şi așa mai departe. Imediat după încheierea sesiunii de examene, între 9 şi 15 februarie, pe timpul vacanţei mici, aproximativ 1.500 de studenţi au beneficiat de trimiteri gratuite în tabere din regiunile muntoase unde s-au odihnit şi unde, fireşte, nu puţini au schiat. În plus, la fiecare sfîrşit de săptămînă, peste 3.000 de studenţi au participat la excursii organizate de o zi şi jumătate la munte, prilejuri cu care unii au deprins abecedarul schiului, iar alţii şi-au perfecţionat cunoştinţele. Numai că nu totdeauna se cade să spun, cei care au ajuns la munte, simbăta după-amiază sau în tabere de mai lungă durată, s-au deplasat cu echipament corespunzător. Asta datorită faptului că, exceptînd cele 5 secţii studenţeşti de schi la nivel republican, I.E.E.S. Bucureşti, Universitatea Cluj-Najoca şi C.S.U. din Oradea, Braşov şi Bala Mare, multe din cadrele de specialitate ale institutelor de învăţămînt superior nu dispun de dotarea materială necesară. Am să dau un exemplu. Din cei 20 de studenţi de la A.S.E. Bucureşti sosiţi la Bilea lac numai 7 s-au prezentat în tabără cu schiuri! Am convingerea că atît cadrele în discuţie, poate mai puţin cea de la Institutul politehnic bucu-reştean, cît şi consiliile U.A.S.C.R., şi, bineînţeles, studenţii însişi ar trebui să acţioneze mai hotărît în această direcţie.

— Aminteaţi de 5 secţii republicane. Care e randamentul lor?

— Încă necorespunzător. Ele numără numai 22 de sportivi cu categorii superioare de clasificare, cifră care nu poate mulţumi, în ciuda unor mai vechi sau mai noi succese în campionatele interne. Schiori studenţi ca Nela Simion, Mino-dora Munteanu sau Iuliana Demeter, cu toţii de la C.S.U. Oradea, unde e evident că se munceşte cu pasiune şi seriozitate, au dobîndit mai multe titluri de campioni naţionali, dar participarea lor la Universiada de iarnă din Cehoslovacia, în prima jumătate a lunii februarie, s-a soldat cu rezultate modeste. Activitatea schiului studenţesc de performanţă se cere întărită, prin efortul conjugat al tuturor factorilor răspunzători, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, O.N.E.F.S. şi, desigur, U.A.S.C.R., avîndu-se în vedere, cred, posibilitatea desfiinţării secţiilor cu randament scăzut şi concentrarea atenţiei, a sprijinului tehnic şi material, către cele în care există şanse reale de afirmare.

— Vorbeaţi despre succesele sportului studenţesc alb în diversele competiţii ale Daciadei. În ce au constatat aceste succese?

— Toate competiţiile proprii s-au desfăşurat sub semnul generos al Daciadei. În martie, de pildă, la Parîng, se vor ţine campionatele universitare de schi, la care au obligaţia să trimită participanţi toate cele 19 centre universitare. Ele s-au aminat spre jumătatea lunii martie, întrucît la data fixată iniţial se găseau acolo studenţii anului II I.E.F.S. şi cei de la Institutul de învăţămînt superior din Oradea pentru cursurile de specializare, programate mai tîrziu din cauza lipsei zăpezii. La fazele intermediare ale Daciadei, studenţii au participat în număr mare, obţinînd în întrecerea de masă o sumedenie de locuri fruntaşe şi, implicit, dreptul de a concura la etapa finală.

OVIDIU IOANIŢOIAIA

Mărturii din Cupa României

BUCUREŞTI: Steaua — Sportul Studenţesc 2-0 (0-0). După primele treizeci de minute de joc avem impresia că asistăm la unul dintre meciurile de la sfîrşitul turului. Steaua a înghesuit jocul pe mijlocul terenului. Marcel Răducanu şi Iordănescu driblînd la nesfîrşit pe metrul patrat în faţa careului advers (unde au să facut groapă), iar Sportul, deşi a jucat ceva mai acrisit şi şi-a organizat mai bine jocul pe întregul teren, a ratat copilarieşte în cîteva rînduri prin Stroe (două dintre ocazii au fost cîte roata carului). Sub nivelul categoriei în care joacă: Troi, care n-a ştiut nici o clipă ce vrea, şi Iorgulescu. În ultimile 15 minute ale primei reprize s-a jucat însă mai mult fotbal de calitate, cu deplasări în viteză şi pătrunderi spectaculoase, iniţiate mai ales de către echipa militară, fapt care a mai dezmoşit tribunele. ● Repriza secundă începe cam la fel, totuşi se aplegă mai mult, spectrul pruluişilor nesuflînd Stelei. Cu Dumitru „libero” (Sameş a ieşit, fiind accidentat) şi cu un Zăhru mai incisiv, mai direct, Steaua domină şi forţează deschiderea scorului, care avea să se producă în ultimul sfert de oră al meciului, datorită a două pase bune date de Zamfir lui Zăhru şi Răducanu. ● O primă concluzie: după perioada de pregătire, ambele echipe au cîştigat binîşor în ceea ce priveşte condiţia fizică (Dumitru, care altădată stîngea motoarele în minutul 60, a alertat exemplar întregul meci). În schimb, calitatea fotbalului prestat este cam aceeaşi cu care am fost obişnuţi în sezonul trecut. Pînă una, alta însă, Steaua a făcut încă un pas spre ceea ce şi-a propus: cîştigarea cupei. ● Cu semele începutului de sezon arbitrajul bucu-reşteanului Constantin Bărbulescu ni s-a părut mediocru. (Răzvan Bărbulescu)

Progresul Vulcan — S.C. Bacău 2-4 (1-1, 2-2). Meci destul de bun pe stadionul Progresul, ţinînd seama de începutul de sezon şi de terenul greu. Jocul a fost rapid,

angajamentul ambelor echipe aproape maxim — existînd destule momente în care băcăuanii s-au aflat în inferioritate în faţa avîntului debordant al unei echipe din eșalonul inferior care a luptat mult pentru o victorie de prestigiu. ● N-a lipsit mult, la urma urmelor, ca surpriza să se înregistreze şi pe stadionul din str. Dr. Stalcovici, ambiţioasa echipă numită pînă nu demult a „bancarilor” (fuzionarea Progresului cu asociaţia sportivă a marii întreprinderi bucu-restene Vulcan este ca şi hotărîtă) fiind la un pas de victorie, egalată cu numai 6 minute înainte de sfîrşitul meciului, prin golul, foarte frumos, al lui Chitaru. ● Ce se întîmplase pînă în acel moment? Într-o primă repriză în general echilibrată, Progresul a deschis scorul prin Tevi, iar oaspeţii au egalat prin Botez — ambele goluri fiind consecinţe ale unor grave greşeli de apărare. Bucureştenii au jucat însă mult mai bine circa două treimi din repriza secundă, cînd au presat minute în şir la poarta lui Ursache. La S.C. Bacău (mai ales după ieşirea din joc a lui Şoşu) nu mai mergeau pasele, astfel încît golul lui Georgescu, care a reuşit în avantaj echipa bucu-resteană, a apărut logic pe fondul dominaţiei şi al unor ocazii ratate de Tevi (de două ori), Hiescu şi Apostol. Spre final, oaspeţii au aruncat ultimele resurse în atac, reuşind egalarea atunci cînd puţin dintre cei circa 4.000 de spectatori o mai vedeau posibilă. ● În prelungiri jocul a fost, din ce în ce mai evident, la discreţia băcăuanilor — mai tehnici şi cu o mai bună condiţie fizică — care s-au detaşat clar prin punctele marcate de Chitaru (al doilea gol al său) şi Vamanu, obţinînd o victorie meritată. ● A arbitrat în general bine piteşteanul I. Chilibar. (Dumitru Graur)

FOCŞANI: Unirea — F.C. Argeş 0-1 (0-0). În ciuda frigului pătrunzător, meciul a trezit un deosebit interes din partea localnicilor, care au ocupat deopotrivă locurile stadionului şi... plopii din vecinătate! Fotbalul

pe care l-au urmărit a avut darul să-i mulţumească, prin calitatea şi angajamentul lui fizic, ambele echipe aruncînd în joc toate resursele. ● Prima repriză, disputată mai ales la mijlocul terenului, a scos în evidenţă ambiţiile garniturii focşene, evoluînd în prezent în divizia C, precum şi forma bună a lui Dobrin, care se va dovedi cel mai inspirat fotbalist al meciului. Unirea a ratat, prin Sima, două mari ocazii de gol, un oarecare trac spunîndu-şi cuvîntul, argument care nu mai intră în discuţie după pauză, cînd piteşteanul Bărbulescu, singur cu portarul, a înscris o minime pe care scria gol! ● Pe măsura trecerii timpului, experienţa competiţională superioară a oaspeţilor şi-a spus cuvîntul, dar se cade să precizăm că victoria lor, realizată prin golul lui Dobrin, s-a conturat greu, în faţa unei garnituri care şi-a vindut scump pielea, jucînd adesea de la egal la egal cu divi-

Dobrin, cel mai bun jucător de pe teren în meciul de la Focşani.

zionara A. Două cuvînte despre gol: după un „stalom” derutant, care a ocultat în drum trel adversari, Dobrin a şutat cu efect din afara careului, învingîndu-l pe portarul Gheorghiu. ● După meci, suporteri Unirii i-au aşteptat pe jucătorii piteştieni, făcîndu-le, mai ales lui Dobrin, o caldă manifestare de simpatie. Birlădeanu Nicolae Rainca a arbitrat exact o partidă sportivă, care nu l-a ridicat nici un fel de probleme speciale. (Emanuel Tănjală)

Jurnal de bord (2)

12. dec., orele 20.30 : acostăm la dana de combustibil din portul Las Palmas, din insulele Gran Canaria. Timpul nefavorabil din această parte este cu mult deosebit față de clima curentă. Vânt puternic, valuri de ploii torrențiale sînt fenomene mai puțin obișnuite. Asta a dus ca începutul bunker-asului să se facă mult după miezul nopții. Localnicii sînt bucurși de „apa cerului” care le mai dă puțină speranță pentru plantațiile particulare. Aici nu există sobe de încălzit și nici paltane ca pe la noi. Ambarcăm 105 vagoane de combustibil greu și în ziua de 13 dec., orele 14 sîntem gata de mars. Echipajul a avut doar cîte 2 ore pentru a face micile cumpărături și a pune scrisori pentru cei dragi.

Ne îndreptăm cu toată viteza către destinație — statul liberian — portul Buchanan — însoțiți de o ploaie, în rafale. Trecurăm prin zona cea mai bogată în pescuit din vestul continentului african, între paralelele 25°N și 18°N. Pentru a putea înțelege mai lesne ce înseamnă o „legănare” a hulei, am să compar cu o cabină montată pe un pendul la o înălțime de 20 m și care se pendulează între 10—12 grade. În acest balans trebuie să trăiești zile și nopți, pe o perioadă mai îndelungată. Uneori hula în Atlantic ține și 2 luni continue.

Între paralelele 20°N și 10°N am urmărit o cădere considerabilă de metecoriți, circa 10—15 pe oră.

Cu cît ne apropiem de destinație, căldura și lipsa de briză ne fac munca mai grea. Înregistrăm peste 33°. O zăpușeală sufocantă. Dăm drumul la aerul condiționat, dar cei din echipaj lucrează la punte mai mult goi. Bazinele de înnot al navei este foarte solicitat. Cei mai greu încercați sînt mecanicii de sub punte. Astfel of. 2 mecanic Anica Vasile și cu ajutoarele sale au de executat decarbonizarea motoarelor auxiliare la o temperatură de peste 45°C și asta la peste 14 ore pe zi. Se consumă circa 5 sticle de apă minerală pe cart de mecanic.

17 dec. : primă radiogramă din țară cu emisiunea pentru marinari, programată în fiecare duminică pe US. Sîntem în dreptul statului Sierra Leone, paralela 08°N, și un banc de cașaloți ne „atacă” din babord, dar n-au viteza noastră.

18 dec. : ascultăm emisiunea adresată nouă, marinariilor. Este plină de căldură, mai ales cînd ne vorbesc personal cei de acasă. Avem un motorist care a fost felicitat cu ocazia împlinirii vârstei de 26 ani. Se fac urările tovarășești celui aniversat.

În cartul 04 din 18 dec. o ploaie torrențială cu fulgere înalte ne îngreunează vizibilitatea, totuși parcă ne mai răcorește. La ora 17 ancorăm în rada portului Buchanan și așteptăm rîndul la încărcare. Portul este foarte mic și deschis la ocean. Are o singură dană pentru minereu, o dană pentru combustibil și două dane pentru cargouri, care încărcă de aici lemn de esență tare și multe fructe. Seara avem musafiri. Pe lângă navă apar pescari individuali pe niste pirogi și pescuiesc la lumina navei.

19 dec., orele 14 : intrăm la operațiunea de încărcare. Portul dispune de o bandă rulantă cu capacitatea de 6 000 tone pe oră. Pînă la ora 21 am încărcat la capacitatea navei de a putea efectua debastarea tankurilor de apă. Căldura este sufocantă.

20 dec., orele 12 : sîntem gata încărcării și formele de plecare în ordine. Nu putem lua la capacitatea noastră maximă din cauza adîncimii portului. Totuși avem peste 12 m pescaj. Ne luăm rămas bun de la autoritățile locale care ne roagă să ne întoarcem cît mai curînd. Ne cunoșc bine țara prin vizita președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, făcută în Liberia și au numai cuvînte de laudă la adresa acestuia.

Luăm drum compas către țară. Echipajul lucrează de zor la vopsirea punților navei, folosind timpul călduros din zonă.

În toată această perioadă de la plecarea din țară și pînă în Liberia (paralela 05°N) am recepționat bine emisiunile postului de radio București II după ora 22, ora țării. Regret că nu am putut asculta mai multe știri și muzică românească, ci mai mult muzică clasică.

21—24 dec. : navigăm printr-o zonă foarte periculoasă din cauza corallilor. Facem numai navigație astronomică și cît mai departe de coastă. Avem știrea că o

navă s-a abătut prea mult de coastă și a avut neplăceri.

De la paralela 18°N statul Senegal „sirenele Sahareie” au răsculat nisipurile și vizibilitatea este foarte scăzută. Tot orizontul este acoperit de un nor de nisip, greu de suportat. Navigăm numai cu radiolocatorul și asta la peste 600 mile de drum.

25 dec. : ne reîntîlnim cu pescadorii noștri care ne dau peste proaspăt și ne urează la mulți ani. Noi le urăm „bancuri tot mai mari de peste” și promisiunea de a transmite știri în țară la familie. O navă lansează apelul că a pierdut un om. Se răspunde cu promptitudine de către toate navele.

Primim radiograma din țară pentru a ne abate din drum și a trece din nou pe lângă Las Palmas, în rada sa luăm la bord 2 marinari care au fost internați în spital.

28—30 dec. : Mediterana este foarte montată, dar avem vîntul din pupa. Pe navă se fac diferite exerciții de siguranță. Timpul nu mai este potrivit pentru lucru în covertă.

31 dec., orele 23 — ora țării : ajungem la Pasero, cap al insulei Sicilia, și va trebui să întîmpinăm un alt ciclon în Marea Ionică. Neptun s-a invitat nepoftit la masa de revelion. Pe navă totul e pregătit festiv ca la un restaurant de clasă. Căutăm un drum mai aproape de coastă pentru a diminua efectele cicloului și a „petrece” cît mai plăcut Anul nou. Ascultăm cu atenție mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu și urarea de mulți ani. Cîntim un pahar cu vin românesc în sănătatea celor de acasă și de pe mări.

Prima zi a noului an : intrăm în plin ciclon. Vîntul a răscolit marea și valurile depășesc 12 m. În prova, valurile se sparg și spuma se înalță la peste 30 m. Apa mării pe puntea principală lasă impresia că sîntem un submarin ieșit din imersiune. Primim ciocane de apă puternice, deși am redus viteza. Nimeni nu mai poate trece către prova. Luăm drum de ceba spre NE și ne batem peste 14 ore cu valurile.

2 ian. '78 : intrăm prin Matapan, poarta către „Biscaia lui Ulise”, cum o numesc marinarii. A început ploaia și vîntul este în rafale, după fiecare insulă. Recepționăm 2 SOS-uri. Iahtul Synfony la 22 GMT pe coord. 36 00N și 24,20 E, avînd la bord 8 persoane, cere ajutor, este în voia valurilor care îl împing către insula Creta.

Al doilea SOS este dat din Marea Egee de nord, dar nava nu a mai răspuns la apelurile celorlalte nave din apropiere.

În dimineața zilei de 3 ian. navele care au sărit în ajutorul iahtului au informat stația de coastă Atena că au căutat toată zona dar n-au găsit nimic. Urmează cercetarea, iar noi ne întîlnim cu un remorcher avînd la remorcă o navă de transport, care a cerut al doilea ajutor.

Timpul s-a îmbunătățit și mărîm viteza navei spre Dardanele. Seara intrăm în Dardanele și trăim cu impresia că navigăm pe apele bătrînului Danubiu. Pînă noaptea țirzii tot am contemplat privelele strîmtorii.

4 ian., orele 7.30 : primim pilot la bord și trecem din nou prin Bosfor. Sute și sute de bărci, de toate mărimile, ne stau în drum, pescuind pentru ziua de miine. Pilotul mai lansează cîte un „compliment” celor ce fac greutăți navei. La ieșirea din Bosfor, o ceată deasă ne face primirea în Marea Neagră. Cu noi mai vin și alte nave românești către țară. Sîntem ca și la noi acasă. În aceeași seară la orele 23 ancorăm în rada portului Constanta, terminînd călătoria nr. 10.

20 febr. '78 : nava Bocșa împlinește 2 ani de la prima sa călătorie în care a parcurs 185 070 km în 10 voiaje, distanță egală cu de 4,6 ori lungimea ecuatorului, și a transportat 504 413 tone minereu, egal cu 5 000 garnituri de 100 vagoane, a atins India, Australia, Brazilia, Togo și Liberia. Coincidența face ca odată cu aniversarea navei, să aniverseze și comandantul navei, Fraitag Ștefan, ziua de naștere.

JEAN IONESCU
ofiter maritim

Între „global-valoric” și „cantitativ-valoric” — o fraudă de peste un milion de lei

Cazul pe care îl vom relata în cele ce urmează constituie — apreciem noi — nu numai un exemplu edificator de nesocotire gravă a îndatoririlor de serviciu din partea unor factori de răspundere, ci și un semnal de alarmă pentru alte cadre cu funcții de conducere care subapreciază rolul controlului — sistematic și competent — asupra consecințelor deosebite, uneori ireparabile, ce se pot ivi în asemenea situații.

Faptele la care ne referim s-au petrecut la magazinul de mobilă nr. 7 din Piața Neamț în perioada anilor 1973—1976. Cercetările — efectuate de Miliția județului Neamț — au durat un an de zile, datorită complexității și gravității problemelor care au necesitat să fie clarificate.

Astfel, în urma unor sesizări primite de la cetățeni (aici deschidem o primă paranteză pentru a sublinia necesitatea ca și cumpărătorii anumitor bunuri să dovedească mai multă atenție față de calitatea și prețurile obiectelor pe care le plătesc) referitoare la faptul că gestionarii magazinului de mobilă sus-amintit — Emil Floroia și Ancel Grimberg — ar comite o serie de ilegalități, pe seama cărora realizează venituri personale substaniale, organele de miliție au întreprins măsurile ce se impuneau.

Încă de la prinderea în flagrant în timp ce vinduseră mobilă cu prețuri mărite în mod ilegal și după primele verificări efectuate a rezultat că cei doi gestionari, profitînd de aprobarea de a vinde garnituri de mobilă direct din depozit și de faptul că nu-i controla nimeni asupra corectitudinii pe care o manifestă în relațiile cu clienții, concepseră și practicau un sistem complex de ilegalități prin care îi înșelau pe cumpărători, însușindu-și mari sume de bani.

De exemplu, erau majorate prețurile prin falsificarea etichetelor aplicate de furnizor, erau eliberate garnituri inferioare celor achitate de cumpărători, vindeau garnituri din care sustrăgeau anumite piese sau formau garnituri din piese individuale și fixau ei prețuri superioare celor reale etc.

Aceste manevre frauduloase nu ar fi fost posibile sau ar fi fost descoperite de la început dacă pe de o parte, conducerea întreprinderii — director Aristotel Năfornită — i-ar fi obligat pe gestionarii amintiți să țină evidența contabilă a bunurilor din depozit în sistemul cantitativ-valoric și nu global-valoric, așa cum era practica la unitatea respectivă; dacă s-ar fi efectuat controalele, inventariile, reînventariile, controlul ierarhic operativ-curent etc., conform ordinului M.C.I. nr. 35/1973, iar pe de altă parte, așa cum

subliniam mai sus, dacă cetățenii care cumpărau mobilă ar fi avut curiozitatea să verifice exactitatea prețurilor pretinse de gestionari.

Spre deosebire de tinerea evidenței gestiunii „global-valoric”, evidența „cantitativ-valoric” implică întocmirea de fișe de magazie pe cantități, iar contabilitatea se realizează pe cantități și prețuri unitare, ceea ce ar fi împiedicat pe gestionarii incorecți să descompleteze garniturile, să creeze garnituri din piese individuale și să comită alte nereguli.

În activitatea lor infracțională, cei doi gestionari au fost favorizați și de faptul că depozitul era la o distanță de 2 km de magazinul de prezentare și desfacere, unde se afla casieria și unde cumpărătorii plăteau mobilă și primeau factura. Astfel, cînd aceștia mergeau la depozit, li se spunea că „nu mai există garnituri din cele achitate”, arătîndu-li-se „altele”, cu prețuri ceva mai mari (cu cîteva sute de lei). Cumpărătorii erau puși în situația dificilă, fie de a merge din nou la casierie să achite diferența, fie de a aștepta să sosească garnituri din cele plătite.

În realitate, garniturile erau aceleași, dar aveau prețurile falsificate. În astfel de împrejurări, gestionarii incorecți, erijîndu-se în „oameni înțeleghători” propuneau cumpărătorilor să le dea lor „diferența” de preț pe care spuneau că o vor depune ei la casierie, chipurile pentru a-i scuti de un drum în plus și timp irosit, diferență pe care, de fapt și-o însușeau.

Ca să stabilească cu exactitate plusurile create prin acest sistem de înșelare a cumpărătorilor organele de miliție cu alte organe de specialitate (merceologi) au trebuit să realizeze un mare volum de verificări, audieri, confruntări, expertize etc., pentru că timp de aproape 4 ani din depozit fuseseră vindute mii de garnituri de mobilă.

La capătul acestei activități destul de anevoioase a rezultat însă, ceea ce era de așteptat, anume că gestionarii respectivi creaseră un plus, prin diferențele de prețuri primite de la cumpărători, de 1 012 657 lei, din care reușiseră să-și însușească 870 909 lei.

Dealtfel, după prinderea lor în flagrant, cu ocazia perchezițiilor domiciliare efectuate la cei doi gestionari s-au găsit 630 270 lei numerar și 63 085 lei obligațiuni și librete C.E.C. a căror proveniență nu a putut fi justificată legal.

În fața probelor administrate, cei în cauză au recunoscut faptele săvîrșite, instanța de judecată urmînd să-și spună cuvîntul.

Lăcomia și îndrăzneala unor astfel de indivizi fără scrupule, sumele fabuloase realizate fie prin înșelarea cumpărătorilor, fie prin păgubirea avutului obștesc, demonstrează fără echivoc necesitatea respectării stricte a obligațiilor de control ce revin factorilor de răspundere, de cunoaștere profundă, permanentă a celor care gestionează bunuri și valori, precum și o vigilență sporită din partea cumpărătorilor — condiții esențiale pentru prevenirea și combaterea fermă a unor astfel de practici ilegale.

MIHAI GROZAVU

Programe RTV sub semnul calității

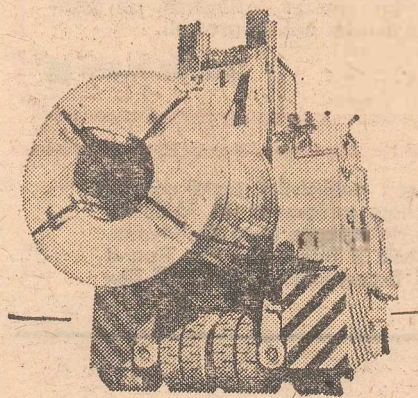
Gustată de toate categoriile de spectatori TV, emisiunea Album duminical oferă „de toate pentru toți”: muzică ușoară, glume, sport, desene animate, circ, muzică tină, curiozități, surprize. Bineînțeles, dat fiind caracterul ei eterogen, de o mare importanță se dovedește a fi profesionalismul realizatorilor, gustul lor, intuiția, știința asamblării unor numere atît de disparate ca gen și stil. Sînt calități pe care, de cîta timp încoace, realizatorii Albumului duminical, fie că se cheamă Ioana Bogdan, Ovidiu Dumitru, Dumitru Moroșanu sau altfel, le dovedesc cu prisosință. Telespectatori de toate vîrstele își petrec ultima zi a săptămîinii această urmărind peripeziile ciocănitorei buclușe Woody, minunata poveste a filmului muzical spusă cu har de Constantin Popescu, selecțiuni din programul renumitului concurs San Remo '78, Șah-mat... în 15 minute sau pe Gil Dobrică, copilul teribil al rock-ului românesc cîntînd și dansînd cu o mai rar văzută dezinvoltură. Este exact ce-am putut vedea duminică pe micul ecran — un Album duminical alcătuit de Ovidiu Dumitru, o emisiune de peste 3 ore și jumătate, care a întrunit toate sufragiile noastre.

Ca și emisiunea-concurs de muzică populară „Floarea din grădină”, care împlinește, în curînd, opt ani de cînd Elena Munteanu, prima concurentă, a cîntat emoționată în fața camerelor de luat vederi „Pe drumul de la Cepari”. De atunci încoace, mulți câștigători ai trofeului au devenit nume cunoscute ale rampei cîntecului nostru popular: Ionela Prodan, Maria Apostol, Angelica Stoican, Maria Dragomiroiu, Veta Piriș, Nicolae Rotaru ș.a. Duminică, sub semnătura acelorași neobosiți realizatori, Simona Patraulea (redactor) și Sorin Grigorescu (regia), care semnează emisiunea încă de la debut,

alături de surata ei mai mare „Steaua fără nume”, „Floarea din grădină” s-a dovedit același concurs TV de calitate, urmărit cu viu interes, promovînd adesea folclorul autentic și interpretările valoroase, contribuind la sporirea interesului pentru valorificarea cîntecului nostru popular. Concurențele Zorica Gavrilă (Bihor) — etapa I, Maria Popa (Vaslui) și Emilia Bubulac (tot Vaslui) — etapa a II-a, și în special Valeria Peter Predescu (Bistrița-Năsăud) (de acum laureată) au demonstrat frumoase calități vocale, interpretative și de opțiune repertorială. Recentă cîștigătoare a trofeului, care este și o neobosită culegătoare și creatoare de folclor, s-a impus atenției noastre ca o veritabilă artistă, într-un micro-recital cuprinzînd, printre altele, pe lângă un splendid cîntec de secerîș, „De unde cununa vine”, un altul de ritual de nuntă „Hai, mireaso, sui în car” și un cîntec nou „Țara mea e ca o floare”, pe versurile poetei populare Emilia Ercoșan.

Tot pe unde, de astă dată la radio, am recepțat o emisiune muzicală care se bucură de audiență în rîndul tinerilor, prin preocuparea constantă cu care ea difuzează muzică tină și muzică ușoară de calitate: „Meloritm '78”, difuzată mai întîi joia seara, la orele 11. Realizatorii ne-au propus în ultima ediție un sumar interesant care a cuprins un micro-recital „Cristal” cu ocazia împlinirii a zece ani de activitate a formației gălățene, apoi în debut radio, pe același talentat Gil Dobrică, vernisajul radio al ultimului LP al F.F.N.-ului, cîțiva interpreți străini de prestigiu etc. Muzică de calitate, bun-gust al aleeșării pieselor și interpretărilor, o prezentare alertă și la obiect.

N. SPIREA

— Firește că execută lucrări complexe, nu vezi cît e de complicată!

SORIN POSTOLACHE

„Eu, Nikolaus Berwanger,

nepot de germani

colonizați, analfabeți

și slugi, abia acum

am cunoscut fericirea”

Nikolaus Berwanger s-a născut la 5 iulie 1935 la Timișoara. A absolvit Facultatea de filologie, secția limbă și literatură germană, de la Universitatea din Timișoara. Din 1952 — ziarist; este redactorul șef al cotidianului „Neue Banater Zeitung”. Președinte al Consiliului oamenilor muncii de naționalitate germană din județul Timiș și membru al Biroului Consiliului oamenilor muncii de naționalitate germană din Republica Socialistă România, vicepreședinte al Consiliului ziariștilor, membru al Consiliului Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România. Cărți publicate în limba germană: „De-ale șvabilor”, proză (Kriterion, 1971), „Scrisori satirice”, proză (Facla, 1974), „Fața mea în cui nu mi-o atâr”, versuri (Kriterion, 1976), „Monografia Teatrului german de stat din Timișoara” (Kriterion, 1973), „Viața și opera scriitorului bănățean Adam Müller-Guttenbrunn” (Kriterion, 1977). Reportaje, proză scurtă și poezii i-au apărut în volume colective editate la Facla, Ion Creangă, Kriterion, Neuer Weg, în publicații din țară, din Austria, Canada, R.F.G., Ungaria, U.R.S.S. Laureat al primei ediții a Festivalului național „Cântarea României” pentru poezie. Premiul „Inelul de aur” al Societății internaționale „Nikolaus Lenau”, Austria, pentru monografia Adam Müller-Guttenbrunn.

— Cu un asemenea „curriculum vitae”, mărturisesc că este destul de dificil un interviu cu Nikolaus Berwanger. Deși la vârsta dv. timpul evocărilor este încă departe, am citit în „Flacăra” câteva interesante pagini de jurnal. Evocați-ne, din nou, sumar, anii dinții.

— Într-adevăr, nu mă grăbesc să-mi scriu memoriile. Nici n-am timp. Dar, din vreme în vreme, „completez” (scrie-l în ghilimele!) un caiet, poate un jurnal. Întimplător, eroul meu s-a născut, ca și mine, în 1935, în Freidorf-ul timișorean, iar multe întâmplări mi se potriveșcă ca o... mânășă. Important este adevărul că Jurnalul vrea să reflecte viața unui tânăr german înaintea, în timpul și după evenimentul epocal — insurecția de la 23 August 1944; viața unui tânăr, a familiei sale, părinți și frați, care, în toată acea tulburătoare perioadă care a fost războiul, au avut o categorică poziție antifascistă. Reține, te rog, amănuntul că eroul meu își începe drumul în viață în curtea unei fabrici de zahăr, acolo unde erau locuințele muncitorilor, între care a familiei mele. Curtea aceea are semnificația spațiului istoric și chiar geografic al Banatului; se vorbesc acolo patru limbi, deci cele patru limbi curente în acest teritoriu românesc: româna, sârba, germana și maghiara, ca să le înșirăm în ordinea în care naționalitățile respective s-au așezat pe această vatră a istoriei.

— Văd că totuși Jurnalul se înfri-ripă...

— Sigur, l-am gândit având ca reper propria mea experiență de viață, în contextul evenimentelor istorice. Jurnalul va evoca multe aspecte ale acestor ani, făcând trimiteri și la anumite greșeli care s-au înregistrat imediat după război, apoi prin anii '50. Tot așa vor fi reflectați cu obiectivitate ultimii zece ani, care — prin politica înțeleaptă, realistă, profund marxist-leninistă, promovată de secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu — au asigurat posibilități nelimitate de manifestare, de afirmare pentru un cetățean român de naționalitate germană, ca fiu cu drepturi egale al patriei noastre comune, cum simtem toți, indiferent de naționalitate. Iată cazul familiei mele: bunicii mei au fost analfabeți, apoi slugi, apoi muncitori la fabrică. În 1920, bunicul a fost participant la greva generală din Timișoara, iar tata a fost un membru activ al Sindicatelor unitare din același oraș. Cuvântul socialism se auzea frecvent în casa noastră, în curtea acelei fabrici. Îmi amintesc că, deși aveam doar cinci ani, tata m-a luat cu el la o sărbătoare a zilei de 1 Mai; fiind interzisă demonstrația, muncitorii s-au adunat la arena Electrica, unde au făcut un miting. Nu pot să nu mai evoc și un alt aspect: eu și fratele meu mai mare am devenit primii intelectuali din familia Berwanger, dar școlile cele mari le-am urmat numai după ce am învățat fiecare câte o meserie și am muncit în fabrică...

— Banatul — scrieți în acel Jurnal — ar fi ca o imensă curte în care se vorbesc patru limbi.

— Într-adevăr, prezența, alături de români, a sîrbilor, a germanilor și a ungarilor în Banat a condus, de-a lungul secolelor, la o interferență a modului de viață, de gândire, de aspirații, influențe reciproce în cultura materială și spirituală. Totuși, specificul, acele date particulare fiecărei naționalități nu s-au modificat. Iată, spre exemplu, două manifestări tradiționale în viața satului cu populație germană, *chirvaiul* și *parada portului*, existente și astăzi; ele se sărbătoresc cu mare alai, însă conținutul lor s-a îmbogățit, a evoluat, devenind adevărate imnuri ale pământului nostru românesc, ale acestor plămuri natale. Români, sîrbi și maghia-

ri sînt invitați întotdeauna la aceste manifestări; aci se recită și în limba română, se cîntă și în limba română, se face și parada celorlalte porturi, se prezintă tablouri coregrafice ale înfrîșirii.

— Nu numai chirvaiul și parada portului compun suma manifestărilor specifice germanilor din Banat...

— Vrei ca pînă în final să nu mai ai motiv să mă întrerupi? Bine, notează... Intii, revin: niciodată ca în acești ultimi zece ani viața spirituală a germanilor de aici nu a fost atât de bogată și diversificată. Este meritul incontestabil al tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi impulsionat rezolvarea plenară a problemei naționale, avînd și inițiativa fericită de a se crea consiliile oamenilor muncii de diferite naționalități. Cînd am spus niciodată ca în acești zece ani, m-am referit și la perioada dintre cele două războaie, la care unele cercuri din Occident fac aprecieri elogioase, dar nejustificate, reproșînd că, astăzi, în România s-ar duce o politică de asimilare. Să trecem deci la numai cîteva argumente. Numărul intelectualilor de naționalitate germană din Banatul de azi nici măcar nu poate fi comparat cu cel de atunci. Într-un singur an, din facultățile noastre de cel mai divers profil, și nu doar din Timișoara, ies aproape mai mulți intelectuali decît existau în toată acea perioadă „prosperă”. Cărțile celui mai mare scriitor al șvabilor bănățeni, Adam Müller-Guttenbrunn (promit cîrînd o evocare în „Flacăra”, întrucît s-au împlinit 125 de ani de la nașterea sa, la Zăbrani, lingă Arad), au fost editate la Timișoara abia în anii socializmului. Nici activitatea editorială în limba germană nu o putem compara cu timpurile acelea, de așa-zisă glorie. Între cele două războaie mondiale au apărut doar cîteva cărți de literatură, în tiraje aproape particulare, de 100—300 exemplare. Anual, în România socialistă, în limba germană se tipăresc circa o sută de titluri de cărți, în afara manualelor școlare, numai Editura Kriterion tipărind 130 000 de exemplare, ca să nu mai vorbim de aparițiile la editurile Facla, Dacia, Albatros, Ion Creangă. Cînd germanii din Banat au mai avut un

teatru profesionist (Timișoara e singurul oraș european cu teatre în trei limbi!), teatrul care în aceste zile sărbătorește 25 de ani de la înființare, cu un bilanț de 180 de premiere și, exact, 1 882 312 spectatori. Subliniez, tot în această ordine de idei, că înainte de 23 August nu exista o dramaturgie germană locală. Elocvența pentru deschiderea teatrului spre marile valori ale dramaturgiei universale ar fi numele doar cîtorva dintre autorii puși în scenă la acest teatru: Goethe și Schiller, Shakespeare și Molière, Alecsandri și Caragiale, Hauptmann și Brecht, O'Neill și Arbuzov, Lovinescu și Everac; dar și bănățenii Hans Kehrer, Ludwig Schwartz, Johann Szekler, Peter Riess. Pun și eu o întrebare: cînd un Teatru german de stat — de altfel singurul din lume în afara spațiului germanic propriu-zis, deși sînt și alte țări în care trăiește o populație germană, mai mult sau mai puțin numeroasă decît la noi —, deci cînd un asemenea teatru, subvenționat de statul nostru socialist (cel mai scump bilet este de 12 lei, fără ca spectatorul să cunoască diferența pînă la prețul real al locului său, de 30 de lei!), a putut juca la Weimar, în orașul lui Goethe, celebrul *Urfaust*?! Acest prim turneu a părut multora ca o senzație, ca o surpriză, ca un fapt ieșit din comun. Mai scrie că viața noastră spirituală, specifică, este profund integrată în viața spirituală a întregii țări, în problematica generală a construirii socialismului și comunismului în România. Subliniez, să se înțeleagă, că specificul nostru rămîne nealterat, deci specificul național, de limbă, de tradiții, obiceiuri, de mod de viață. Tot așa, ar fi absurd să se creadă că pe noi, germanii din România, nu ne interesează viața spirituală din țările cu limba de stat germană. Avem multiple posibilități — oficiale sau particulare — să întreținem asemenea relații, să cunoaștem căile de dezvoltare în artă, în literatură. Deloc surprinzător ni se pare faptul că, în Occident, se vorbește tot mai frecvent de o așa-numită a cincea literatură germană, cea creată în România de astăzi, alăturîndu-se, așadar, celorlalte patru, scrise în R.D.G., R.F.G., Austria și Elveția. Cereai argumente?! Iată și alte. În cîte orașe din lume există o

Asociație a scriitorilor cu cenacluri în patru limbi decît la noi, la Timișoara. Cel de limba germană se numește „Adam Müller-Guttenbrunn”.

— Se putea numi și „Nikolaus Lenau”...

— „Nikolaus Lenau” este înscris pe frontispiciul liceului timișorean cu limba de predare germană; școli în patru limbi — tot în Banat se găsesc. Spune-mi, unde există în Europa o clădire, ca a noastră, în care se editează ziare în patru limbi?! Și, fiind vorba de presă, vreau să completez că *Neue Banater Zeitung* continuă o tradiție de peste 200 de ani de presă în limba germană în Banat și de aproape 100 de ani de presă muncitorească în limba germană! România este singura țară în care, alături de obișnuitele programe de radio prin posturile București și Timișoara, se transmit săptămînal emisiuni de televiziune în limba germană. Da, în România zilelor noastre se face o presă germană de bună calitate, cu profundă ancorare în actualitate, cu o mare masă de cititori. Voi am, așadar, să argumentez că toate acestea — și încă multe altele, care ni se par, acum, firești — se datoresc partidului nostru comunist, statului nostru și celui dintîi fiu al său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe care, recent, l-am avut în mijlocul nostru, al oamenilor muncii din județul Timiș — români, germani, maghiari, sîrbi și de alte naționalități — care i-au făcut o primire plină de căldură, de dragoste și stimă, ca o dovadă a recunoștinței față de activitatea sa neobosită pentru binele și fericirea întregului nostru popor.

— Ajunghind spre finalul convorbirii noastre, nu uit că stau de vorbă cu un scriitor. Decî: proiecte literare?

— Chiar zilele acestea mi-a apărut la Editura Facla volumul *Singur cu mine*, primele mele versuri în limba română, în traducerea mai tinărului publicist și scriitor timișorean Anton Palfi. O parte din poezii au fost găzduite cu generozitate de revistele „Flacăra” și „Orizont”. Pregătesc prima carte în dialect svăbesc pentru copii, despre doi năzdrăvani, un fel de Păcală și Tindală „moderni”. Tot la Facla va apărea, în limba română, un volum de opere de Adam Müller-Guttenbrunn, prima traducere într-o altă limbă a acestui valoros om de cultură bănățean, studiul introductiv urmînd să-l redactez. Voi preda cîrînd Editurii Kriterion o carte de poezii, *În căutare*, în germana literară (deși sînt un înfocat susținător al literaturii dialectale). Împreună cu prietenul meu Herbert Bockel, sper să termin volumul întii al primei antologii de dramaturgie germană din România de după 23 August. Am predat Editurii Styria, din Austria, volumul *Nu sînt un mic rege*, cu poezie, proză în dialect și cu un studiu introductiv despre populația germană din Banat. Vreau să continuu cu operatorul TV Ilya Ehrenkranz realizarea a trei noi filme documentare de istorie a literaturii și artei germane din Banat; după ce în 1977 am evocat pe peliculă scriitorii Müller-Guttenbrunn, Nikolaus Lenau și pictorul Ștefan Jaeger, ne-am oprit acum la scriitorii Otto Alscher, un sensibil prozator, și la Johann Simits, întemeietorul scrisului dialectal svăbesc din Banat, deși, curios pentru unii, dar firesc pentru noi, bănățenii, el era de origine sîrbă, cît și un film despre germanii din satul de munte Gărîna (județul Caraș-Severin).

— Cînd toate acestea?

— Da, cum scriam într-o poezie, „caut timp”. Sînt zilnic pe teren, în mijlocul oamenilor, ca publicist ce sînt. Scriu, citesc, discut, umblu, ascult. Notează deci, tinere coleg, că am fost și rămîn un gazetar înflăcărat, un pătimaș al acestei nobile profesii.

TEODOR BULZA